

Bruxelles, 10.10.2012
COM(2012) 600 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Strategia de extindere și principalele provocări în perioada 2012-2013

{SWD(2012) 331 final}
{SWD(2012) 332 final}
{SWD(2012) 333 final}
{SWD(2012) 334 final}
{SWD(2012) 335 final}
{SWD(2012) 336 final}
{SWD(2012) 337 final}

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Strategia de extindere și principalele provocări în perioada 2012-2013

1. INTRODUCERE

Politica de extindere a UE se aplică de mai bine de patru decenii. Prin aderările succesive, numărul membrilor a crescut treptat de la șase, cifra inițială, la 27. Croația urmează să devină cel de-al 28-lea membru, la 1 iulie 2013. Prin politica sa de extindere, UE a răspuns, încă de la crearea sa, aspirațiilor legitime ale popoarelor de pe continentul nostru de a fi unite în efortul european comun. Politica de extindere a adus națiuni și culturi împreună, oferindu-i Uniunii Europene diversitate și dinamism și îmbogățind-o astfel. Mai mult de trei pătrimi dintre statele membre ale UE au fost, înainte de a deveni membre, „implicate în procesul de aderare”.

Într-un moment în care UE se confruntă cu provocări majore și cu incertitudini semnificative la scară mondială și integrarea economică, financiară și politică capătă un nou impuls, politica de extindere continuă să contribuie la pace, securitate și prosperitate pe continentul nostru. Într-un cadru de condiționalitate strictă, dar justă, perspectiva aderării reprezintă motorul reformelor politice și economice, transformând societățile și creând noi oportunități pentru cetățeni și întreprinderi. În același timp, extinderea consolidează atuurile politice și economice ale Uniunii. Exercițându-și rolul de lider prin politica sa de extindere, UE poate profita de beneficiile unui continent mai puternic și mai unit și își demonstrează, în același timp, capacitatea continuă de a acționa la scară mondială.

Cea mai recentă extindere care a inclus țările din Europa Centrală și de Est nu numai că a unit estul și vestul după decenii întregi de separare artificială, ci a și oferit beneficii reciproce în ceea ce privește accentuarea integrării comerciale, lărgirea pieței interne, încurajarea economiilor de scară, extinderea investițiilor și crearea de locuri de muncă. De la începutul negocierilor și până la aderarea propriu-zisă, exporturile dinspre UE către țările aderente au atins o cifră de cel puțin trei ori mai mare decât cea inițială. Se estimează că o treime din creșterea economică a țărilor aderente, care era deja semnificativă în respectiva perioadă, s-a datorat efectelor extinderii.

Consolidarea statului de drept și a guvernancei democratice este esențială pentru procesul de extindere. Lecțiile învățate din extinderile anterioare subliniază importanța acordării unei atenții sporite acestor domenii și îmbunătățirii în continuare a calității procesului. Astfel, se consolidează și se promovează și mai mult stabilitatea într-o regiune recent zguduită de conflicte și se sprijină crearea, în sud-estul Europei, a unui mediu propice creșterii și investițiilor, intensificarea cooperării regionale și depășirea unor provocări comune, precum combaterea criminalității organizate și a corupției. Se abordează aspecte de interes direct în materie de justiție, securitate și drepturi fundamentale, atât pentru cetățenii din UE, cât și pentru cei din țările implicate în procesul de aderare. Odată cu aprobarea de către Consiliu, în luna iunie, a noii abordări propuse de Comisie referitoare la capitolele „Sistemul judiciar și drepturile fundamentale” și „Justiția, libertatea și securitatea”, ca parte a cadrului de negociere pentru Muntenegru, chestiunea statului de drept a fost ancorată ferm în centrul procesului de aderare, creând baza pentru negocierile viitoare.

Dificultățile existente în prezent în *zona euro* au dominat agenda politică a UE pe parcursul anului trecut. Împreună cu recente crize financiare mondiale, acest lucru a evidențiat interdependența economiilor naționale atât în interiorul, cât și în afara UE. Provocările cu care se confruntă zona euro subliniază importanța continuării procesului de consolidare a stabilității economice și financiare și de încurajare a reformelor și a creșterii economice și în țările implicate în procesul de aderare. Consolidarea integrării politice, economice și financiare în cadrul UE care rezultă din acest demers va trebui, de asemenea, să fie luată în considerare în procesul de extindere. Consolidarea rezilienței în situații de criză a țărilor implicate în procesul de aderare este o chestiune de interes comun. Procesul de extindere reprezintă un instrument puternic în acest scop. O Uniune Europeană mai puternică și mai extinsă va fi mai bine pregătită să facă față acestor provocări. De exemplu, dinamismul economiei Turciei, rolul geopolitic al acesteia, contribuția sa la securitatea energetică, precum și populația sa tânără reprezintă o oportunitate atât pentru Turcia, cât și pentru UE în contextul unei perspective de aderare.

Combaterea riscurilor de instabilitate în Balcanii de Vest este în mod evident în interesul nostru comun, având în vedere moștenirea războiului și a diviziunii care a afectat profund această regiune. Procesul de extindere sprijină avocații reformei în regiune, consolidând mai mult tranziția postbelică la democrație a regiunii. Acesta contribuie la evitarea unor costuri, mult mai ridicate, care ar apărea în cazul în care ar trebui să se facă față consecințelor instabilității. Consolidarea stabilității și a democrației în sud-estul Europei reprezintă, de asemenea, o investiție în realizarea unei democrații profunde și durabile în vecinătatea extinsă a UE. Consensusul reînnoit privind extinderea, asupra căruia s-a convenit în cadrul Consiliului European, rămâne baza politicii de extindere a UE. Această politică se întemeiază pe principiul consolidării angajamentelor, al unei condiționalități echitabile și riguroase și al unei bune comunicări cu publicul, acestea fiind coroborate cu capacitatea UE de a integra noi membri. Agenda de extindere actuală cuprinde Balcanii de Vest, Turcia și Islanda. UE a afirmat în mod consecvent că politica sa față de Balcanii de Vest este una de incluziune, mai multe Consilii Europene confirmând faptul că viitorul întregii regiuni se găsește în UE. Procesul de stabilizare și de asociere rămâne cadrul comun pentru pregătirile necesare.

Mentținerea credibilității procesului de extindere este esențială pentru succesul acestuia. Astfel, este necesar să se asigure desfășurarea unor reforme ambițioase în țările implicate în procesul de aderare, astfel încât acestea să îndeplinească criteriile stabilite, în special criteriile de la Copenhaga. În același timp, trebuie să se asigure sprijinul statelor membre și al cetățenilor lor. Este esențială promovarea înțelegerii și a dezbaterilor în cunoștință de cauză pe tema impactului politicii de extindere, în special într-un moment în care UE se confruntă cu provocări majore. În acest context, principiul central este cel al meritelor proprii. Ritmul în care fiecare țară avansează în direcția aderării la UE depinde de rezultatele sale în ceea ce privește îndeplinirea condițiilor necesare. Prin urmare, extinderea este, prin definiție, un proces gradual, bazat pe aplicarea solidă și durabilă a reformelor de către țările implicate. Noua abordare a negocierilor în domeniul statului de drept introduce necesitatea obținerii, pe întreaga durată a negocierilor, a unor bilanțuri pozitive solide în ceea ce privește implementarea reformei. Reformele trebuie să fie adânc înrădăcinate și să nu fie reversibile.

Aderarea iminentă a Croației, începerea negocierilor de aderare cu Muntenegru în iunie și obținerea statutului de țară candidată de către Serbia în martie arată că UE își respectă angajamentele de îndată ce sunt îndeplinite condițiile. Aceste evoluții pozitive trimit de asemenea un important semnal al puterii de transformare pe care o are procesul de extindere și al oportunităților care pot apărea într-o zonă divizată de război cu doar o jumătate de generație

în urmă. Ele stimulează și încurajează toate țările din regiune să își accelereze propriile pregătiri în vederea unei eventuale aderări la UE.

Au existat o serie de evoluții pozitive în țările implicate în procesul de aderare în cursul anului trecut. Pe lângă cele privind Croația, Muntenegru și Serbia, au fost obținute rezultate pozitive în fosta Republică iugoslavă a Macedoniei, unde dialogul la nivel înalt privind aderarea a dus la sporirea atenției acordate reformelor de către autorități. În Albania, dialogul dintre guvern și opoziție a permis depășirea în mare măsură a impasului politic prin adoptarea unor reforme electorale și parlamentare. Negocierile de aderare cu Islanda înregistrează progrese. Turcia sprijină activ noua agendă pozitivă anunțată anul trecut și lansată de Comisie în mai 2012.

În același timp, majoritatea țărilor mai au de realizat reforme. Chestiunile legate de drepturile omului, buna guvernare, statul de drept, care includ aspecte precum lupta împotriva corupției și a criminalității organizate, capacitatea administrativă, șomaj, reforma economică și incluziunea socială rămân provocări majore. Este adesea nevoie de asumarea unei mai mari responsabilități în ceea ce privește reformele și de obținerea voinței politice necesare pentru a avansa. Consolidarea libertății de exprimare și a independenței mass-mediei reprezintă în continuare o provocare majoră. Procesul de aderare rămâne afectat uneori de probleme bilaterale.

Procesul de extindere este, prin natura sa, unul de incluziune și necesită o largă participare a părților interesate. În țările implicate în procesul de aderare, consensul politic și sprijinul larg al populației față de reformele indispensabile contribuie în mod semnificativ la transformarea necesară pentru realizarea de progrese pe calea către UE.

Prezenta comunicare evaluează starea actuală a agendei de extindere a Uniunii Europene. Pe baza analizelor aprofundate pentru fiecare țară, care o însoțesc¹, comunicarea face un bilanț al progreselor realizate de aceste țări în vederea aderării, evaluează stadiul în care au ajuns în prezent și perspectivele acestora pentru următorii ani și formulează o serie de recomandări în acest sens. La fel ca și în anii precedenți, o atenție deosebită se acordă unor provocări-cheie, cum ar fi sprijinul acordat de UE țărilor implicate în procesul de aderare, inclusiv prin intermediul Instrumentului de asistență pentru preaderare.

2. PROVOCĂRI-CHEIE

2.1. *Plasarea statului de drept în centrul politicii de extindere*

Experiența extinderilor recente și provocările cu care se confruntă țările implicate în procesul de aderare subliniază importanța plasării statului de drept și mai mult în centrul politicii de extindere. O nouă abordare a negocierilor în domeniul judiciar și al drepturilor fundamentale și în ceea ce privește justiția, libertatea și securitatea a fost propusă în documentul de strategie de anul trecut și aprobată de către Consiliu. Această abordare este în prezent reflectată într-un cadru de negociere adoptat în iunie 2012 pentru negocierile cu Muntenegru, care ancorează ferm statul de drept în centrul procesului de aderare și pune bazele pentru negocierile viitoare.

Țările care aspiră să adere la Uniune trebuie să facă dovada capacității lor de a consolida punerea în practică a valorilor pe care se bazează Uniunea, în toate etapele procesului de aderare. Acestea trebuie să stabilească și să promoveze, încă de la început, funcționarea corespunzătoare a instituțiilor de bază necesare pentru guvernarea democratică și statul de

¹ Rezumatele și concluziile din rapoartele de țară sunt incluse ca anexă la prezenta comunicare.

drept, începând cu parlamentul național și trecând prin administrația publică și sistemul judiciar, care cuprinde instanțele, parchetul public și autoritățile de aplicare a legii.

Există o serie de provocări-cheie cu care se confruntă majoritatea țărilor implicate în procesul de aderare în aceste domenii.

În ceea ce privește *sistemul judiciar*, țările trebuie să se asigure că acesta este independent, imparțial și responsabil, precum și capabil de a garanta procese echitabile. Țările trebuie, de asemenea, să se asigure că sistemele lor judiciare funcționează eficient, fără durate excesive ale procedurilor. În acest sens, majoritatea țărilor au introdus strategii de reformă judiciară. S-au înregistrat progrese în ceea ce privește consolidarea independenței consiliilor judiciare de stat și, în unele cazuri, noile proceduri de numire a magistraților. Cu toate acestea, persistă numeroase provocări, în special în ceea ce privește garantarea unei mai bune proceduri de numire a judecătorilor și a procurorilor, găsirea echilibrului între independența și răspunderea judiciară, inclusiv prin abordarea problemei imunității judiciare, precum și reducerea, în multe cazuri, a întârzierilor excesive în cauzele aflate pe rol. Executarea hotărârilor judecătorești rămâne o provocare. Pe lângă reformele legislative și administrative, o schimbare în cultura judiciară este necesară în multe cazuri pentru a acorda o atenție sporită furnizării unui serviciu pentru cetățeni.

Corupția rămâne răspândită în majoritatea țărilor implicate în procesul de aderare. Corupția subminează statul de drept, are un impact negativ asupra mediului de afaceri și a bugetelor naționale și afectează viața de zi cu zi a cetățenilor în domenii precum sănătatea și educația. Omniprezența corupției permite infiltrarea grupurilor infracționale organizate în sectorul public și privat. Țările trebuie să asigure un cadru ferm pentru prevenirea corupției, în special în ceea ce privește o mai mare transparență la nivelul organismelor publice și al utilizării fondurilor publice. Organismele de aplicare a legii trebuie să fie proactive, bine coordonate și eficiente, astfel încât să se garanteze cercetarea, urmărirea și sancționarea corespunzătoare a cazurilor de corupție, inclusiv la nivel înalt. În numeroase țări implicate în procesul de aderare sunt necesare eforturi suplimentare în ceea ce privește finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, gestionarea conflictelor de interese, transparența în domeniul achizițiilor publice, accesul la informații și sechestrarea și confiscarea bunurilor. În unele cazuri, servicii specializate de urmărire penală au fost instituite și funcționează bine. Mai sunt încă multe de făcut în vederea obținerii succeselor necesare. Trebuie realizate statistici fiabile pentru a facilita monitorizarea succesului politicilor de combatere a corupției.

Combaterea criminalității organizate rămâne o prioritate-cheie și reprezintă o problemă majoră în majoritatea țărilor implicate în procesul de aderare. Având în vedere natura transfrontalieră a multor activități infracționale, este nevoie de o strânsă cooperare între organismele de aplicare a legii și cele judiciare din regiune, cu statele membre ale UE, precum și la nivel internațional. Organismelor de aplicare a legii trebuie să li se pună la dispoziție instrumente juridice și de investigare eficace pentru a combate și a sancționa în mod corespunzător criminalitatea organizată. În special, capacitatea lor de a desfășura investigații financiare trebuie să fie îmbunătățită. Se înregistrează progrese, însă în majoritatea țărilor mai sunt încă multe de făcut pentru a se garanta anchete proactive, o urmărire judiciară eficientă și o cooperare națională și internațională mai strânsă. Comisia continuă să sprijine realizarea unei rețele regionale de procurori care vor primi asistență din partea experților detașați ai statelor membre. Cooperarea operațională cu agențiile europene relevante, în special Europol, ar trebui continuată.

În majoritatea țărilor implicate în procesul de aderare, *reforma administrației publice* continuă să fie o prioritate-cheie în cadrul criteriilor politice. Ca parte esențială a guvernărilor democratice și a statului de drept, reforma vizează o mai mare transparență, răspundere și eficiență și o mai mare atenție acordată nevoilor cetățenilor și ale întreprinderilor. Procedurile administrative adecvate, inclusiv în ceea ce privește resursele umane și gestionarea finanțelor publice – care cuprinde și colectarea impozitelor – și sistemele statistice fiabile și independente sunt de o importanță fundamentală pentru funcționarea statului și pentru implementarea reformelor necesare pentru integrarea în UE. Țările trebuie să își intensifice eforturile pentru a-și îmbunătăți administrațiile publice la toate nivelurile pe baza strategiilor naționale globale. Recunoscând provocările cu care se confruntă țările implicate în procesul de aderare, Comisia își va consolida capacitatea de evaluare și monitorizare, identificând lipsurile esențiale și oferind ajutor în planificarea, stabilirea priorităților și implementarea reformelor.

Drepturile civile, politice, sociale și economice, precum și drepturile persoanelor care aparțin minorităților, sunt elemente-cheie în majoritatea țărilor implicate în procesul de aderare. Aceste *drepturi fundamentale* sunt în mare măsură garantate prin lege, însă, în multe cazuri, aplicarea acestora este problematică. În unele cazuri există încă lacune legislative, de exemplu, în ceea ce privește domeniul de aplicare a legislației împotriva discriminării. Instituțiile naționale pentru drepturile omului, cum ar fi avocații poporului, necesită adesea consolidări semnificative, la fel ca și organismele de aplicare a legii care tratează probleme precum infracțiunile săvârșite din ură și violența pe criterii de sex. Atitudinile societale generale față de grupurile vulnerabile precum minoritățile etnice, persoanele cu handicap și lesbienele, homosexualii, bisexualii și persoanele transgender rămân o problemă comună.

Țările implicate în procesul de aderare se caracterizează, în general, prin peisaje mediatiche pluraliste. În unele țări s-au înregistrat progrese în direcția dezincriminării calomniei. Cu toate acestea, în mai multe țări, *libertatea de exprimare* constituie în continuare un motiv serios de îngrijorare, intervențiile politice, presiunile economice, autocenzura și protecția insuficientă a jurnaliștilor împotriva hărțuirii sau chiar a atacurilor violente fiind la ordinea zilei. În Turcia, în special, cadrul juridic nu protejează încă suficient libertatea de exprimare, iar numărul mare al acțiunilor în justiție și al anchetelor deschise împotriva jurnaliștilor, precum și presiunile nejustificate exercitate asupra mass-mediei, reprezintă un motiv serios de îngrijorare.

Având în vedere provocările care persistă în acest domeniu, Comisia intenționează să organizeze, în prima jumătate a anului 2013, o urmare a conferinței „Speak up!” din mai 2011. Acest eveniment ar trebui să reunească părțile interesate din mass-media și societatea civilă din Balcanii de Vest și Turcia, care să discute în ce măsură guvernele abordează prioritățile-cheie în vederea atingerii standardelor europene privind libertatea de exprimare. Comisia va continua să colaboreze strâns cu Parlamentul European în acest domeniu. Acestor aspecte li se va acorda în continuare o importanță deosebită în procesul de aderare.

Date fiind provocările existente și faptul că reformele se realizează pe termen lung, capitolele „Sistemul judiciar și drepturile fundamentale” și „Justiția, libertatea și securitatea” vor fi abordate la începutul negocierilor astfel încât să se asigure un interval de timp cât mai mare pentru stabilirea legislației, pentru crearea instituțiilor necesare și pentru obținerea, înainte de încheierea negocierilor, a unor bilanțuri pozitive solide în ceea ce privește implementarea reformelor. Aceste capitole vor fi deschise pe baza planurilor de acțiune care urmează să fie adoptate de către autoritățile naționale. Comisia va oferi orientări ample în rapoartele sale de examinare analitică pentru a sprijini elaborarea acestor planuri de acțiune de către țara candidată. Un element nou îl constituie introducerea unor criterii de referință interimare care

vor fi stabilite în momentul deschiderii negocierilor. Numai după ce acestea vor fi respectate, Consiliul va stabili criteriile de referință finale.

În acest mod, negocierile se vor desfășura într-un cadru structurat care ia în considerare perioada de timp necesară pentru implementarea corespunzătoare a reformelor și pentru obținerea unor bilanțuri pozitive solide. Procesul va fi însoțit de garanții și măsuri corective, pentru a se permite, de exemplu, actualizarea criteriilor de referință și pentru a se asigura un echilibru global între capitole în ceea ce privește progresele înregistrate la nivelul negocierilor. Noua abordare prevede, de asemenea, sporirea transparenței și promovarea participării la procesul de negociere și de reformă, candidații fiind încurajați să își dezvolte prioritățile de reformă printr-un proces de consultare cu părțile interesate relevante, astfel încât să asigure un maximum de sprijin pentru implementarea respectivelor priorități. Comisia va continua se monitorizeze cu precădere progresele înregistrate în aceste domenii. Fondurile IPA vor continua să fie orientate în direcția sprijinirii implementării reformei.

Consolidarea statului de drept și a administrației publice este esențială pentru ca țările implicate în procesul de aderare să se apropie de UE și, în cele din urmă, să își asume pe deplin obligațiile asociate calității de stat membru. În spiritul noii abordări, chiar și înainte de deschiderea negocierilor de aderare, chestiunea statului de drept se bucură de o atenție sporită. Examinarea analitică a capitolelor-cheie în ceea ce privește statul de drept a fost inițiată încă înainte de începerea negocierilor globale cu Muntenegru. Celelalte țări candidate, fosta Republică iugoslavă a Macedoniei și Serbia, au fost, de asemenea, invitate să participe la sesiunile explicative de examinare analitică. Prioritățile-cheie stabilite drept condiții pentru deschiderea negocierilor de aderare cu Albania sunt puternic axate pe statul de drept. Chestiunile aferente statului de drept se află în centrul diverselor inițiative specifice fiecărei țări, care au fost lansate de Comisie anul trecut și care sunt menționate în partea 3 din prezenta comunicare.

2.2. Cooperarea regională și reconcilierea în Balcanii de Vest

Cooperarea regională și relațiile de bună vecinătate sunt elemente esențiale ale procesului de stabilizare și de asociere și, ca atare, sunt monitorizate îndeaproape de către Comisie în toate etapele procesului de aderare. În cursul anului trecut au fost înregistrate progrese suplimentare în acest sens. Contactele bilaterale și multilaterale între liderii și politicienii din regiune au continuat și în domeniile sensibile, cum ar fi crimele de război, frontierele, returnarea refugiaților, criminalitatea organizată și cooperarea polițienească, precum și în forurile regionale cum ar fi Comunitatea Energiei, spațiul aerian comun european, zona centrală europeană de comerț liber (CEFTA) și Școala regională de administrație publică. A fost numit un nou Secretar General al Consiliului de Cooperare Regională (CCR). Comisia așteaptă cu interes ca CCR să își dezvolte în continuare, în cadrul cooperării regionale, rolul său de platformă destinată promovării aspectelor importante pentru întreaga regiune și perspectiva sa europeană, integrând astfel și mai mult tema cooperării regionale în agenda politică a țărilor vizate. Cooperarea regională ar trebui să fie o chestiune asumată și gestionată la nivel regional.

Dezacordurile referitoare la aspectele interetnice sau la statut, în special în Bosnia și Herțegovina și Kosovo*, continuă să împiedice funcționarea instituțiilor, încetinind procesul de reformă și având uneori implicații regionale mai extinse. A-și urma calea către UE

* Această desemnare nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă RCONU 1244 și Avizului CIJ privind declarația de independență a Kosovo.

constituie cea mai bună modalitate prin care țările pot aborda aceste probleme. Chestiunile etnice dificile pot fi abordate cu succes prin dialog și compromis, astfel cum s-a demonstrat prin procesul de punere în aplicare, care se desfășoară în prezent, a Acordului-cadru de la Ohrid în fosta Republică iugoslavă a Macedoniei. Diferențele de opinie privind statutul Kosovo au continuat să împiedice dezvoltarea unor relații mai strânse cu UE. Problema nordului Kosovo rămâne o provocare majoră. Pentru a se înregistra progrese în privința acestor aspecte va fi nevoie de colaborarea, într-un spirit constructiv, a tuturor actorilor implicați.

Noi rezultate au fost obținute în *dialogul Belgrad-Pristina*, încheindu-se acorduri în domeniul cooperării și al reprezentării regionale și în cel al gestionării integrate a frontierelor/liniilor de demarcație. Acest din urmă acord nu a fost încă pus în aplicare. Interpretarea dată de Serbia acordului privind cooperarea regională și reprezentarea Kosovo a fost clarificată ulterior și, după cum reiese din prima sa punere în aplicare, nu mai constituie un obstacol în calea participării tuturor părților la cooperarea regională. Punerea în aplicare a altor acorduri încheiate în ceea ce privește libertatea de circulație, cartea funciară, registrele de stare civilă, ștampilele vamale și acceptarea reciprocă a diplomelor a fost inegală și a avut, până în prezent, un impact limitat pe teren. Trebuie realizate urgent progrese suplimentare în acest proces.

Vocile care cer *reconcilierea* au o rezonanță mai profundă în rândul populației în general, punând baze mai puternice în ceea ce privește abordarea problemelor legate de moștenirea războiului, cum ar fi crimele de război, refugiații și tensiunile interetnice. Inițiativele ONG-urilor și ale societății civile – cum ar fi Inițiativa tinerilor pentru drepturile omului, Comisia „Adevăr și Reconciliere” (RECOM) și inițiativa Igman – joacă un rol important în consolidarea reconcilierii în rândul cetățenilor din regiune și ar trebui sprijinite. Cu toate acestea, vigilența va fi încă necesară în anii următori pentru a contracara reflexele naționaliste. Guvernele și liderii politici în special trebuie să depună mai multe eforturi pentru a promova un mediu propice asumării trecutului. Problemele care decurg din conflictele anterioare, împreună cu alte probleme bilaterale nerezolvate, rămân provocări-cheie pentru stabilitatea din Balcanii de Vest și trebuie să fie abordate de urgență. Soluționarea acestor probleme va elimina un impediment major în calea aderării la UE a țărilor din Balcanii de Vest.

În ceea ce privește *crimele de război*, finalizarea proceselor penale în cazul crimelor comise în timpul războaielor din fosta Iugoslavia este esențială pentru o reconciliere durabilă. Cooperarea cu Tribunalul Penal Internațional pentru Fosta Iugoslavia (TPII) a continuat. Aceasta a urmat unor măsuri decisive adoptate anterior de țările din regiune, care au oferit TPII o bază adecvată pentru a-și finaliza lucrările, chiar dacă unele procese ar putea continua și după data de finalizare preconizată inițial, și anume luna decembrie a anului 2014. În timp ce activitatea TPII se apropie de sfârșit, guvernele implicate se confruntă în continuare cu provocări majore în ceea ce privește combaterea impunității în cazul crimelor de război în propriile jurisdicții. Cu ajutorul voinței politice, al unei mai mari concentrări a resurselor, al unei cooperări regionale accentuate și al soluționării problemelor prin extrădarea propriilor resortisanți, țările din regiune pot garanta că miilor de victime ale războiului li se face dreptate. Problema persoanelor dispărute trebuie abordată pe deplin. Comisia sprijină întru totul anchetele care se desfășoară sub auspiciile EULEX în presupusele infracțiuni, care includ și cazuri de trafic de organe, săvârșite în timpul conflictului din Kosovo și după încheierea acestuia și abordate în cadrul raportului Marty aprobat de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei.

În ceea ce privește *refugiații*, o declarație ministerială a fost semnată în noiembrie 2011 la Belgrad de Serbia, Croația, Bosnia și Herțegovina și Muntenegru, prin care se reînnoia angajamentul politic de a finaliza procesul de la Sarajevo. Programul regional comun de locuințe a fost aprobat și prezentat în cadrul unei conferințe internaționale a donatorilor din aprilie 2012, la care UE și comunitatea internațională s-au angajat să ofere un sprijin financiar suplimentar substanțial. Autoritățile naționale trebuie să asigure punerea în practică a acestui program, care vizează facilitarea returnării durabile a refugiaților celor mai vulnerabili la locul lor de origine sau a integrării locale a acestora în regiunea în care s-au refugiat. Acest lucru ar permite închiderea ultimelor centre de primire a refugiaților și a persoanelor strămutate în interiorul țării (PSI) din această regiune și radierea oficială a celor 74 000 de refugiați rămași. Comisia salută aceste evoluții și invită țările să își continue cu hotărâre eforturile în vederea soluționării problemelor rămase în materie de refugiați și persoane strămutate în interiorul țării.

Aspectele legate de *minorități* rămân o provocare-cheie în Balcanii de Vest. În general, există cadre juridice solide și complete care reglementează protecția minorităților. Însă punerea în practică a acestora este adesea complicată, în special atunci când există o legătură cu conflicte recente. Prin educație, prin realizarea unor ample dezbateri publice și prin acțiuni de sensibilizare trebuie încurajată o cultură generală de acceptare a minorităților. Este necesar să se abordeze în mod proactiv cazurile de infracțiuni săvârșite din ură și cazurile de discriminare. Romii rămân deosebit de dezavantajați în întreaga regiune. Comisia va continua să sprijine măsurile adoptate pentru remedierea acestei situații, inclusiv în cadrul Decadei romilor. Țările ar trebui să pună în practică concluziile operaționale la care au subscris în cadrul seminarelor privind romii organizate de Comisie în 2011.

În spiritul unor bune relații de vecinătate, *problemele bilaterale* deschise trebuie rezolvate cu hotărâre de părțile implicate, cât mai devreme posibil în procesul de extindere, ținând cont de interesele generale ale UE. S-au înregistrat puține progrese privind astfel de subiecte pe parcursul anului trecut. Comisia solicită părților să depună toate eforturile necesare în vederea rezolvării dezacordurilor rămase nesoluționate, în conformitate cu principiile și cu mijloacele stabilite, inclusiv prin sesizarea, în anumite chestiuni și dacă este necesar, a Curții Internaționale de Justiție sau a altor organe de soluționare a litigiilor, existente sau alcătuite ad hoc. Problemele bilaterale nu ar trebui să frâneze procesul de aderare. Comisia este dispusă să faciliteze crearea impulsului politic necesar pentru căutarea unor soluții și să sprijine inițiativele în acest sens. Acordul de arbitraj privind frontierele, încheiat între Slovenia și Croația, a cărui punere în aplicare a început în cursul anului 2012, pregătește terenul pentru rezolvarea acestei probleme bilaterale și constituie un bun exemplu pentru realizarea de progrese. Comisia subliniază importanța declarației Croației privind promovarea valorilor europene în sud-estul Europei și salută în special angajamentul Croației de a nu lăsa problemele bilaterale să stea în calea procesului de aderare a țărilor candidate. În ceea ce privește fosta Republică iugoslavă a Macedoniei, Comisia subliniază faptul că este în continuare esențial să se găsească o soluție negociată și reciproc acceptabilă, sub auspiciile ONU, la dezacordurile legate de numele țării. Trebuie găsită o soluție fără întârziere.

2.3. *Provocările de ordin economic și social*

Consolidarea redresării economice în țările implicate în procesul de aderare

Există o imagine de ansamblu contradictorie în ceea ce privește evoluțiile socioeconomice în țările implicate în procesul de aderare. Toate țările implicate în procesul de aderare au menținut în general o stabilitate macroeconomică, dar riscurile fiscale au crescut semnificativ

în unele dintre acestea. Impactul crizei economice este resimțit în întreaga regiune: confrunțați cu niveluri scăzute de competitivitate, venituri și investiții și cu niveluri ridicate și crescânde ale șomajului, Balcanii de Vest au căzut din nou în recesiune.

Performanța în materie de creștere a economiei Turciei poate fi atribuită, într-o mare măsură, politicilor macroeconomice prudente și reformelor inițiate cu mult înainte de criza mondială. Cu toate acestea, pentru a stimula creșterea și a consolida în continuare economia, mai rămân multe de făcut. Dinamica pozitivă a economiei Turciei oferă o ocazie bună de a se angaja în reforme structurale suplimentare, în special în ceea ce privește educația, infrastructurile și politica în domeniul pieței forței de muncă.

În urma prăbușirii sistemului bancar, economia Islandei s-a contractat în total cu 12 %. Redresarea economică, bazată atât pe exporturi, cât și pe o cerere internă puternică, a început în 2011 și a continuat în acest an. Stabilizarea economiei s-a realizat printr-o restructurare fermă și prin întărirea sectorului bancar, prin consolidarea finanțelor publice și printr-o combinație prudentă de politici, dar și prin controlul circulației capitalurilor, a cărui eliminare rămâne în continuare o provocare.

După o ușoară redresare în 2010 și 2011, majoritatea economiilor din Balcanii de Vest s-a contractat din nou în 2012, în urma evoluțiilor negative din Uniunea Europeană. Croația, Bosnia și Herțegovina și Serbia sunt din nou în recesiune. Albania, Kosovo și fosta Republică iugoslavă a Macedoniei rezistă mai bine condițiilor nefavorabile. Creșterea acestora a continuat, dat fiind că au fost în măsură să facă față cererii interne și că sunt mai puțin afectate de scăderea schimburilor comerciale. Sectorul financiar a rămas stabil în toate țările, deși calitatea portofoliului de credite s-a deteriorat și mai mult.

Depresiunea prelungită a agravat în mod cât se poate de vizibil condițiile sociale deja dificile. Șomajul a continuat să crească și atinge în prezent, în medie, 21 % în Balcanii de Vest, cu valori însă mult mai ridicate în Bosnia și Herțegovina, Serbia, fosta Republică iugoslavă a Macedoniei și Kosovo. Tinerii sunt afectați în mod deosebit. Lucru și mai îngrijorător, tendința rezultatelor favorabile în ceea ce privește reducerea sărăciei, înregistrate în perioada premergătoare crizei, este în prezent inversată. În special, clasa de mijloc recent apărută a devenit mai vulnerabilă, rezervele și economiile financiare ale gospodăriilor fiind epuizate. Diverse sondaje de opinie arată că nemulțumirea populației față de situația economică și socială este în creștere, dat fiind că mulți cetățeni nu își mai pot permite bunuri și servicii de bază. Aceste tendințe, în paralel cu diminuarea creșterii în acest an sau chiar cu o nouă recesiune, indică necesitatea unui răspuns politic cu mult mai proactiv pentru a reduce deteriorarea condițiilor sociale, inclusiv șomajul și sărăcia, care să încurajeze de exemplu investițiile, sprijinind astfel crearea de locuri de muncă, și să orienteze mai bine investițiile în sectorul social.

Țările sunt conștiente de nevoia unor reforme prioritare și a unor măsuri de promovare a creșterii și a locurilor de muncă. Cu toate acestea, angajamentul politic în direcția implementării acestor reforme este adesea insuficient. Colectarea impozitelor, planificarea bugetară și execuția bugetului nu s-au îmbunătățit suficient de-a lungul anilor. Transferurile bugetare sunt în continuare orientate în mod necorespunzător și nu contribuie la îmbunătățirea situației sociale. Piețele forței de muncă continuă, în mare parte, să fie caracterizate de o lipsă a reformelor, iar sistemele de formare profesională nu contribuie la reducerea neconcordanțelor dintre cererea și oferta de calificări. Ca urmare, lucrătorii caută adesea un loc de muncă în străinătate. Pe termen scurt, acest lucru este benefic pentru economie, având în vedere repatrierea fondurilor și diminuarea șomajului, însă pe termen lung, el limitează

potențialul de creștere din perspectiva reducerii forței de muncă și a exodului de creiere. La nivel microeconomic, multe țări au implementat reforme pentru a facilita înființarea de societăți sau au dezvoltat programe pentru a atrage investitorii străini, însă mediul de afaceri continuă să fie afectat de deficiențele statului de drept și de sectorul informal de mari dimensiuni.

UE se angajează să acorde și în continuare sprijin țărilor, prin consiliere politică și asistență financiară, și colaborează îndeaproape cu IFI pentru a dirija împrumuturile avantajoase către domeniile prioritare.

Comisia va continua să asocieze țările implicate în procesul de aderare la Strategia Europa 2020 și va examina posibilitatea organizării de reuniuni ASA mai bine direcționate pentru a aborda chestiunea competitivității și a ocupării forței de muncă. În acest scop și în conformitate cu Strategia Europa 2020, țările implicate în procesul de aderare sunt încurajate să aibă în vedere obiective naționale în materie de ocupare a forței de muncă, inovare, schimbări climatice, energie, educație, reducerea sărăciei și incluziunea socială. În plus, începând din 2013, Comisia va demara treptat un dialog cu țările implicate în procesul de aderare pe tema programelor de ocupare a forței de muncă și de reformă socială, urmărind o abordare cuprinzătoare a ocupării forței de muncă și a politicii sociale. Comisia va promova, de asemenea, o mai bună participare la programele UE, astfel încât țările implicate în procesul de aderare să poată colabora cu statele membre în domeniile inițiativelor emblematiche ale Strategiei Europa 2020.

Grupurile de politică regională și CCR au înregistrat progrese importante în adaptarea procesului Europa 2020 la nevoile și realitățile regionale. În acest an, miniștrii responsabili pentru comerț și investiții s-au angajat să evalueze în mod regulat, pe baza unor criterii de referință, politicile în domeniul comerțului regional, al cercetării private, al antreprenoriatului și al creării de locuri de muncă. Comisia va sprijini aceste eforturi comune de reformă și abordarea monitorizării regionale, inclusiv prin fondurile IPA.

Cooperarea economică regională consolidată poate contribui la moderarea efectelor crizei. Comerțul regional reprezintă, în medie, aproximativ 17 % din numărul total de schimburi comerciale din regiune. Fluxurile dintre țările CEFTA au fost mai puțin afectate de criză și, recent, s-au redresat mai rapid decât schimburile comerciale cu UE. Cu toate acestea, comerțul este dominat de produsele alimentare și de bază, produsele cu valoare adăugată mai mare reprezentând doar o mică parte din fluxurile comerciale. Țările CEFTA s-au angajat în procesul de liberalizare a anumitor servicii, ceea ce va putea oferi tuturor părților beneficii importante. Prin integrarea piețelor de energie și transport, regiunea devine mai competitivă și se creează condițiile necesare pentru a atrage investitori în aceste zone.

Cadrul de investiții pentru Balcanii de Vest (CIBV) a fost creat pentru a permite donatorilor naționali și instituțiilor financiare internaționale să elaboreze împreună o listă de proiecte în țările respective. În cadrul CIBV, Comisia, donatorii bilaterali și IFI sprijină investiții în valoare de 8 miliarde EUR în domeniul transporturilor, al energiei, al mediului, al schimbărilor climatice, al politicilor sociale și al dezvoltării sectorului privat/IMM-urilor. CIBV va contribui din ce în ce mai mult la pregătirea și susținerea acestor investiții atât de necesare pentru stimularea creșterii și a creării de locuri de muncă.

Guvernanța economică a UE și țările implicate în procesul de aderare

Având în vedere schimbările ambițioase care au loc în prezent la nivelul guvernanței economice a UE, este important să se continue informarea țărilor implicate în procesul de aderare și asocierea lor la acest proces, luându-se în considerare, de asemenea, nivelul actual ridicat al acestora în ceea ce privește integrarea economică cu UE.

Comisia Europeană are la dispoziție o serie de instrumente pentru a informa țările implicate în procesul de aderare cu privire la evoluțiile politicilor economice ale UE. Printre acestea se numără dialogurile politice și economice bilaterale periodice, precum și dialogurile economice multilaterale între Comisie, statele membre ale UE și țările candidate în contextul supravegherii fiscale din perioada de preaderare.

Comisia va adapta treptat supravegherea economică a țărilor implicate în procesul de aderare, pe măsură ce se consolidează guvernanța economică în UE. În acest scop, respectivele țări vor fi invitate să își consolideze programele economice pe termen mediu, punând un accent mai mare pe viabilitatea poziției lor externe și pe principalele obstacole structurale în calea creșterii economice, în conformitate cu Strategia Europa 2020. Se va acorda, de asemenea, o atenție sporită continuării consolidării cadrelor bugetare naționale, care trebuie să se conformeze standardelor de calitate. Țările candidate vor fi invitate să își ia angajamentul politic ferm de a da curs recomandărilor convenite cu ocazia reuniunii ECOFIN comune anuale. Reuniunea ECOFIN comună și acțiunile de pregătire a acesteia, precum și forurile ASA, vor fi utilizate nu doar pentru a orienta dezbaterile către supravegherea economică și fiscală, ci și pentru a informa țările candidate cu privire la alte evoluții care influențează guvernanța economică a UE, atunci când este cazul.

Întrunirile explicative viitoare legate de examinarea analitică vor fi, de asemenea, utilizate pentru a familiariza țările cu modificările obligațiilor care decurg din legislația uniunii economice și monetare, precum și cu noua arhitectură de supraveghere financiară. Comisia va analiza posibilitatea de a invita la aceste reuniuni țările candidate cu care negocierile nu au început încă. Comisia poate, de asemenea, să organizeze reuniuni suplimentare de examinare analitică în cursul negocierilor de aderare, în cazul în care se adoptă noi elemente de acquis semnificative.

3. MENȚINEREA DINAMICII EXTINDERII ȘI A REFORMEI

Țările implicate în procesul de aderare se confruntă cu numeroase provocări, în special în domenii precum statul de drept, corupția, criminalitatea organizată, economia și coeziunea socială. În plus, într-un context de stagnare economică, există riscul alunecării către populism și al rezistenței la reformele esențiale. În Balcanii de Vest, în special, este esențial ca țările să rămână puternic angajate pe calea reformelor, lăsând în urmă moștenirea trecutului și investind în viitorul lor european. Și Uniunea Europeană are interesul ca reformele să fie implementate cu succes. Extinderea este un efort comun. Menținerea dinamicii extinderii și a reformelor reprezintă două aspecte ale aceleiași realități.

Comisia caută tot mai multe abordări inovatoare pentru a face față provocărilor care apar la nivelul țărilor implicate în procesul de aderare și la nivelul procesului propriu-zis. Criteriile și condițiile de îndeplinit pentru a deveni membru al UE rămân aceleași. Cu toate acestea, în multe domenii sunt necesare abordări personalizate, specifice fiecărei țări, pentru a putea să se facă față unor situații dificile, cum ar fi eventualele blocaje apărute în procesul de aderare. Acest lucru se aplică nu numai statului de drept și reformei administrației publice, ci și

consolidării democratice, bunei guvernante și aspectelor economice și sociale. Aceste inițiative impulsionează reformele. Ele nu înlocuiesc negocierile de aderare, dar constituie o punte către acestea.

Pe baza documentului de strategie din 2011 pe tema extinderii și a concluziilor Consiliului din decembrie 2011, în mai 2012 a fost lansată o agendă pozitivă pentru relațiile dintre UE și Turcia, cu scopul de a sprijini procesul negocierilor de aderare, în conformitate cu cadrul de negociere și cu concluziile Consiliului pe această temă. Agenda acoperă o gamă largă de domenii de interes comun, printre care și reformele politice, dialogul privind politica externă, alinierea la acquis-ul UE, vizele, mobilitatea și migrația, comerțul, energia, lupta împotriva terorismului și participarea Turciei la programele UE.

Un dialog la nivel înalt privind aderarea a fost lansat la Skopje în martie 2012 cu fosta Republică iugoslavă a Macedoniei. Dialogul consideră integrarea în UE drept o prioritate a agendei interne, oferindu-i acesteia un nou impuls prin asigurarea unei discuții structurate la nivel înalt asupra principalelor provocări și oportunități legate de reformă. Printre aspectele-cheie se numără libertatea de exprimare, statul de drept și relațiile etnice, provocările legate de reforma electorală, reforma administrației publice, consolidarea economiei de piață și relațiile de bună vecinătate. Guvernul face progrese în direcția abordării obiectivelor de reformă ambițioase incluse în foaia sa de parcurs, definind măsurile specifice și calendarul adoptării acestora.

În Albania, Comisia a colaborat îndeaproape cu guvernul și cu opoziția pentru a ajuta această țară să depășească obstacolele politice în calea noilor reforme electorale și parlamentare și pentru a crea un mediu propice progreselor viitoare, în special în ceea ce privește punerea în aplicare a agendei UE. Această colaborare a permis o revizuire, într-un proces transparent și participativ, a planului de acțiune care abordează prioritățile-cheie formulate în avizul Comisiei. Prin plasarea agendei UE în centrul activității guvernului se obțin în prezent rezultate concrete în ceea ce privește prioritățile prevăzute în plan, inclusiv în domeniul reformei parlamentare și electorale, al statului de drept și al drepturilor omului.

Un dialog la nivel înalt privind procesul de aderare a fost lansat la Bruxelles în iunie 2012 cu Bosnia și Herțegovina. Această inițiativă are scopul de a ajuta țara să avanseze în procesul de aderare la UE, explicând cerințele și metodologia negocierilor de aderare și arătând, în mod concret, ce se așteaptă de la o țară în procesul de aderare la UE. Ea este menită să mențină impulsul politic pe agenda UE, în ciuda crizei politice actuale. Reuniunea din iunie a permis formularea unor concluzii comune și întocmirea unei foi de parcurs pentru integrarea în UE, având drept obiectiv satisfacerea condițiilor pentru intrarea în vigoare a Acordului de stabilizare și de asociere (ASA) și pentru o cerere credibilă de aderare la UE. Acest lucru a impus adoptarea unui mecanism de coordonare între toate nivelurile de autoritate competente în chestiuni legate de UE, astfel încât țara să se poată exprima în mod univoc în acest sens. Comisia regretă că, până în prezent, rezultatele rămân sub nivelul așteptărilor. Dialogul structurat privind justiția, lansat cu Bosnia și Herțegovina în 2011, a avut un impact pozitiv asupra implementării strategiei de reformă a sectorului judiciar pentru 2009-2013.

În mai 2012, Comisia Europeană și Kosovo au lansat un dialog structurat privind statul de drept. Acest dialog a fost conceput pentru a ajuta Kosovo să răspundă provocărilor în domeniul statului de drept, care reprezintă o preocupare-cheie pentru întreaga regiune a Balcanilor de Vest. În această etapă, Comisia se va concentra asupra sistemului judiciar și asupra luptei împotriva criminalității organizate și a corupției.

Comisia va continua să vizeze aceste inițiative, precum și altele, cu scopul de a menține dinamica și puterea de transformare a procesului de aderare și de a asigura capacitatea de adaptare a politicii de extindere.

4. PROGRESSELE ÎNREGISTRATE ÎN ȚĂRILE IMPLICATE ÎN PROCESUL DE ADERARE ȘI CALEA DE URMAT PENTRU 2012-2013

4.1. *Balkanii de Vest*

Croația

În paralel cu prezenta comunicare, Comisia a adoptat o altă comunicare care prezintă principalele constatări ale raportului complet de monitorizare privind nivelul de pregătire al Croației pentru aderarea la UE. Comisia va continua să monitorizeze angajamentele asumate în cadrul negocierilor de aderare cu Croația până la data aderării, urmând ca în primăvara anului 2013 să publice o comunicare privind raportul de monitorizare final.

Munte negru

La 29 iunie 2012, Consiliul European a aprobat decizia Consiliului, pe baza unui raport al Comisiei, de a deschide negocierile de aderare cu Munte negru. Negocierile au fost deschise cu ocazia primei conferințe interguvernamentale din aceeași zi. Negocierile de aderare se vor derula în conformitate cu cadrul de negociere adoptat de Consiliu, care integrează noua abordare a capitolelor „Sistemul judiciar și drepturile fundamentale” și „Justiția, libertatea și securitatea”, accentuând astfel atenția acordată statului de drept în cursul negocierilor.

Deschiderea negocierilor de aderare a reflectat progresele continue realizate de Munte negru în ceea ce privește reformele-cheie. Munte negru îndeplinește într-o măsură suficientă criteriile politice. Cadrul și politicile legislative și instituționale au fost îmbunătățite în vederea consolidării funcționării parlamentului, a sistemului judiciar, a politicilor de combatere a corupției, a drepturilor omului și a protecției minorităților. Reforma constituțională și reforma administrației publice, aflate în desfășurare, au continuat să progreseze. Munte negru a continuat să își îndeplinească obligațiile care îi revin în temeiul Acordului de stabilizare și de asociere (ASA), să joace un rol constructiv în regiune și să își respecte angajamentele internaționale.

Munte negru trebuie să depună mai multe eforturi pentru a obține și mai multe rezultate în domeniul statului de drept, cu scopul unei implementări ireversibile a reformelor, în special în ceea ce privește cazurile de criminalitate organizată și de corupție, inclusiv la nivel înalt. Munte negru trebuie să finalizeze procesul de modificare a constituției pentru a proteja independența sistemului judiciar. Responsabilitatea sistemului judiciar rămâne un motiv de îngrijorare. Având în vedere dimensiunea redusă a administrației din Munte negru, crearea capacității administrative necesare pentru a implementa acquis-ul va fi, de asemenea, o provocare la nivel transversal.

În conformitate cu noua abordare și în urma invitației Consiliului European din decembrie 2011, Comisia a inițiat deja, în primăvara anului 2012, procesul de examinare analitică a capitolelor „Sistemul judiciar și drepturile fundamentale” și „Justiția, libertatea și securitatea”. Examinarea analitică a celorlalte capitole a început în septembrie 2012 și urmează să se încheie în vara anului 2013.

Comisia va continua să sprijine Muntenegru în implementarea reformelor legate de UE.

Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei

Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei a primit statutul de țară candidată în 2005. În 2009, Comisia a estimat că țara îndeplinea într-o măsură suficientă criteriile politice și a recomandat deschiderea negocierilor. Această recomandare a fost reiterată de Comisie în 2010, 2011 și 2012. Comisia este ferm convinsă că trecerea la următoarea etapă a procesului de aderare a acestei țări este necesară pentru a consolida ritmul și sustenabilitatea reformelor, în special în ceea ce privește statul de drept, precum și pentru a consolida relațiile interetnice. De acest lucru ar beneficia întreaga regiune.

Țara continuă să își îndeplinească angajamentele asumate în cadrul Acordului de stabilizare și de asociere (ASA). Comisia își menține propunerea de a trece la a doua etapă a asocierii și încurajează Consiliul să acționeze fără întârziere în acest sens, în conformitate cu dispozițiile relevante ale ASA.

Țara continuă să îndeplinească într-o măsură suficientă criteriile politice. Guvernul a așezat agenda UE în centrul activității sale. Dialogul la nivel înalt privind aderarea, angajat cu Comisia, a servit drept catalizator pentru accelerarea reformelor și a contribuit la realizarea unor progrese substanțiale într-o serie de domenii-cheie de politică. Guvernul a prezentat Parlamentului propuneri vizând îmbunătățirea cadrului legislativ, în domeniul alegerilor, și dezincriminarea calomniei, în domeniul libertății de exprimare. Prima evaluare efectuată de guvern în privința punerii în aplicare a Acordului-cadru de la Ohrid oferă un instrument util pentru consolidarea dialogului dintre comunități.

Dinamica reformelor trebuie să fie menținută în toate domeniile la care fac referire criteriile politice, în special în scopul asigurării implementării acestora. În special, trebuie să fie consolidat statul de drept, inclusiv în ceea ce privește libertatea de exprimare. Procesul de dialog de tipul mesei rotunde între guvern și Asociația jurnaliștilor ar trebui să fie și în continuare un forum util pentru abordarea principalelor provocări legate de mass-media. Tensiunile dintre comunități, ca urmare a unor incidente violente din prima jumătate a anului 2012, au provocat îngrijorare. Guvernul a răspuns cu maturitate la această provocare și trebuie să poarte de la acest rezultat pentru a consolida și mai mult relațiile interetnice și reconcilierea, având în vedere, de asemenea, dezbaterile privind statutul victimelor conflictului din 2001.

Deși ne apropiem de cea de-a douăzecea aniversare a aderării fostei Republici iugoslave a Macedoniei la Organizația Națiunilor Unite, dezacordul cu Grecia privind numele țării rămâne nesoluționat. Începând din anii '90 s-a desfășurat în acest sens un dialog sub auspiciile ONU, care a fost completat, începând din 2009, de contacte bilaterale, inclusiv la nivel de prim-miniștri. Însă până în prezent aceste procese nu au dus la niciun rezultat. În decembrie, Curtea Internațională de Justiție a constatat că Grecia și-a încălcat acordul intermediar cu această țară, opunându-se aderării acesteia la NATO în cadrul summitului de la București din 2008. Este în continuare esențial să se mențină relații de bună vecinătate, care presupun și găsirea, sub auspiciile ONU, a unei soluții negociate cu Grecia și acceptabile pentru ambele părți privind chestiunea numelui țării. Trebuie găsită o soluție fără întârziere. Ar trebui evitate acțiunile și declarațiile care ar putea periclita relațiile de bună vecinătate.

Serbia

Consiliul European din martie 2012 a acordat Serbiei statutul de țară candidată.

Stabilitatea și funcționarea instituțiilor au fost asigurate atât înaintea, cât și în urma alegerilor prezidențiale, parlamentare și locale, precum și a alegerilor din Voivodina. În ciuda încetirii activității legislative în contextul electoral, s-au constatat progrese în ceea ce privește implementarea reformelor în majoritatea domeniilor. Serbia și-a menținut cooperarea deplină cu Tribunalul Penal Internațional pentru Fosta Iugoslavie (TPII) și își îndeplinește fără probleme obligațiile asumate în cadrul Acordului interimar/Acordului de stabilizare și de asociere. S-au obținut rezultate în dialogul cu Pristina, dar punerea în aplicare a acordurilor a fost inegală. Trebuie remarcate două evoluții recente în această privință: Serbia a semnat protocolul tehnic privind gestionarea integrată a frontierelor (GIF) și și-a clarificat interpretarea asupra acordului privind cooperarea regională și reprezentarea Kosovo, care, după cum reiese din prima sa aplicare, nu mai reprezintă un obstacol în calea participării tuturor părților la cooperarea regională. Noua structură de conducere a Serbiei a subliniat angajamentul acesteia în ceea ce privește punere în aplicare a tuturor acordurilor convenite deja în dialogul cu Pristina, precum și începerea abordării aspectelor politice mai ample. Îndeplinirea acestui angajament este esențială pentru a se trece la următoarea etapă a integrării Serbiei în UE.

Serbia continuă să realizeze progrese în direcția îndeplinirii, într-o măsură suficientă, a criteriilor politice și a condițiilor procesului de stabilizare și de asociere. Cu toate acestea, Serbia trebuie să acorde o atenție deosebită statului de drept, în special sistemului judiciar, sector în care recente regrese înregistrate subliniază necesitatea unui angajament reînnoit în vederea continuării reformelor și a asigurării independenței, imparțialității și eficienței justiției, având în vedere, de asemenea, recente hotărâri ale Curții Constituționale și necesitatea de a restabili încrederea cetățenilor, afectată de deficiențele procesului de renumire a magistraților. De asemenea, ținând seama de evenimentele care au avut loc de curând, chestiunile privind drepturile grupurilor vulnerabile și independența unor instituții-cheie precum Banca Centrală merită o atenție deosebită. Serbia ar trebui, de asemenea, să se angajeze în continuare în mod constructiv pe calea cooperării regionale și a consolidării relațiilor cu țările învecinate. Această țară trebuie să relanseze dinamica reformelor și să realizeze noi progrese în vederea îmbunătățirii, în mod vizibil și durabil, a relațiilor sale cu Kosovo.

Cu scopul de a recomanda deschiderea negocierilor cu Serbia pentru aderarea la Uniunea Europeană și în conformitate cu concluziile Consiliului din 5 decembrie 2011, Comisia va prezenta un raport de îndată ce va considera că Serbia a atins gradul necesar de îndeplinire a criteriilor de aderare și de respectare a condițiilor procesului de stabilizare și de asociere și în special a priorităților-cheie legate de Kosovo, astfel cum se prevede în concluziile Consiliului. Este necesară o îmbunătățire vizibilă și durabilă a relațiilor dintre Serbia și Kosovo, astfel încât ambele țări să își poată continua demersurile în direcția aderării la UE, fără a-și bloca reciproc eforturile.

Albania

Acordul politic încheiat în luna noiembrie a anului 2011 între majoritatea aflată la putere și opoziție a marcat sfârșitul unei lungi perioade de impas politic, care a apărut în urma alegerilor parlamentare din 2009. Acest acord prevedea abordarea reformei electorale și parlamentare, precum și crearea climatului politic propice realizării unor eforturi comune de reformă în alte domenii. Ca urmare, dialogul politic și cooperarea s-au îmbunătățit considerabil, făcând posibilă realizarea de progrese în domeniile-cheie de reformă. Alegerile prezidențiale s-au desfășurat conform constituției, însă procesul politic care le-a însoțit nu a

fost atât de cuprinzător pe cât se preconizase. În pofida unei încetiniri temporare a reformelor, care a urmat alegerilor, acordul politic este în curs de punere în aplicare.

Albania a făcut progrese satisfăcătoare în direcția îndeplinirii criteriilor politice de aderare la UE, realizând o serie de reforme în conformitate cu cele douăsprezece priorități-cheie formulate în avizul Comisiei din 2010. În ansamblu, Albania a continuat să pună în aplicare, fără dificultăți majore, Acordul de stabilizare și de asociere și să joace un rol constructiv în regiune. Ea a îndeplinit deja patru priorități-cheie, și anume cele privind buna funcționare a parlamentului, adoptarea proiectelor de acte normative pentru care era nevoie de o majoritate consolidată, numirea avocatului poporului și instituirea unor proceduri de audiere și de vot pentru principalele instituții, precum și modificarea cadrului legislativ pentru alegeri.

Albania a avansat semnificativ în ceea ce privește îndeplinirea celor două priorități-cheie referitoare la reforma administrației publice și la îmbunătățirea tratamentelor aplicate deținuților. Buna coordonare a procesului de integrare în UE, asigurată de guvern, și cooperarea eficientă a opoziției au permis realizarea unor progrese moderate în ceea ce privește prioritățile-cheie în materie de reformă a justiției și de combatere a corupției, de exemplu prin reformarea regimului de imunitate aplicabil funcționarilor publici și judecătorilor, precum și prin adoptarea legii privind instanțele administrative. S-au înregistrat, de asemenea, progrese în privința celorlalte priorități-cheie care vizează combaterea criminalității organizate, reforma proprietății, precum și politicile de combatere a discriminării, în special în ceea ce privește drepturile femeii. S-au luat unele măsuri semnificative în acest sens, și anume mărirea numărului de confiscări de bunuri provenite din săvârșirea de infracțiuni, adoptarea unei strategii cuprinzătoare privind reforma proprietății și aducerea unor modificări la Codul penal, menite să înăsprească sancțiunile pentru cazurile de violență domestică.

Albania trebuie să valorifice progresele realizate și să ia măsuri concrete în vederea accelerării luptei împotriva corupției și a reformei sistemului judiciar pentru a asigura independența, eficiența și responsabilitatea acestuia. Trebuie să fie completate reformele privind administrația publică și sistemul judiciar, iar regulamentul de procedură al parlamentului trebuie să fie revizuit. De asemenea, Albania ar trebui să acorde o atenție mai mare respectării angajamentelor asumate în domeniul drepturilor omului, inclusiv în ceea ce privește condițiile de trai ale comunității romă. Este necesar să se continue dialogul politic cu privire la reforme pentru a asigura buna funcționare și consolidarea ulterioară a instituțiilor democratice ale țării. Alegerile parlamentare din vara anului 2013 vor reprezenta o probă importantă pentru noua lege electorală și pentru angajamentul transpartinic de a continua reformele. Va fi esențială menținerea ritmului reformelor, acordându-se o atenție deosebită punerii în aplicare a legislației și a politicilor în domeniul statului de drept.

Bosnia și Herțegovina

Instituirea autorităților executive și legislative a fost completată prin încheierea acordului privind formarea unui guvern central după șaisprezece luni de impas politic apărut în urma alegerilor generale din octombrie 2010. Odată cu formarea noului Consiliu de Miniștri și cu adoptarea a două legi importante referitoare la UE, atenția s-a focalizat, într-o primă fază, asupra integrării în UE. Această dinamică nu a putut fi totuși menținută. Cu trecerea timpului, consensul politic inițial a dispărut, iar progresele în ceea ce privește agenda UE au stagnat. S-a inițiat o remaniere a autorităților de stat, precum și a celor federale și cantonale, însă acest proces a fost întrerupt de dispute politice și dificultăți de ordin juridic. Progresele realizate de Bosnia și Herțegovina pentru a îndeplini criteriile politice sunt limitate. S-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește crearea unor structuri instituționale mai funcționale, mai bine

coordonate și mai durabile. Sunt necesare eforturi considerabile pentru a consolida sectorul justiției, în conformitate cu prioritățile identificate în contextul dialogului structurat dintre UE și Bosnia și Herțegovina în materie de justiție. De asemenea, această țară trebuie să își intensifice eforturile în ceea ce privește lupta împotriva corupției și a criminalității organizate, precum și în privința continuării reformei administrației publice.

Lipsește în continuare, în rândul reprezentanților politici, o viziune comună asupra orientării generale, a viitorului și a cadrului instituțional al țării, deși o astfel de viziune reprezintă o condiție indispensabilă pentru realizarea unui pas înainte, din punct de vedere calitativ, pe calea aderării acestei țări la UE.

Lipsa unui mecanism de coordonare eficace între diferitele niveluri de guvernare, care să asigure transpunerea, punerea în aplicare și respectarea legislației UE, trebuie remediată cu prioritate, astfel încât țara să se poată exprima în mod univoc în chestiunile legate de UE și să beneficieze efectiv de asistența pentru preaderare acordată de UE. În acest sens, la 27 iunie a fost lansat la Bruxelles un dialog la nivel înalt privind procesul de aderare.

A fost adoptată o foaie de parcurs internă privind integrarea în UE, care a avut drept obiectiv respectarea de către această țară a condițiilor necesare intrării în vigoare a Acordului de stabilizare și de asociere (ASA) și prezentarea unei cereri de aderare credibile, în conformitate cu concluziile relevante ale Consiliului. Cu toate acestea, nu s-a respectat data-limită (31 august) stabilită pentru încheierea unui acord politic de modificare a Constituției pentru a ține seama de hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) privind discriminarea etnică în ceea ce privește reprezentarea în instituțiile țării (cauza Sejdic-Finci). În luna august, trei partide politice au transmis Adunării Parlamentare propuneri distincte, dar necoordonate, de modificare a Constituției. Amânarea continuă a armonizării Constituției pentru a ține seama de hotărârea CEDO în cauza Sejdic-Finci rămâne o preocupare majoră. Pentru a respecta obligațiile care îi revin în temeiul AI/ASA, țara trebuie să inițieze un proces credibil, astfel încât să se aibă în vedere hotărârea CEDO și trebuie, de asemenea, să își îndeplinească obligațiile în materie de ajutoare de stat.

Guvernanța Bosniei și Herțegovinei presupune în continuare o prezență internațională cu mandat executiv. În luna mai, Comitetul director al Consiliului de implementare a păcii a aprobat decizia luată de Biroul Înaltului Reprezentant privind suspendarea supravegherii și închiderea, la 31 august, a biroului din Brčko, ca urmare a progreselor substanțiale înregistrate în ceea ce privește aplicarea hotărârii definitive privind statutul districtului Brčko. Prin urmare, acest birou a fost închis la data de 31 august. UE a deschis birouri la Brčko și la Mostar, consolidând totodată biroul existent din Banja Luka.

Ca urmare a disocierii mandatului Reprezentantului Special al Uniunii Europene (RSUE) de Biroul Înaltului Reprezentant, UE și-a asumat, printr-o prezență sporită, rolul de lider într-o serie de domenii, sprijinind autoritățile în eforturile lor de realizare a obiectivelor înscrise pe agenda UE. În această privință, UE va continua să își intensifice sprijinul acordat instituțiilor țării.

Sunt necesare eforturi suplimentare semnificative pentru a îndeplini cerințele restante, pentru a facilita tranziția de la o țară cu un sistem internațional de guvernare și securitate către o țară cu instituții naționale care și-au asumat pe deplin răspunderea pentru procesul politic și legislativ, în conformitate cu cerințele aplicabile unei țări care aspiră la calitatea de membru al UE. Dintre toate aceste chestiuni, necesitatea de a dispune de un mediu politic stabil, în care agenda UE să se afle în centrul procesului politic, reprezintă prioritatea absolută. Voința

politică de a ajunge la un acord bazat pe compromis este fundamentală pentru a putea realiza aspirațiile legate de UE ale țării și ale cetățenilor săi.

Kosovo

În paralel cu prezenta comunicare, Comisia a adoptat o altă comunicare privind un studiu de fezabilitate în vederea unui Acord de stabilizare și de asociere cu Kosovo.

4.2. Turcia

Turcia are o însemnătate deosebită pentru UE, având în vedere economia sa dinamică, poziția sa geografică strategică și rolul său important în regiune, prin care contribuie la politica externă și la securitatea energetică a UE. Datorită uniunii vamale, Turcia este deja în mare măsură integrată în UE, contribuind în mod considerabil la competitivitatea Europei. Pe de altă parte, UE rămâne principalul punct de ancorare pentru modernizarea economică și politică a Turciei. Dezvoltarea ulterioară a relațiilor reciproce ar fi în beneficiul ambelor părți.

Potențialul relațiilor dintre UE și Turcia nu poate fi valorificat pe deplin decât în cadrul unui proces de aderare activ și credibil. Procesul de aderare rămâne cadrul cel mai adecvat pentru promovarea reformelor legate de UE, pentru dezvoltarea unui dialog pe marginea chestiunilor de politică externă și de securitate, pentru consolidarea competitivității economice și pentru o cooperare majoră în domeniul energiei, al justiției și al afacerilor interne. Acest proces trebuie să respecte angajamentele UE și condițiile stabilite.

În acest context, Comisia a lansat, în luna mai a anului 2012, o agendă pozitivă în relațiile cu Turcia, pentru a revigora procesul de aderare după o perioadă de stagnare și pentru a da un nou impuls relațiilor dintre UE și Turcia. Această agendă nu are drept scop substituirea negocierilor de aderare, ci este mai degrabă o modalitate de a le sprijini. Ea pune accentul pe eforturile care trebuie depuse în domenii de interes comun, cum ar fi alinierea legislativă, o cooperare sporită în domeniul energiei, vizele, mobilitatea și migrația, uniunea vamală, politica externă, reformele politice, combaterea terorismului și o participare sporită la programele la nivel interpersonal. Șase din cele opt grupuri de lucru, create conform agendei pozitive pentru a sprijini alinierea la *acquis*, s-au reunit pentru prima dată. Este în continuare esențial ca Turcia să sprijine în mod activ agenda pozitivă și perspectiva sa europeană. Redinamizarea negocierilor de aderare este atât în interesul UE, cât și în interesul Turciei, nu în ultimul rând pentru a garanta că UE va reprezenta în continuare, pentru Turcia, criteriul de referință în materie de reforme.

În plus, Consiliul a invitat Comisia să instaureze un cadru mai amplu de dialog și cooperare între UE și Turcia, pentru a se aborda toată gama de chestiuni în materie de justiție și afaceri interne. De asemenea, Consiliul a invitat Comisia să ia măsuri în vederea liberalizării, în mod treptat și pe termen lung, a vizelor, în paralel cu semnarea acordului de readmisie între Turcia și UE. După parafarea, în luna iunie, a acestui acord, este esențial acum ca Turcia să îl semneze pentru a putea pune în aplicare foaia de parcurs privind liberalizarea vizelor.

Dat fiind că Turcia se definește din ce în ce mai mult ca un potențial centru energetic și ținând seama de provocările comune pe care atât UE, cât și Turcia trebuie să le abordeze, Comisia și Turcia au decis, de asemenea, să își intensifice cooperarea într-o serie de domenii importante legate de energie.

Dialogul politic cu UE în domeniul politicii externe și de securitate s-a îmbunătățit în mod semnificativ. Evenimentele survenite în vecinătatea comună a Turciei și a UE au confirmat

rolul important și contribuția valoroasă a Turciei la politica externă și la securitatea energetică a UE. Turcia a continuat să joace un rol pozitiv în sprijinirea mișcărilor de reformă care au avut loc în țările din Africa de Nord și din Orientul Mijlociu. Cooperarea cu privire la Siria este intensă. Reuniunile care au avut loc în cadrul dialogului politic, inclusiv cele la nivel ministerial, au abordat aspecte legate de politica externă care prezintă un interes comun pentru UE și Turcia, cum ar fi Africa de Nord, Orientul Mijlociu, Balcanii de Vest, Afganistan/Pakistan și Caucazul de Sud.

Economia Turciei continuă să prezinte o creștere puternică, însă dezechilibrele externe importante și presiunile inflaționiste semnificative rămân amenințările cele mai grave la adresa stabilității macroeconomice a țării. Gradul ridicat de ocupare informală a forței de muncă, segmentarea piețelor forței de muncă și finalizarea reformei legislației privind sindicatele rămân în continuare aspecte problematice care trebuie soluționate. Comisia are în vedere modalități de abordare a preocupărilor exprimate de Turcia în cadrul uniunii vamale, inclusiv în ceea ce privește acordurile de liber schimb încheiate de UE cu țări terțe. În același timp, ea subliniază faptul că ar fi de dorit ca uniunea vamală să fie modernizată și că ar fi necesar ca obstacolele care împiedică schimburile comerciale dintre Turcia și UE să fie eliminate. Comisia a solicitat Băncii Mondiale să realizeze o evaluare a modului de funcționare a uniunii vamale, în scopul modernizării acesteia.

Comisia va continua să lucreze la punerea în aplicare a agendei pozitive pentru a oferi o nouă dinamică procesului de aderare și pentru a permite dezvoltarea unei relații mai constructive.

Există motive tot mai mari de îngrijorare cu privire la faptul că Turcia nu a înregistrat progrese substanțiale în direcția îndeplinirii depline a criteriilor politice. Situația internă în ceea ce privește respectarea drepturilor fundamentale continuă să reprezinte o sursă de profundă îngrijorare, în ciuda îmbunătățirilor recente aduse diverselor dispoziții legale în acest domeniu. Dreptul la libertate și securitate, dreptul la un proces echitabil și libertatea de exprimare, de întrunire și de asociere fac obiectul unor încălcări recurente, din cauza aplicării disproporționate a legislației privind terorismul și criminalitatea organizată. Este important ca Turcia să abordeze toate chestiunile referitoare la independența, imparțialitatea și eficiența sistemului judiciar. Continuarea restricțiilor impuse în practică libertății presei și numărul crescând de acțiuni în justiție împotriva unor scriitori și jurnaliști reprezintă în continuare motive serioase de preocupare. În consecință, autocenzura este din ce în ce mai răspândită. Comisia salută angajamentul asumat de guvernul turc de a prezenta cât mai curând cel de al patrulea pachet privind reforma sistemului judiciar și solicită acestuia să abordeze toate problemele esențiale care afectează, în prezent, exercitarea practică a libertății de exprimare.

În plus, problema kurdă rămâne o provocare de mare anvergură pentru democrația turcă și este necesar să se găsească de urgență o soluție politică la aceasta. În ansamblu, Turcia trebuie să depună eforturi suplimentare semnificative pentru a atinge cele mai înalte standarde în materie de democrație și de drepturi ale omului. Activitatea în curs privind o nouă Constituție oferă o ocazie deosebită în acest sens.

Atacurile teroriste comise de PKK, care figurează pe lista organizațiilor teroriste întocmită de UE, s-au intensificat considerabil, în special pe parcursul ultimelor luni. Acestea au fost condamnate de UE cu fermitate și în repetate rânduri. UE și Turcia întrețin un dialog activ privind lupta împotriva terorismului, care reprezintă un aspect important al agendei pozitive pentru Turcia.

În a doua jumătate a anului 2012, Turcia a înghețat relațiile cu *Președinția* asigurată prin rotație a Consiliului UE, refuzând chiar să participe la vreuna din reuniunile prezidate de Președinția cipriotă. Comisia își reiterează îngrijorarea profundă cu privire la declarațiile și amenințările formulate de Turcia și solicită respectarea deplină a rolului Președinției Consiliului, aceasta fiind o caracteristică instituțională fundamentală a UE, prevăzută în tratat.

Discuțiile purtate sub egida Secretarului General al ONU în vederea găsirii unei soluții globale la problema cipriotă se află într-un impas, începând din primăvara anului 2012. O soluție globală este în interesul tuturor părților implicate, deoarece ar consolida stabilitatea în partea de sud-est a Mediteranei, ar oferi statelor membre și Turciei noi oportunități economice și ar impulsiona puternic negocierile de aderare la UE ale Turciei. Prin urmare, Turcia este invitată să stabilească legături constructive cu toate părțile pentru a facilita încheierea cu succes a acestui proces.

UE a insistat, de asemenea, asupra tuturor drepturilor suverane ale statelor membre ale UE, printre care se numără încheierea de acorduri bilaterale, precum și explorarea și exploatarea resurselor lor naturale, în conformitate cu *acquis-ul* UE și cu dreptul internațional, inclusiv cu Convenția ONU asupra dreptului mării. În conformitate cu pozițiile Consiliului și ale Comisiei reiterate în ultimii ani, Comisia reafirmă că Turcia trebuie să își îndeplinească urgent obligația de punere în aplicare deplină a protocolului adițional și să realizeze progrese pe calea normalizării relațiilor bilaterale cu Republica Cipru. Comisia încurajează, de asemenea, evitarea oricărei amenințări, surse de fricțiune sau acțiuni care ar putea afecta relațiile de bună vecinătate și soluționarea pe cale pașnică a dezacordurilor. UE va continua să monitorizeze și să evalueze progresele înregistrate în aceste domenii, în conformitate cu deciziile relevante ale Consiliului.

Turcia trebuie să își intensifice eforturile în vederea soluționării problemelor bilaterale nerezolvate cu vecinii săi, inclusiv a dezacordurilor frontaliere. Grecia și Cipru au depus un număr considerabil de plângeri oficiale legate de violarea de către Turcia a apelor lor teritoriale și a spațiului lor aerian.

4.3. *Islanda*

Aderarea Islandei rămâne o chestiune care presupune avantaje reciproce. UE și Islanda au din ce în ce mai multe interese comune, inclusiv în domeniul energiei din surse regenerabile și al schimbărilor climatice, precum și din perspectiva importanței strategice a politicii UE privind regiunea arctică. Puternica tradiție democratică a Islandei reprezintă un beneficiu pentru UE.

Negocierile de aderare cu Islanda progresează într-un ritm corespunzător, această țară prezentând, în general, un bun nivel de aliniere la *acquis-ul* UE, datorită calității sale de membru al Spațiului Economic European (SEE) și datorită participării sale depline, începând cu anul 2001, la sistemul Schengen. Mai mult de jumătate din capitolele de negociere sunt deschise în prezent, dintre care 10 au fost închise provizoriu. Aderarea la UE este în continuare un subiect care suscită dezbateri publice intense în Islanda. Comisia va continua să sprijine activitățile de comunicare desfășurate în acest sens, precum și contactele interpersonale. Comisia are convingerea că UE va fi în măsură să prezinte un pachet pentru negocierile de aderare care să ia în considerare specificitățile și așteptările Islandei, în cadrul convenit pentru negocierile de aderare, asigurând totodată respectarea deplină a principiilor și a *acquis-ului* Uniunii. Acest lucru va permite, de asemenea, ca poporul islandez să ia, în timp util, o decizie în deplină cunoștință de cauză.

Islanda continuă să îndeplinească criteriile politice, fiind un stat democratic funcțional, cu instituții solide și cu tradiții de democrație reprezentativă adânc înrădăcinate. Sistemul judiciar al țării este de înaltă calitate, iar Islanda asigură consolidarea continuă a nivelului său deja ridicat de protecție a drepturilor fundamentale.

După o îndelungată și profundă recesiune, economia începe să se redreseze, prezentând un nivel de creștere satisfăcător în perioada 2011-2012 și condiții macroeconomice mai bune.

În general, rezultatele înregistrate de Islanda în ceea ce privește respectarea obligațiilor care îi revin în calitate de membru al SEE rămân, în mare parte, satisfăcătoare. Trebuie semnalate anumite lipsuri în domenii precum serviciile financiare, siguranța alimentară și libera circulație a capitalurilor. Restricțiile temporare aplicate liberei circulații a capitalurilor, adoptate în urma crizei financiare din 2008, sunt încă în vigoare. Autoritatea AELS de Supraveghere a inițiat o procedură împotriva Islandei pe lângă Curtea de Justiție a AELS în cauza privind Icesave.

5. SPRIJINIREA ȘI ASISTAREA ȚĂRILOR IMPLICATE ÎN PROCESUL DE ADERARE

5.1. Asistență financiară

Comisia sprijină țările implicate în procesul de aderare pe parcursul pregătirilor lor de aderare, asigurându-le un sprijin financiar și tehnic prin intermediul unui instrument financiar specific, și anume Instrumentul de asistență pentru preaderare (IPA). Pentru perioada 2007-2013, fondurile acordate în cadrul IPA s-au ridicat la 11,6 miliarde EUR. Printre principalele rezultate se numără capacitatea sporită și reformele susținute înregistrate în țările beneficiare în domeniile statului de drept, justiției și afacerilor interne, reformei administrației publice, drepturilor fundamentale, dezvoltării societății civile și dialogului. Aceste realizări au contribuit, printre altele, la încheierea cu succes a negocierilor de aderare la UE ale Croației și la deschiderea, în iunie 2012, a negocierilor de aderare cu Muntenegru. Sunt sprijinite investițiile în favoarea dezvoltării economice, sociale și rurale, precum și cooperarea regională în Balcanii de Vest. Sprijinul acordat unor proiecte specifice vizează, de exemplu, formarea profesională a forțelor de poliție în Muntenegru în domeniul criminalității organizate și al corupției, instituirea unui program pentru sprijinirea ocupării forței de muncă feminine în Turcia și finanțarea reabilitării căilor ferate pe coridorul european X din Croația, care permite crearea unei conexiuni cu rețeaua feroviară sârbă.

Pentru următorul cadru financiar multianual care va acoperi perioada 2014-2020, Comisia a propus un pachet financiar în valoare de 14,1 miliarde EUR în cadrul noului instrument IPA II, ceea ce reprezintă un nivel de finanțare în prețuri constante asemănător actualului cadru financiar.

Comisia a prezentat, în decembrie 2011, propunerea sa privind noul regulament IPA II, ca parte a pachetului de instrumente pentru următorul cadru financiar multianual. Îmbunătățirea orientării strategice a asistenței financiare pentru preaderare prin instituirea unor legături mai puternice cu prioritățile identificate în strategia de extindere, precum și planificarea multianuală constituie principalele inovații aduse de IPA II. Îmbunătățirea planificării strategice a asistenței IPA se va reflecta în cadrul strategic comun și în documentele de strategie la nivel de țară (sau pentru mai multe țări), care vizează întreaga perioadă a următorului cadru financiar, acoperind în mod mai coerent un număr limitat de domenii de politică care vor înlocui „componentele” actuale. În acest scop, va fi introdus un indicator de performanță și vor fi stabilite, în cadrul documentelor de strategie la nivel de țară și pentru

mai multe țări, *obiective* care vor viza în mod clar acordarea de asistență și vor prezenta indicatori realiști. Indicatorul de performanță va permite recompensarea țărilor care prezintă rezultate bune și va spori flexibilitatea în ceea ce privește realocarea de fonduri, chiar și în cazul unor rezultate scăzute. În plus, în cadrul IPA II, atât țările candidate, cât și cele potențial candidate vor avea acces la aceleași tipuri de sprijin, care vor fi acordate, în primul rând, în funcție de nevoile și capacitățile lor, precum și în funcție de rezultatele obținute de fiecare țară în ceea ce privește utilizarea asistenței pentru preaderare.

În ceea ce privește programele operaționale și întocmai ca și în cazul altor instrumente externe ale UE, *cofinanțarea strategiilor sectoriale* convenite cu țările beneficiare va fi consolidată, spre deosebire de finanțarea proiectelor individuale, sporind astfel acea parte din asistența finanțată printr-un sprijin acordat la nivel de sector (inclusiv sprijinul bugetar sectorial pentru anumite domenii de politică). *Programarea multianuală* va deveni mai sistematică și se va aplica, de asemenea, asistenței acordate pentru facilitarea tranziției și consolidarea instituțiilor (de exemplu, reforma administrației publice, reforma sistemelor judiciare etc.), susținând astfel punerea în aplicare efectivă a strategiilor sectoriale conexe. Obiectivul este ca prin fondurile UE să se stimuleze realizarea unor reforme la scară largă, astfel încât banii prevăzuți pentru pregătirea de aderare a țărilor să fie utilizați într-un mod mai eficient decât ar fi posibil prin intermediul unor proiecte individuale, izolate.

Cele două obiective principale ale IPA sunt sprijinirea procesului de aderare și dezvoltarea socioeconomică a beneficiarilor.

În viitor, asistența pentru preaderare va continua să se concentreze pe consolidarea instituțiilor democratice și a statului de drept, pe reforma administrației publice și buna guvernare în toate țările beneficiare, precum și pe lupta împotriva corupției și a criminalității organizate, pe dezvoltarea societății civile, pe promovarea și protejarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Ca un corolar al „noii abordări” a capitolelor 23 și 24 și având în vedere caracterul pe termen mai lung al reformelor întreprinse în aceste domenii, precum și necesitatea de a realiza bilanțuri pozitive ale punerii în aplicare înainte de aderare, asistența acordată în cadrul IPA II va acoperi, încă din primele faze, nevoile țărilor beneficiare în aceste domenii.

Asistența va viza, de asemenea, sprijinirea dezvoltării economice și sociale, cooperarea regională și teritorială (acțiuni de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională). Sprijinul acordat dezvoltării economice și sociale va aborda aspecte precum dezvoltarea capitalului fizic, îmbunătățirea legăturilor cu UE și cu rețelele regionale, stimularea ocupării forței de muncă și dezvoltarea capitalului uman, precum și incluziunea socială și economică.

Pentru a putea beneficia de sprijin financiar, țările implicate în procesul de aderare vor trebui să adopte politici și strategii cuprinzătoare și durabile în sectoare prioritare precum justiția și afacerile interne, administrația publică, dezvoltarea sectorului privat, transporturile, energia, mediul și schimbările climatice, dezvoltarea socială, agricultura și dezvoltarea rurală. Acest proces ar trebui să asigure asumarea unei responsabilități mai mari la nivel local și un consens larg cu privire la aceste strategii, îmbunătățind capacitatea țărilor care beneficiază de IPA de a planifica și de a pune în aplicare aceste strategii, de a monitoriza punerea în aplicare a acestora, precum și de a le integra în pregătirile lor generale de aderare la UE.

5.2. *Avantajele unei integrări mai accentuate înainte de aderare*

În prezent, cetățenii țărilor implicate în procesul de aderare se pot bucura de avantaje considerabile chiar înainte de aderarea propriu-zisă a țării lor la UE. Participarea la programele UE, la inițiative ale societății civile și la alte inițiative, regimul de călătorii fără viză și schimburile comerciale prevăzute de acordurile de stabilizare și de asociere permit cetățenilor să fie din ce în ce mai aproape de UE.

Majoritatea țărilor candidate și potențial candidate au acces la programele UE, iar în decursul anului 2012, Comisia a propus extinderea acestei posibilități și la Kosovo. Țările vizate pot astfel să se familiarizeze cu politicile și metodele de lucru ale UE și să se integreze treptat în rețelele UE. De exemplu, un număr crescând de studenți au prilejul de a participa la programe de tip Erasmus sau Erasmus Mundus, iar oameni de știință și cercetători din regiune colaborează cu omologii lor din UE prin intermediul celui de al șaptelea program-cadru de cercetare.

Posibilitatea oferită cetățenilor din țările implicate în procesul de aderare de a călători fără viză în UE este unul dintre avantajele cele mai tangibile ale unei mai bune integrări în UE. Islanda face deja parte din spațiul Schengen. În ceea ce privește Balcanii de Vest, cetățenii croați pot călători fără viză în întreaga UE de câțiva vreme. Cetățenii fostei Republici iugoslave a Macedoniei, ai Muntenegrului și ai Serbiei beneficiază, începând din luna decembrie a anului 2009, de un regim de călătorii fără viză în spațiul Schengen, același statut fiind acordat, un an mai târziu, cetățenilor din Albania și din Bosnia și Herțegovina.

Aceste decizii recente s-au bazat pe îndeplinirea de către aceste țări a mai multor cerințe stabilite în contextul dialogurilor conduse de Comisie cu privire la liberalizarea vizelor. Dialogurile respective au avut un puternic efect de stimulare a reformelor menite să asigure alinierea la normele UE în materie de justiție și afaceri interne, precum și în ceea ce privește consolidarea statului de drept și combaterea criminalității transnaționale organizate, a corupției și a migrației ilegale. Având în vedere evoluțiile ulterioare, care au indicat o exploatare abuzivă a acestui regim de călătorii fără viză și a sistemului de azil, Comisia a instituit, în ianuarie 2011, un mecanism de monitorizare a situației după liberalizarea vizelor, ceea ce a condus la intensificarea controalelor pe teren. Numărul de cereri de azil nefondate rămâne ridicat în unele state membre ale UE, fiecare țară din regiune trebuind să ia măsuri durabile și bine orientate. În sens mai general, au fost adoptate noi propuneri pentru a oferi posibilitatea suspendării temporare a unui regim de călătorii fără viză de care beneficiază o țară terță în cazul unui aflux neașteptat de persoane.

În luna ianuarie a anului 2012, Comisia a lansat un dialog cu Kosovo referitor la liberalizarea vizelor.

UE și Turcia și-au intensificat cooperarea în domeniul vizelor și al migrației. Acestea au parafat un acord de readmisie, a cărui semnare neîntârziată și punere în aplicare efectivă reprezintă un factor crucial și în ceea ce privește realizarea de progrese ulterioare în direcția liberalizării, treptate și pe termen lung, a vizelor.

UE continuă să acorde un sprijin substanțial organizațiilor societății civile din țările implicate în procesul de aderare, în principal prin intermediul Facilității pentru societatea civilă. Acest lucru ajută organizațiile societății civile să își consolideze capacitățile și nivelul de profesionalism și încurajează crearea de rețele la toate nivelurile – UE, național și regional – permițându-le acestor organizații să participe la un veritabil dialog cu actorii publici și privați

și să monitorizeze evoluțiile din domenii precum statul de drept și respectarea drepturilor fundamentale.

Activitățile societății civile sunt esențiale pentru asigurarea unei democrații mature, a respectării drepturilor omului și a statului de drept. O societate civilă plină de vitalitate contribuie la consolidarea responsabilității politice, la aprofundarea înțelegerii și a caracterului participativ al reformelor legate de aderare, precum și la sprijinirea acestora, facilitând totodată reconcilierea în cadrul unor societăți scindate de conflict. Muntenegru a luat măsuri în vederea asocierii organizațiilor societății civile la pregătirea negocierilor de aderare. În majoritatea țărilor implicate în procesul de aderare, societatea civilă a continuat să se dezvolte. În unele cazuri, trebuie să se încurajeze dezvoltarea unei culturi a acceptării organizațiilor societății civile și să se creeze un mediu favorabil pentru un dialog politic mai eficient, asigurându-se condițiile necesare desfășurării acestuia. Problemele aferente finanțării persistă, inclusiv în ceea ce privește sprijinul guvernamental și sustenabilitatea finanțelor. În timp ce sprijinul IPA abordează aceste chestiuni în cadrul Facilității pentru societatea civilă, schimbările prevăzute de Regulamentul financiar vor permite Comisiei să coopereze cu organizații mai importante ale societății civile din regiune pentru a acorda granturi cu o valoare mai redusă organizațiilor cetățenești locale, asigurând astfel un control democratic mai eficient și tratând anumite aspecte care îi interesează în mod mai direct pe cetățeni.

5.3. Informare și comunicare

Politica de extindere și, în special, aderarea unor noi state membre trebuie să fie înțelese și sprijinite de populație pentru a putea fi eficiente și durabile. Acest lucru reprezintă un obiectiv ambițios într-un mediu în care, mai ales în contextul actualei crize financiare și a datoriei suverane, rolul organismelor publice, inclusiv al Uniunii Europene, este pus din ce în ce mai mult sub semnul întrebării. Comisia consideră că, pentru a se putea face față acestor provocări, procesul de extindere trebuie să fie mai transparent, mai coerent și mai credibil pentru cetățeni și pentru principalele părți interesate, atât în statele membre, cât și în țările implicate în procesul de aderare. Ca și în alte domenii de politică, populația dorește să vadă dovezi tangibile ale eficacității extinderii UE și ale capacității politicii de extindere de a genera schimbări în țările vizate, precum și ale valorii sale adăugate pentru întreaga UE.

Chiar mai mult decât în trecut, toate instituțiile UE vor trebui, prin urmare, să furnizeze informații cu privire la procesul de extindere, la țările vizate și la implicațiile acestui proces pentru UE, contribuind astfel la o dezbatere publică în cunoștință de cauză pe tema extinderii. Falsele mituri sau temerile nefondate legate de procesul de extindere trebuie să fie spulberate, iar preocupările legitime ale cetățenilor necesită un răspuns.

Statele membre și țările implicate în procesul de aderare sunt principalii actori ai campaniilor de informare și de comunicare destinate cetățenilor lor, mesajele formulate de guverne în cadrul dezbaterilor naționale trebuind să le completeze pe cele ale instituțiilor UE. Statele membre trebuie să își informeze publicul național și să explice acestuia deciziile, luate în mod colectiv în cadrul organismelor UE, cu privire la aspectele legate de extindere. Liderii politici din țările implicate în procesul de aderare trebuie să explice în ce măsură deciziile pe care le iau cu privire la reforme sunt nu numai necesare procesului de aderare, ci prezintă în același timp o valoare intrinsecă ce va permite statului să funcționeze mai bine. Acest tip de comunicare poate contribui la recâștigarea sprijinului din partea populației în țările în care s-a accentuat discrepanța dintre politica guvernamentală și viziunea cetățenilor cu privire la extinderea UE, putând consolida, de asemenea, sprijinul public masiv acordat procesului de

reformă, care este necesar pentru a permite țărilor implicate în procesul de aderare să respecte condițiile riguroase, dar echitabile de aderare la UE.

6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Pe baza analizei de mai sus, Comisia formulează următoarele **concluzii** și **recomandări**:

I

1. Prin politica sa de extindere, UE a răspuns, încă de la crearea sa, aspirațiilor legitime ale popoarelor de pe continentul nostru de a fi **unite în efortul european comun**. Alcătuită inițial din șase state, UE se pregătește să salute, la 1 iulie 2013, aderarea Croației, care va deveni cel de al 28-lea stat membru al UE.
2. Într-un moment în care UE se confruntă cu provocări majore și cu incertitudini semnificative la scară mondială și integrarea economică, financiară și politică capătă un nou impuls, politica de extindere continuă să contribuie la **pace, securitate și prosperitate** pe continentul nostru. Aderarea iminentă a Croației, deschiderea negocierilor de aderare cu Muntenegru și statutul de țară candidată acordat Serbiei trimit un important semnal al **puterii de transformare** pe care o are procesul de extindere și al oportunităților care pot apărea într-o zonă divizată de război cu doar o jumătate de generație în urmă. Extinderea Uniunii spre Europa de sud-est contribuie la evitarea unor costuri, mult mai ridicate, care ar apărea dacă ar trebui să se facă față consecințelor instabilității. Aceasta reprezintă o investiție în democrația durabilă, prin care UE își demonstrează capacitatea constantă de a fi un actor de rang mondial.
3. Dificultățile cu care se confruntă zona euro, precum și recenta criză financiară mondială au evidențiat interdependența economiilor naționale atât în interiorul, cât și în afara UE. Ele subliniază cât este de important ca procesul de **consolidare a stabilității economice și financiare** și de încurajare a reformelor și a creșterii economice să fie continuat și în țările implicate în procesul de aderare. Acest proces reprezintă un instrument puternic în acest scop.
4. Într-un cadru de **condiționalitate** strictă, dar justă, în care principiul meritelor proprii este esențial, perspectiva aderării reprezintă motorul reformelor politice și economice, transformând societățile, consolidând statul de drept și creând noi oportunități pentru cetățeni și întreprinderi. Într-o conjunctură de stagnare economică, perspectiva aderării reduce riscul rezistenței față de reformele esențiale.
5. **Credibilitatea** procesului de extindere este esențială pentru reușita acestuia. Menținerea dinamicii extinderii și a reformelor reprezintă două aspecte ale aceleiași realități. Consensusul reînnoit privind extinderea, asupra căruia s-a convenit în cadrul Consiliului European, rămâne baza politicii de extindere a UE. Extinderea este, prin definiție, un proces gradual, bazat pe aplicarea solidă și durabilă a reformelor de către țările implicate. Politica de extindere a fost adaptată, ținându-se seama de învățămintele desprinse de pe urma aderărilor precedente, pentru a facilita integrarea noilor state membre și a răspunde mai bine nevoilor țărilor aflate în faza de transformare, în special în domeniul statului de drept.
6. **Consolidarea statului de drept și a guvernancei democratice este esențială pentru procesul de extindere.** În urma aprobării de către Consiliu a propunerii

Comisiei privind o nouă abordare a negocierilor în capitolele „Sistemul judiciar și drepturile fundamentale” și „Justiția, libertatea și securitatea”, statul de drept, inclusiv provocările comune precum combaterea criminalității organizate și a corupției, a fost plasat în **centrul politicii de extindere**. Negocierile de aderare cu privire la aceste capitole vor fi deschise încă de la începutul procesului și se vor închide abia la sfârșitul acestuia pentru a dispune de un interval maxim de timp, care să permită obținerea unor bilanțuri pozitive solide, cu scopul de a conferi reformelor un caracter ireversibil. Comisia va continua să acorde prioritate aspectelor referitoare la statul de drept, cu mult timp înainte de deschiderea negocierilor de aderare, inclusiv prin dialoguri structurate și prin furnizarea unui sprijin sectorial în cadrul IPA II.

7. În mai multe țări există în continuare preocupări serioase cu privire la **libertatea de exprimare**. Având în vedere dificultățile care persistă în acest domeniu, Comisia va continua să acorde prioritate acestei chestiuni în cadrul procesului de aderare. Comisia intenționează să organizeze, în prima jumătate a anului 2013, o urmare a conferinței „Speak up!”, care a avut loc în mai 2011. Acest eveniment ar trebui să reunească reprezentanți ai mass-mediei și ai societății civile din țările din Balcanii de Vest și din Turcia. Rezultatele acestei conferințe și acțiunile întreprinse ca urmare a acesteia vor fi luate în considerare în cadrul monitorizării și raportării Comisiei, care va continua să colaboreze strâns cu Parlamentul European în acest domeniu.
8. În multe domenii, sunt necesare abordări specifice fiecărei țări pentru a putea să se facă față unor situații dificile, cum ar fi eventualele blocaje apărute în procesul de aderare. Comisia a lansat, printre altele, o **agendă pozitivă** cu Turcia și o serie de **dialoguri structurale la nivel înalt** în Balcanii de Vest. Aceste inițiative impulsionează deja reformele; ele nu înlocuiesc negocierile de aderare, ci reprezintă o punte către acestea. Comisia este hotărâtă să adopte acest tip de angajament și se va concentra în continuare asupra domeniilor-cheie precum statul de drept, guvernanta democratică și reformele economice.
9. **Cooperarea regională** și relațiile de bună vecinătate sunt elemente esențiale ale procesului de stabilizare și de asociere. Problemele care decurg din conflictele anterioare, precum crimele de război, returnarea refugiaților, tratamentul aplicat minorităților și asigurarea egalității în drepturi pentru toți cetățenii, rămân provocări-cheie pentru stabilitatea din Balcanii de Vest și trebuie să fie abordate de urgență. Trebuie să se realizeze mai multe progrese în cadrul forurilor regionale, precum și în ceea ce privește participarea tuturor părților vizate la cooperarea regională. Dezacordurile interetnice sau referitoare la statut pot fi soluționate prin dialog și compromis.
10. În spiritul unor **bune relații de vecinătate**, problemele bilaterale deschise trebuie rezolvate cu hotărâre de părțile implicate, cât mai devreme posibil în procesul de extindere, ținând cont de interesele UE în ansamblul său. Problemele bilaterale nu ar trebui să frâneze procesul de aderare. Comisia solicită părților să depună toate eforturile necesare în vederea rezolvării dezacordurilor nesoluționate încă, în conformitate cu principiile și cu mijloacele stabilite, inclusiv prin sesizarea, în anumite chestiuni și dacă este necesar, a Curții Internaționale de Justiție sau a altor organe de soluționare a litigiilor, existente sau instituite ad hoc. Contextul negocierilor de aderare poate reprezenta un stimulent puternic în vederea soluționării dezacordurilor. Comisia este dispusă să faciliteze căutarea unor soluții.

11. **Consolidarea redresării economice** în țările implicate în procesul de aderare este fundamentală. Rata șomajului a continuat să crească, iar majoritatea economiilor țărilor din Balcanii de Vest traversează din nou o fază de contracție. Economia Turciei a continuat să se dezvolte, deși într-un ritm mai scăzut decât în perioada anterioară. În Islanda, redresarea a început în 2011 și a continuat în 2012. UE este hotărâtă să acorde în continuare sprijin țărilor respective, oferindu-le consiliere politică și asistență financiară. Cadrul de investiții pentru Balcanii de Vest va fi utilizat pentru a contribui la pregătirea și sprijinirea, în strânsă cooperare cu instituțiile financiare internaționale, a acelor investiții de care este cea mai mare nevoie pentru stimularea creșterii economice și crearea de locuri de muncă. Comisia va continua, de asemenea, să asocieze țările implicate în procesul de aderare la Strategia Europa 2020.
12. Având în vedere schimbările ambițioase care au loc în prezent la nivelul **guvernanței economice a UE**, Comisia va continua informarea țărilor implicate în procesul de aderare și asocierea lor la acest proces. În acest sens, Comisia va adapta treptat supravegherea economică a țărilor implicate în procesul de aderare și va examina posibilitatea organizării de reuniuni ASA mai bine direcționate pentru a aborda chestiunea competitivității și a ocupării forței de muncă.
13. În luna decembrie a anului 2011, Comisia a prezentat propunerea sa privind un **nou regulament IPA II** pentru perioada cadrului financiar multianual 2014-2020. IPA II vizează asigurarea unei legături mai strânse cu prioritățile formulate în strategia de extindere, inclusiv consolidarea instituțiilor democratice și a statului de drept, punând un accent mai mare pe dezvoltarea socioeconomică. Acest instrument va oferi un sprijin sporit în favoarea strategiilor sectoriale, datorită unei flexibilități mai mari și unor proceduri simplificate.
14. Cetățenii din țările implicate în procesul de aderare se bucură deja de avantaje considerabile, cum ar fi **comerțul înlesnit de ASA, regimul de călătorii fără viză** și participarea la **programele ale Uniunii**. În luna ianuarie a anului 2012, Comisia a lansat un dialog cu Kosovo referitor la liberalizarea vizelor. A fost parafat un acord de readmisie între UE și Turcia. Este necesar ca acesta să fie semnat fără întârziere și pus în aplicare în mod efectiv, în vederea realizării de progrese ulterioare în direcția liberalizării vizelor. În același timp, țările vizate ar trebui să consolideze măsurile destinate combaterii utilizării abuzive a regimului de călătorii fără viză.
15. Caracterul durabil și succesul politicii de extindere depind de înțelegerea și de sprijinul populației. **Informarea** propriilor cetățeni și **comunicarea** cu aceștia sunt principalele obligații care revin statelor membre și țărilor implicate în procesul de aderare. Este esențială promovarea înțelegerii și a dezbaterilor în cunoștință de cauză pe tema impactului politicii de extindere, în special într-un moment în care UE se confruntă cu provocări majore. La rândul său, Comisia va continua să furnizeze informații cu privire la procesul de extindere, contribuind astfel la o dezbatere publică în cunoștință de cauză pe tema extinderii.
16. Procesul de extindere este, prin natura sa, unul de **incluziune** și necesită o largă participare a părților interesate. În țările implicate în procesul de aderare, consensul politic și sprijinul larg al populației față de reformele indispensabile contribuie în mod semnificativ la transformarea necesară pentru realizarea de progrese pe calea aderării la UE. De asemenea, Comisia va continua să furnizeze sprijin prin

intermediul **Facilității pentru societatea civilă**, punând un accent sporit pe acordarea de granturi cu o valoare mai redusă organizațiilor cetățenești locale ale societății civile.

II

17. **Croatia.** În paralel cu prezenta comunicare, Comisia a adoptat o altă comunicare care prezintă principalele constatări ale raportului complet de monitorizare privind nivelul de pregătire al Croației pentru aderarea la UE. Comisia concluzionează că această țară a continuat să facă progrese în ceea ce privește adoptarea și punerea în aplicare a legislației UE și completează, în prezent, alinierea legislației sale la *acquis*. Cu toate acestea, Comisia a evidențiat domeniile în care sunt necesare eforturi suplimentare și un număr limitat de chestiuni în care se impun eforturi mai susținute în lunile următoare. Este vorba, în special, de chestiuni din domeniul politicii de concurență, al sistemului judiciar și al drepturilor fundamentale - îndeosebi în ceea ce privește eficiența justiției - precum și din domeniul justiției, libertății și securității. Această țară va trebui să își concentreze eforturile pentru a-și încheia la timp pregătirile de aderare, asigurându-se că acest lucru va putea fi reflectat în Comunicarea privind raportul final de monitorizare a pregătirilor Croației pentru aderare, care va fi prezentat de Comisie în primăvara anului 2013.
18. **Muntelegru.** Criteriile politice sunt îndeplinite în continuare într-o măsură suficientă. Deschiderea, în iunie 2012, a negocierilor de aderare a reflectat progresele continue în ceea ce privește principalele reforme. A început procesul de examinare analitică, a cărui finalizare se preconizează că va avea loc în vara anului 2013. Negocierile de aderare integrează noua abordare pentru capitolele „Sistemul judiciar și drepturile fundamentale” și „Justiția, libertatea și securitatea”, punând astfel un accent sporit pe statul de drept. Pe parcursul negocierilor, Muntenegru va trebui să realizeze în continuare un bilanț pozitiv în acest domeniu, în scopul garantării unei implementări ireversibile a reformelor, în special în ceea ce privește combaterea criminalității organizate și a corupției, inclusiv la nivel înalt.
19. **Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei.** Criteriile politice sunt îndeplinite în continuare într-o măsură suficientă. Guvernul a așezat agenda UE în centrul activității sale. Dialogul la nivel înalt privind aderarea, angajat cu Comisia, a servit drept catalizator pentru accelerarea reformelor și a contribuit la realizarea unor progrese substanțiale într-o serie de domenii-cheie de politică. Dinamica reformelor trebuie să fie menținută în toate domeniile, în special în scopul asigurării implementării acestora. Statul de drept trebuie să rămână în centrul atenției, inclusiv în ceea ce privește libertatea de exprimare, relațiile interetnice și reconcilierea.

Comisia recomandă, pentru a patra oară, deschiderea negocierilor de aderare cu fosta Republică iugoslavă a Macedoniei. Comisia consideră că, în cazul acestei țări, este necesară trecerea la următoarea etapă a procesului de aderare pentru a consolida ritmul reformelor și caracterul durabil al acestora, reducând totodată riscul de reversibilitate a acestui proces, precum și pentru a consolida relațiile interetnice. De asemenea, în acest fel se va spori credibilitatea UE și se vor stimula eforturile de reformă întreprinse în restul regiunii.

Comisia subliniază că este de o importanță majoră să se mențină relații de bună vecinătate, care presupun și găsirea, sub auspiciile ONU, a unei soluții negociate cu Grecia și acceptabile pentru ambele părți privind chestiunea numelui țării.

O eventuală decizie a Consiliului European de a deschide negocierile de aderare cu această țară ar contribui la crearea condițiilor favorabile pentru găsirea unei asemenea soluții. În acest sens, Comisia este dispusă să prezinte, fără întârziere, o propunere privind un cadru de negociere care să ia, de asemenea, în considerare necesitatea de a rezolva problema numelui țării, încă din primele faze ale negocierilor de aderare. Astfel, se va ține seama de cadrele anterioare și, în special, de principiile noii abordări aprobate de Consiliu în decembrie 2011. Această abordare necesită un angajament politic intens din partea tuturor părților implicate, înainte de dezbaterile Consiliului European.

20. **Serbia.** Consiliul European din martie 2012 a acordat Serbiei statutul de țară candidată. Serbia continuă să realizeze progrese în direcția îndeplinirii, într-o măsură suficientă, a criteriilor politice și a condițiilor prevăzute în cadrul procesului de stabilizare și de asociere. Cu toate acestea, Serbia trebuie să acorde o atenție deosebită statului de drept, în special sistemului judiciar, sector în care recente regrese apărute subliniază necesitatea unui angajament reînnoit în vederea continuării reformelor și a asigurării independenței, imparțialității și eficienței justiției, având, de asemenea, în vedere recente hotărâri ale Curții Constituționale. De asemenea, ținând seama de evenimentele care au avut loc de curând, chestiunile privind drepturile grupurilor vulnerabile și independența unor instituții-cheie precum Banca Centrală merită o atenție deosebită. Serbia ar trebui, de asemenea, să își continue angajamentul constructiv pe calea cooperării regionale și a consolidării relațiilor cu țările învecinate. Această țară trebuie să relanseze dinamica reformelor și să realizeze noi progrese în vederea îmbunătățirii, în mod vizibil și durabil, a relațiilor sale cu Kosovo. Trebuie remarcate două evoluții recente în această privință: Serbia a semnat protocolul tehnic privind gestionarea integrată a frontierelor (GIF) și și-a clarificat interpretarea asupra acordului privind cooperarea regională și reprezentarea Kosovo. După cum reiese din prima punere în aplicare, această interpretare nu mai reprezintă un obstacol în calea participării tuturor actorilor la cooperarea regională.

În conformitate cu concluziile Consiliului din 5 decembrie 2011, astfel cum au fost aprobate de Consiliul European din 9 decembrie 2011, privind condițiile de deschidere a negocierilor de aderare cu Serbia, Comisia va prezenta un raport de îndată ce va considera că Serbia a atins nivelul necesar de respectare a criteriilor de aderare și că a îndeplinit, în special, prioritatea-cheie privind luarea de măsuri în vederea îmbunătățirii vizibile și durabile a relațiilor sale cu Kosovo. Comisia solicită Serbiei să pună în aplicare, cu bună credință, toate acordurile încheiate până în prezent și să se implice constructiv în soluționarea, cu ajutorul UE, a unui spectru larg de probleme.

Este necesară o îmbunătățire vizibilă și durabilă a relațiilor dintre Serbia și Kosovo, astfel încât ambele țări să își poată continua demersurile în direcția aderării la UE, fără a-și bloca reciproc eforturile. Acest proces ar trebui să determine, treptat, normalizarea deplină a relațiilor dintre Serbia și Kosovo, astfel încât cele două entități să fie în măsură să își exercite pe deplin drepturile și să își îndeplinească responsabilitățile respective în cadrul UE. Soluționarea problemelor în nordul

Kosovo, respectând, în același timp, integritatea teritorială a Kosovo și nevoile speciale ale populației locale, va constitui un element esențial al acestui proces.

Comisia evidențiază faptul că etapele care conduc la normalizarea relațiilor dintre Belgrad și Pristina ar trebui, de asemenea, avute în vedere în contextul cadrului prevăzut pentru derularea viitoarelor negocieri de aderare cu Serbia.

Comisia subliniază că este important ca părțile să urmeze cu fermitate această abordare globală, cu sprijinul deplin al UE.

21. **Albania.** Îmbunătățirea dialogului între guvern și opoziție, în special după acordul din noiembrie 2011, a permis Albaniei să facă progrese satisfăcătoare în direcția îndeplinirii criteriilor politice de aderare la UE. Albania a realizat o serie de reforme substanțiale în conformitate cu cele 12 priorități-cheie care au fost identificate de Comisie în avizul său din 2010 și care trebuie respectate în vederea deschiderii negocierilor de aderare cu Uniunea Europeană. Albania a îndeplinit patru priorități-cheie, și anume cele privind buna funcționare a parlamentului, adoptarea proiectelor de acte normative pentru care era nevoie de o majoritate consolidată, numirea avocatului poporului și instituirea unor proceduri de audiere și de vot pentru principalele instituții, precum și modificarea cadrului legislativ pentru alegeri. Ea a avansat semnificativ în direcția îndeplinirii celor două priorități-cheie referitoare la reforma administrației publice și la îmbunătățirea tratamentelor aplicate deținuților. Printre progresele înregistrate în raport cu celelalte priorități-cheie, se numără unele măsuri importante, în special adoptarea legii privind instanțele administrative, ridicarea imunității funcționarilor publici de rang înalt și a judecătorilor, mărirea numărului de confiscări de bunuri provenite din săvârșirea de infracțiuni, adoptarea unei strategii globale privind reforma proprietății, precum și aducerea unor modificări la Codul penal, menite să înlăsprească sancțiunile pentru cazurile de violență domestică.

Având în vedere aceste progrese, Comisia recomandă Consiliului să acorde Albaniei statutul de țară candidată, cu condiția ca această țară să adopte măsuri-cheie în domenii precum sistemul judiciar și reforma administrației publice și să revizuiască regulamentul de procedură al parlamentului. Comisia va prezenta un raport Consiliului, de îndată ce se vor fi realizat progresele necesare. În raportul său, Comisia va lua, de asemenea, în considerare angajamentul de care a dat dovadă Albania în domeniul combaterii corupției și a criminalității organizate, inclusiv prin realizarea de anchete proactive și prin urmărirea penală a unor astfel de cazuri.

Pentru a putea recomanda deschiderea negocierilor de aderare, Comisia trebuie să se asigure, în special, de punerea în aplicare susținută a angajamentelor asumate deja, precum și de îndeplinirea priorităților-cheie restante care nu au fost respectate în întregime. Albania ar trebui să se concentreze în special pe desfășurarea de alegeri conform standardelor europene și internaționale, pe consolidarea independenței, eficienței și responsabilității instituțiilor judiciare, pe depunerea unor eforturi susținute în lupta împotriva corupției și a criminalității organizate, inclusiv prin realizarea de anchete proactive și prin urmărirea penală a unor astfel de cazuri, pe luarea de măsuri efective de consolidare a protecției drepturilor omului și a politicilor în materie de combatere a discriminării, precum și pe punerea în aplicare a drepturilor de proprietate. Desfășurarea cu succes a alegerilor parlamentare din 2013 va reprezenta o probă importantă pentru angajamentul transpartinic pe calea noii

reforme electorale și o condiție prealabilă pentru orice recomandare de a deschide negocierile. Un dialog politic durabil și eforturile continue în toate domeniile vizate de prioritățile-cheie vor fi în continuare esențiale pentru implementarea reformelor și asigurarea viitorului Albaniei în cadrul UE.

22. **Bosnia și Herțegovina:** S-au înregistrat progrese limitate în sensul îndeplinirii criteriilor politice și al creării unor structuri instituționale mai funcționale, mai bine coordonate și mai durabile. În cadrul procesului de stabilizare și de asociere, Bosnia și Herțegovina a continuat să se angajeze în mod constructiv într-un dialog structurat cu UE în domeniul justiției.

Dialogul la nivel înalt privind procesul de aderare, care a fost lansat în iunie, este forumul principal pentru angajamentele cu privire la cerințele procesului de integrare în UE. În această privință, Comisia regretă că, până în prezent, rezultatele continuă să fie sub nivelul așteptărilor. Lipsește în continuare, în rândul reprezentanților politici, o viziune comună asupra orientării generale, a viitorului și a cadrului instituțional al țării. Îndeplinirea condițiilor necesare pentru intrarea în vigoare a acordului de stabilizare și de asociere (ASA) și pentru prezentarea unei candidaturi credibile în vederea aderării la UE rămâne o prioritate, la fel ca și stabilirea unui mecanism de coordonare eficace între diversele niveluri de guvernare, astfel încât țara să poată transmite un mesaj unitar în ceea ce privește aspectele legate de UE. Comisia va continua să coopereze cu autoritățile naționale. Cu toate acestea, conducerea țării trebuie să dea dovadă de voință politică de a ajunge la un consens și de a realiza, prin acțiuni concrete, aspirațiile legate de UE ale acestei țări și ale cetățenilor săi.

Ca urmare a disocierii mandatului Reprezentantului Special al Uniunii Europene (RSUE) de Biroul Înaltului Reprezentant, UE și-a asumat, printr-o prezență sporită, rolul de lider într-o serie de domenii, pentru a sprijini autoritățile în eforturile lor de realizare a obiectivelor înscrise pe agenda UE. În această privință, UE va continua să își intensifice sprijinul acordat instituțiilor țării.

23. **Kosovo.** În paralel cu prezenta comunicare, Comisia a adoptat o altă comunicare privind un studiu de fezabilitate în vederea unui Acord de stabilizare și de asociere cu Kosovo. Acest studiu confirmă faptul că se poate încheia un acord de stabilizare și de asociere (ASA) între UE și Kosovo chiar dacă statele membre ale UE se mențin pe poziții diferite cu privire la statutul Kosovo. Comisia va propune directive de negociere în vederea încheierii unui acord de stabilizare și de asociere de îndată ce Kosovo va fi realizat progrese în ceea ce privește îndeplinirea unui număr de priorități pe termen scurt. Este esențial ca această țară să continue punerea în aplicare cu bună-credință a tuturor acordurilor încheiate până în prezent între Belgrad și Pristina și să se implice constructiv în soluționarea, cu ajutorul UE, a unui spectru larg de probleme.

Este necesară o îmbunătățire vizibilă și durabilă a relațiilor dintre Kosovo și Serbia, astfel încât ambele țări să își poată continua demersurile în direcția aderării la UE, fără a-și bloca reciproc eforturile. Soluționarea problemelor în nordul Kosovo, respectând, în același timp, nevoile speciale ale populației locale, va constitui un element esențial al acestui proces.

24. **Turcia.** Turcia are o însemnătate deosebită pentru UE, având în vedere economia sa dinamică, poziția sa geografică strategică și rolul său important în regiune. Comisia

subliniază importanța cooperării și a dialogului, aflate în curs de desfășurare, privind chestiuni de politică externă de interes comun pentru UE și Turcia, cum ar fi Africa de Nord și Orientul Mijlociu.

Potențialul relațiilor dintre UE și Turcia nu poate fi valorificat pe deplin decât în cadrul unui proces de aderare activ și credibil, care să corespundă angajamentelor asumate de UE și să respecte condițiile stabilite. Redinamizarea negocierilor de aderare este atât în interesul UE, cât și în interesul Turciei, nu în ultimul rând pentru a garanta că UE va reprezenta în continuare, pentru Turcia, criteriul de referință în materie de reforme. Prin urmare, Comisia consideră că este important ca, în conformitate cu procedurile stabilite și concluziile relevante ale Consiliului, să se reia lucrările privind capitolele de negociere întrerupte timp de mai mulți ani din cauza lipsei de consens între statele membre.

În vederea relansării procesului de aderare și pentru a da un nou impuls relațiilor dintre UE și Turcia, Comisia va continua să aplice în relațiile cu Turcia agenda pozitivă lansată în mai 2012, ale cărei prime rezultate sunt deja vizibile. Este în continuare esențial ca Turcia să sprijine în mod activ agenda pozitivă și perspectiva sa europeană.

Există motive tot mai mari de îngrijorare cu privire la faptul că Turcia nu a înregistrat progrese substanțiale în direcția îndeplinirii depline a criteriilor politice. Situația respectării drepturilor fundamentale în țară, inclusiv respectarea libertății de exprimare, continuă să reprezinte o sursă de profundă îngrijorare, în ciuda recentelor îmbunătățiri înregistrate pe plan legislativ. Este important ca Turcia să abordeze toate chestiunile referitoare la independența, imparțialitatea și eficiența sistemului judiciar. Comisia salută angajamentul asumat de guvernul turc de a prezenta cât mai curând cel de al patrulea pachet privind reforma sistemului judiciar și solicită acestuia să abordeze toate problemele esențiale care afectează, în prezent, exercitarea practică a libertății de exprimare.

În a doua jumătate a anului 2012, Turcia a înghețat relațiile cu *Președinția* asigurată prin rotație a Consiliului UE. Comisia își reiterează îngrijorarea profundă cu privire la declarațiile și amenințările formulate de Turcia și solicită respectarea deplină a rolului *Președinției* Consiliului.

UE a insistat, de asemenea, asupra tuturor drepturilor suverane ale statelor membre ale UE, printre care se numără încheierea de acorduri bilaterale, precum și explorarea și exploatarea resurselor lor naturale, în conformitate cu acquis-ul UE și cu dreptul internațional, inclusiv cu Convenția ONU asupra dreptului mării. În conformitate cu pozițiile Consiliului și ale Comisiei reiterate în ultimii ani, Comisia reafirmă că Turcia trebuie să își îndeplinească urgent obligația de punere în aplicare deplină a protocolului adițional și să realizeze progrese pe calea normalizării relațiilor bilaterale cu Republica Cipru. Acest lucru ar putea da un nou impuls procesului de aderare. În absența unor progrese în aceste domenii, Comisia recomandă menținerea de către UE a măsurilor din 2006. Comisia încurajează, de asemenea, evitarea oricărei amenințări, surse de fricțiune sau acțiuni care ar putea afecta relațiile de bună vecinătate și soluționarea pe cale pașnică a dezacordurilor.

Turcia este încurajată să își sporească, în mod concret, angajamentul și contribuția la dialogul care are loc sub auspiciile Secretarului General al ONU în vederea ajungerii la un acord cuprinzător cu privire la chestiunea Ciprului.

25. În ceea ce privește **chestiunea Ciprului**, negocierile privind un acord cuprinzător între liderii comunităților cipriote grecești și turce, desfășurate sub egida Organizației Națiunilor Unite, se află într-un impas. Este necesar ca negocierile să fie relansate pentru a se ajunge la o încheiere rapidă a discuțiilor, pe baza progreselor înregistrate până în prezent. Acest lucru va necesita crearea unui climat pozitiv care să faciliteze finalizarea procesului și pregătirea opiniei publice în vederea acceptării compromisurilor necesare. Comisia este pregătită să ofere în continuare un puternic sprijin politic și consiliere tehnică cu privire la aspecte care țin de competența UE.
26. **Islanda.** UE și Islanda au din ce în ce mai multe interese comune, inclusiv în domeniul energiei din surse regenerabile și al schimbărilor climatice, precum și din perspectiva importanței strategice a politicii UE privind regiunea arctică. Negocierile de aderare cu Islanda înregistrează progrese. Aderarea la UE este în continuare un subiect care suscită dezbateri publice intense în Islanda. Comisia are convingerea că UE va fi în măsură să prezinte un pachet pentru negocierile de aderare care să ia în considerare specificitățile Islandei și să garanteze principiile și acquis-ul UE, permițând, de asemenea, poporului islandez să ia o decizie bazată pe informații complete, la momentul potrivit.

ANEXĂ

Concluzii privind Muntenegru, fosta Republică iugoslavă a Macedoniei, Serbia, Albania, Bosnia și Herțegovina, Turcia și Islanda

Muntenegru

Muntenegru îndeplinește într-o măsură suficientă **criteriile politice** de aderare la UE. Cadrul și politicile legislative și instituționale au fost îmbunătățite în vederea consolidării funcționării parlamentului, a sistemului judiciar, a politicilor de combatere a corupției, a drepturilor omului și a protecției minorităților. Reforma constituțională și reforma administrației publice, aflate în desfășurare, au continuat să progreseze. S-au înregistrat noi succese în materie de aplicare a legii. Este necesar să se continue eforturile în domeniul statului de drept, în special în scopul finalizării reformei constituționale în curs, care vizează consolidarea independenței judiciare și în scopul dezvoltării în continuare a bilanțului pozitiv privind punerea în aplicare, mai ales în materie de combatere a corupției și a criminalității organizate. Muntenegru a continuat să joace un rol constructiv în regiune, să își respecte angajamentele asumate pe plan internațional și condițiile procesului de stabilizare și de asociere.

În ceea ce privește **democrația și statul de drept**, Muntenegru a realizat progrese în consolidarea rolului legislativ și de supraveghere al *parlamentului*, inclusiv în ceea ce privește statul de drept. A început punerea în aplicare a legislației privind alegerile, care a fost adoptată de curând, iar capacitățile administrative și de expertiză ale parlamentului au fost consolidate. S-a ajuns la un grad de transparență mai ridicat și au fost prevăzute comitete autonome în domeniul integrării europene și al combaterii corupției. Trebuie continuate eforturile de consolidare a capacității legislative și de supraveghere a parlamentului.

Procesul de elaborare a politicilor de către *guvern* a cunoscut îmbunătățiri suplimentare. Structurile destinate negocierilor de aderare sunt instituite treptat și includ reprezentanți ai societății civile. Capacitatea administrativă necesară coordonării integrării europene, inclusiv a asistenței financiare, trebuie să fie consolidată într-o mai mare măsură în vederea îndeplinirii cerințelor din cadrul negocierilor de aderare. Este necesară consolidarea capacității globale a ministerelor de a elabora acte legislative și evaluări ale impactului de înaltă calitate. În ceea ce privește administrația locală, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a pune în aplicare legislația recentă și pentru a institui o administrație transparentă, eficientă și responsabilă.

Muntenegru a luat noi măsuri în vederea găsirii unor soluții la provocările legate de *reforma administrației publice*. Este necesară îmbunătățirea cadrului legislativ și a punerii în aplicare a legislației recente, asigurându-se sustenabilitatea financiară și existența unor mecanisme de verificare adecvate. Capacitățile instituției avocatului poporului au fost consolidate, însă trebuie îmbunătățite în continuare.

S-au înregistrat o serie de progrese în ceea ce privește *sistemul judiciar*. A început punerea în aplicare a legislației recent adoptate. S-au realizat progrese în ceea ce privește publicarea hotărârilor judecătorești și deblocarea cauzelor aflate pe rolul instanțelor. Procesul de reformă constituțională, menit să consolideze independența sistemului judiciar în conformitate cu standardele europene, nu este încă încheiat. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura faptul că numirile în funcții și promovările au loc pe baza meritelor, precum și pentru a consolida măsurile de garantare a responsabilității și integrității în cadrul sistemului judiciar.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *combaterii corupției*. A început punerea în aplicare a legislației recent adoptate în domenii-cheie precum finanțarea partidelor politice, prevenirea conflictelor de interese și achizițiile publice. Trebuie consolidate capacitățile instituțiilor de supraveghere, în special ale Comisiei electorale de stat, ale Instituției naționale de audit și ale Comisiei pentru prevenirea conflictelor de interese. Muntenegru a continuat să își îmbunătățească bilanțul privind anchetele, urmărirea penală și condamnările în cazurile de corupție, însă numărul acestora rămâne scăzut și, până în prezent, nu s-a dispus încă sechestrul sau confiscarea de active în cazuri de corupție. Corupția rămâne un fenomen foarte răspândit și continuă să reprezinte un motiv de îngrijorare major care împiedică cercetarea penală a cazurilor de criminalitate organizată.

S-au înregistrat progrese în domeniul *combaterii criminalității organizate*. Bilanțul a continuat să se îmbunătățească, dar este nevoie de progrese suplimentare. Combaterea criminalității organizate prin toate mijloacele disponibile în cadrul sistemului juridic presupune provocări semnificative pentru această țară. Cooperarea regională și internațională a fost consolidată prin semnarea de acorduri și organizarea de operațiuni comune. Totuși, rezultatele obținute, inclusiv cele privind capacitățile administrative și cooperarea dintre agenții în domeniul criminalității organizate, trebuie să fie consolidate în mod proactiv, cu precădere în ceea ce privește investigațiile financiare. În același timp, cadrul juridic trebuie să fie finalizat. Persistă necesitatea înființării unui sistem național de informații în materie penală. Lipsa acestuia compromite eficiența organismelor de aplicare a legii, care trebuie să fie consolidată. Rolul primordial al parchetului public în cadrul investigațiilor trebuie să fie consolidat în continuare. Sunt necesare eforturi sporite în domeniul combaterii spălării banilor și a traficului de ființe umane, inclusiv în ceea ce privește identificarea și reintegrarea victimelor.

Muntenegru a continuat să își îmbunătățească cadrul juridic și instituțional existent pentru apărarea ***drepturilor omului și protecția minorităților***. Autoritățile, inclusiv cele de la cel mai înalt nivel, au dat dovadă de o atitudine mai constructivă în ceea ce privește drepturile omului. Procesul de instituire a cadrului legislativ și instituțional relevant trebuie să continue, iar capacitățile administrative și financiare din acest domeniu trebuie să fie consolidate, inclusiv cele ale procurorului general și ale avocatului poporului.

S-au înregistrat progrese satisfăcătoare atât în ceea ce privește îmbunătățirea cadrului juridic și a cadrului administrativ privind *drepturile civile și politice* din Muntenegru, cât și punerea în aplicare a acestora. Competența avocatului poporului de a acționa împotriva tratamentelor degradante trebuie să fie consolidată și este necesar să se amelioreze condițiile de viață din închisori. Este necesară accelerarea eforturilor de anchetare și punere sub urmărire penală în cazurile de violență împotriva jurnaliștilor, deschise cu mult timp în urmă.

Muntenegru a realizat progrese în ceea ce privește *drepturile sociale și economice*, prin consolidarea cadrului juridic și instituțional relevant. Atitudinea mai constructivă a autorităților a contribuit la promovarea acestor drepturi, dar, pentru asigurarea punerii lor în aplicare, sunt necesare alocări financiare suplimentare și resurse umane calificate. Este necesar să se îmbunătățească modul în care sunt tratate încălcările drepturilor sociale și economice.

Muntenegru a realizat progrese în ceea ce privește *protecția minorităților și a drepturilor culturale*. Adoptarea strategiei pentru îmbunătățirea situației populațiilor de etnie romă, ashkali și egipteană și a planului de acțiune aferent reprezintă evoluții pozitive în acest sens, însă aceste populații se confruntă în continuare cu discriminarea și deci trebuie să fie integrate

într-o mai mare măsură, în special prin punerea în aplicare a documentelor de politică relevante. Au continuat progresele în ceea ce privește acordarea unui statut juridic persoanelor strămutate, dar există încă lacune în ceea ce privește accesul acestor persoane la drepturile economice și sociale.

În ceea ce privește **aspectele regionale și obligațiile internaționale**, Muntenegru continuă să îndeplinească condițiile de cooperare cu TPII și de cooperare regională prevăzute în procesul de stabilizare și de asociere. O serie de chestiuni bilaterale în cadrul relațiilor cu țările vecine sunt încă nerezolvate, în special în domeniul delimitării frontierelor.

S-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește Procesul Declarației de la Sarajevo. Bosnia și Herțegovina, Croația, Muntenegru și Serbia au continuat să coopereze cu privire la găsirea unor soluții durabile pentru refugiații strămutați ca urmare a conflictelor armate din anii '90. Cele patru țări au semnat o declarație ministerială și au convenit asupra unui program regional de locuințe prin care sunt sprijinite aproximativ 27 000 de gospodării, adică aproximativ 74 000 de persoane. În cadrul unei conferințe internaționale a donatorilor care a avut loc la Sarajevo în aprilie 2012 au fost angajate circa 265 de milioane EUR în sprijinul programului. Buna cooperare trebuie să continue cu privire la toate aspectele procesului rămase nesoluționate.

În ceea ce privește Curtea Penală Internațională, acordul bilateral de imunitate încheiat cu Statele Unite nu este conform cu pozițiile comune și principiile directoare ale UE. Este necesar ca Muntenegru să se alinieze la poziția UE.

După o redresare moderată în 2011, **economia** Muntenegrului și-a încetinit ritmul în prima jumătate a anului 2012. Cererea internă se menține la un nivel scăzut din cauza creșterii slabe a creditului și a îndatorării, în continuare excesive, a sectorului privat. În absența unor instrumente standard de politică monetară², politica economică a continuat să fie orientată către consolidarea stabilității economice și financiare, prin continuarea consolidării fiscale și a reformelor structurale. Cu toate acestea, datoriile contingente din garanțiile de stat au devenit un risc semnificativ pentru stabilitatea finanțelor publice. Rata șomajului rămâne ridicată, iar statul de drept, resursele umane și infrastructura prezintă în continuare lipsuri.

În ceea ce privește **criteriile economice**, Muntenegru a realizat o serie de progrese suplimentare către instituirea unei economii de piață funcționale. Cu toate acestea, faptul că restructurarea industriei metalurgice nu a fost încheiată, problemele foarte răspândite legate de lichidități și condițiile dificile pe piața forței de muncă împiedică în continuare o alocare eficientă a resurselor. Pe termen mediu, Muntenegru ar trebui să poată face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței din Uniune, cu condiția să continue soluționarea lipsurilor structurale cu care se confruntă în prezent, prin intermediul unor politici macroeconomice și al unor reforme structurale adecvate.

Stabilitatea macroeconomică a fost în mare parte menținută. Sectorul bancar este încă în proces de redresare, depozitele realimentând treptat sistemul. Au fost aduse îmbunătățiri suplimentare în ceea ce privește procedura de intrare pe piață și procedura de faliment. Procedurile civile de recuperare a creanțelor au devenit mai eficace. Liberalizarea sectorului telecomunicațiilor și al energiei a facilitat deschiderea acestor piețe, iar autoritățile de reglementare competente au căpătat o mai mare capacitate de a se impune. Participarea la

programele de cercetare ale UE a fost mai activă. Muntenegru este în continuare foarte bine integrat în piețele UE și CEFTA.

Cu toate acestea, persistă importante dezechilibre externe. Funcționarea pieței forței de muncă continuă să fie deficitară, iar rata șomajului este extrem de ridicată. Presiunile inflaționiste au crescut. Reducerea îndatorării sectorului financiar continuă, generând probleme de lichidități și, astfel, acumularea restanțelor de impozite și alte plăți în economie. Stabilitatea finanțelor publice a fost, de asemenea, zdruncinată de presiuni generate de datoriile contingente și de contribuțiile neplătite. Datoria publică a continuat să crească. Este necesară găsirea unei soluții la situația economică dificilă a producătorului de aluminiu. Deși Muntenegru trebuie să atragă investiții suplimentare pentru a-și dezvolta infrastructurile, mediul de afaceri continuă să fie afectat de lipsurile în domeniul statului de drept și de existența unui sector informal foarte dezvoltat.

Muntenegru a înregistrat unele progrese în ceea ce privește îmbunătățirea **capacității de asumare a obligațiilor asociate calității de stat membru**. S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în domeniul achizițiilor publice, al politicii din domeniul transporturilor, al statisticii și al științei și cercetării. Progresele au fost limitate în alte domenii, cum ar fi libera circulație a lucrătorilor, libera circulație a capitalurilor, dreptul societăților comerciale, siguranța alimentară, politica veterinară și fitosanitară, fiscalitatea, politica privind întreprinderile și industria, mediul și schimbările climatice, precum și dispozițiile financiare și bugetare. Capacitatea administrativă limitată a Muntenegrului reprezintă o provocare într-o serie întreagă de domenii și trebuie să fie consolidată în vederea negocierilor de aderare și pentru a asigura punerea în aplicare eficace a acquis-ului. În ansamblu, Muntenegru a continuat să pună în aplicare fără probleme obligațiile care decurg din Acordul de stabilizare și de asociere (ASA). Există în continuare unele lacune în ceea ce privește ajutoarele de stat, în cazul cărora sunt necesare eforturi suplimentare de aliniere.

Muntenegru a înregistrat unele progrese în domeniul *liberei circulații a mărfurilor*. Pentru continuarea alinierii la acquis sunt necesare eforturi suplimentare, o mai bună coordonare și o responsabilizare sporită. În general, pregătirile în domeniul liberei circulații a mărfurilor sunt într-un stadiu destul de avansat.

În domeniul *liberei circulații a lucrătorilor* s-au înregistrat puține progrese, alinierea la acquis aflându-se încă într-un stadiu incipient. Se constată unele progrese în ceea ce privește *dreptul la liberă stabilire și libertatea de a presta servicii*. Muntenegru a înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește alinierea la acquis a noii legislații privind serviciile poștale. În ceea ce privește dreptul la liberă stabilire, este necesară realizarea unor reforme legislative. Eforturi considerabile sunt încă necesare în ceea ce privește alinierea legislației cu directiva privind serviciile, recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale și cooperarea la nivel interinstituțional. Pregătirile în acest domeniu sunt relativ avansate.

În ceea ce privește *libera circulație a capitalurilor* se constată puține progrese, deși pregătirile se află pe drumul cel bun. Va trebui continuat procesul de aliniere deplină cu acquis-ul în ceea ce privește sistemele de plată și consolidarea capacității administrative, în special în domeniul combaterii spălării banilor. În ceea ce privește combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, pregătirile sunt într-un stadiu incipient. Sunt necesare eforturi considerabile pentru asigurarea respectării legislației, pentru sporirea coordonării între agenții și pentru realizarea unui bilanț pozitiv în ceea ce privește combaterea spălării banilor și a criminalității financiare. În general, pregătirile în acest domeniu urmează cursul stabilit.

S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în domeniul *achizițiilor publice*. Punerea în aplicare a noii legislații constituie în continuare un motiv de îngrijorare. Cadrul legislativ privind concesiunile nu este încă aliniat la *acquis*. Este necesar să se clarifice rolul, puterile și competențele viitoarelor servicii de inspecție, cărora trebuie să li se pună la dispoziție suficient personal. Se constată puține progrese în domeniul *dreptului societăților comerciale*. Nu au fost încă adoptate noile modificări ale legii privind contabilitatea și auditul, prin care se instituie un organism public independent de supraveghere pentru auditori și un sistem de control al calității asociat acestuia. Pot fi observate unele progrese în domeniul *proprietății intelectuale*. Eforturi suplimentare sunt necesare în acest domeniu în vederea alinierii la *acquis* și a punerii eficiente în aplicare a acestuia. În ansamblu, pregătirile din fiecare dintre aceste domenii sunt într-un stadiu relativ avansat.

S-au realizat unele progrese în domeniul *politicii de concurență*. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru alinierea legislației Muntenegrului la *acquis* și pentru asigurarea independenței operaționale a autorității de concurență. Este necesar să se acorde o atenție deosebită aplicării normelor privind ajutoarele de stat, în special în domeniul ajutoarelor de stat acordate sectoarelor sensibile. În general, pregătirile din domeniul *politicii de concurență* se află într-un stadiu relativ avansat.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *serviciilor financiare*. S-au realizat progrese în ceea ce privește adoptarea legislației privind publicarea unor informații și date de către bănci, privind calcularea expunerilor mari la risc și privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM). Eforturi semnificative sunt necesare în vederea alinierii la *acquis*-ul existent și a punerii în aplicare a acestuia în domeniile care fac obiectul acestui capitol. În ansamblu, gradul de aliniere este în continuare relativ avansat.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *societății informaționale și mass-mediei*. Cu toate acestea, independența organismelor de reglementare a fost subminată de o serie de modificări aduse legislației. În ansamblu, pregătirile se află într-un stadiu relativ avansat.

S-au înregistrat progrese în domeniul *agriculturii și al dezvoltării rurale*. Sunt necesare eforturi în vederea elaborării unui cadru juridic adecvat pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite în planul național de acțiune în vederea acreditării pentru gestionarea fondurilor destinate dezvoltării rurale. S-au înregistrat progrese limitate în ceea ce privește *siguranța alimentară și politica veterinară și fitosanitară*. Sunt necesare eforturi în toate domeniile, în special în ceea ce privește continuarea procesului de aliniere la *acquis*, consolidarea capacității de control în domeniul veterinar, precum și evaluarea standardelor de igienă în unitățile din sectorul alimentar și din sectorul furajelor. S-au înregistrat unele progrese în domeniul *pescuitului*. Sunt necesare eforturi suplimentare în ceea ce privește alinierea legislației la *acquis*-ul din domeniul pescuitului și punerea în aplicare a standardelor UE, în special în legătură cu gestionarea resurselor, inspecțiile și controlul, politica de piață, ajutoarele structurale și ajutoarele de stat. În fiecare dintre aceste domenii, alinierea la *acquis* este încă într-un stadiu incipient.

S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în domeniul *transporturilor*, în special în ceea ce privește transportul rutier, feroviar și maritim, dar este necesar să se asigure punerea în aplicare efectivă a *acquis*-ului. De asemenea, trebuie realizate în continuare progrese în sectorul transportului feroviar în ceea ce privește interoperabilitatea, instituirea unui organism de anchetare a accidentelor, precum și independența autorității de reglementare a căilor ferate. În general, pregătirile în acest domeniu se află într-un stadiu avansat. Se constată unele progrese în domeniul *energiei*. Este necesară adoptarea unei legislații suplimentare de punere

în aplicare privind piața internă a energiei. Muntenegru trebuie să adopte, în continuare, actele necesare cu privire la rezervele de petrol, precum și programele de lucru pe o perioadă de 10 ani privind dezvoltarea de surse de energie regenerabile. Alinierea la *acquis* se află într-un stadiu incipient în acest domeniu.

Puține progrese au fost realizate în domeniul *fiscal*, evoluțiile constând în principal în crearea unor noi departamente în cadrul administrației fiscale. Sunt necesare eforturi suplimentare în vederea elaborării unei strategii operaționale și informatice globale. În general, alinierea Muntenegrului la *acquis* în domeniul fiscal se află într-un stadiu incipient.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *politicii economice și monetare*. Este necesar să se depună în continuare eforturi substanțiale pentru finalizarea alinierii la *acquis*, în special în ceea ce privește independența băncii centrale, finanțarea monetară și accesul privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare. Trebuie îmbunătățită într-o mai mare măsură capacitatea de a formula și coordona politica economică. Faptul că Muntenegru utilizează în prezent moneda euro, după cum au hotărât autoritățile muntenegrene în circumstanțe excepționale, este complet diferit de calitatea de membru al zonei euro. În general, nivelul de aliniere în domeniul *politicii economice și monetare* este în prezent într-un stadiu relativ avansat. Se constată progrese satisfăcătoare în domeniul *statisticii*. Cu toate acestea, Muntenegru trebuie încă să depună eforturi considerabile și susținute în vederea alinierii la *acquis* în ceea ce privește statisticile agricole, macroeconomice și economice. Pregătirile în acest domeniu se află într-un stadiu relativ avansat.

S-au realizat unele progrese în domeniul *politicii sociale și al ocupării forței de muncă*. Sunt necesare eforturi suplimentare în domeniul sănătății și al securității la locul de muncă. Trebuie consolidată capacitatea serviciului public pentru ocuparea forței de muncă. În paralel, sunt necesare concepte de activare pentru a se găsi soluții la ratele scăzute de activitate și de ocupare a forței de muncă și la discrepanța dintre oferta și cererea de calificări. Este necesară consolidarea măsurilor și a politicilor de reducere a sărăciei și de integrare a romilor. Situația finanțelor publice continuă să aibă efecte negative asupra reformelor din domeniul social. Sunt necesare eforturi sporite în vederea punerii în aplicare a reformelor planificate în domeniul pensiilor. În ansamblu, Muntenegru a început să abordeze prioritățile în acest domeniu.

S-au realizat puține progrese în domeniul *politicii privind întreprinderile și industria*. Există diferite strategii și instituții. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a se asigura elaborarea și punerea în aplicare a acestei politici.

În domeniul *rețelelor transeuropene* s-au realizat unele progrese. În ceea ce privește infrastructura rețelelor de transport, mai trebuie depuse eforturi considerabile pentru îmbunătățirea legăturilor rutiere și feroviare. Este necesară dezvoltarea interconectărilor rețelelor de gaze naturale cu țările învecinate, iar sistemele naționale de transport al gazelor trebuie modernizate. În general, pregătirile din acest domeniu se află încă într-un stadiu incipient. S-au înregistrat unele progrese în domeniul *politicii regionale și al coordonării instrumentelor structurale*, în special în ceea ce privește cadrul instituțional și programarea. Muntenegru trebuie să consolideze capacitatea administrativă a structurilor IPA existente și să le pregătească în mod adecvat pentru evoluțiile viitoare. În general, pregătirile în acest domeniu au fost demarate.

Muntenegru a înregistrat unele progrese în ceea ce privește *domeniul judiciar și drepturile fundamentale*. A început punerea în aplicare a legislației recent adoptate. S-au realizat

progrese în ceea ce privește publicarea hotărârilor judecătorești și deblocarea cauzelor aflate pe rolul instanțelor. Reforma constituțională care vizează consolidarea independenței judiciare nu este încă finalizată. Este necesar să se creeze un sistem unic de recrutare la nivel de țară și un sistem de monitorizare a duratei proceselor, să se raționalizeze rețeaua de instanțe și să se sporească fiabilitatea statisticilor judiciare. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura faptul că numirile în funcții și promovările au loc pe baza meritelor, precum și pentru a consolida măsurile de garantare a responsabilității și integrității în cadrul sistemului judiciar. Muntenegru și-a consolidat cadrul juridic privind combaterea corupției și a continuat îmbunătățirea bilanțului privind anchetele, urmărirea penală și condamnările în cazurile de corupție, însă este nevoie de eforturi mai susținute în acest sens. Corupția rămâne un fenomen foarte răspândit și continuă să reprezinte un motiv de îngrijorare major, ținând seama și de faptul că permite infiltrarea în sectorul public și în cel privat a unor grupuri infracționale organizate. Numărul condamnărilor finale rămâne scăzut și nu există încă niciun caz de corupție în care să se fi dispus sechestrul sau confiscarea de active.

A continuat consolidarea cadrului juridic și instituțional existent în ceea ce privește protecția drepturilor fundamentale. Dezincriminarea calomniei a contribuit la îmbunătățirea contextului mediatic în țară. S-au înregistrat în progrese în procesul de acordare a unui statut juridic persoanelor strămutate. Includerea socială a populațiilor de etnie romă, askhali și egipteană trebuie să continue, în special prin punerea în aplicare a documentelor de politică relevante. Se constată în continuare lacune în ceea ce privește protecția drepturilor omului de către autoritățile judiciare și autoritățile de aplicare a legii. Este necesară accelerarea eforturilor de anchetare și punere sub urmărire penală în cazurile de violență împotriva jurnaliștilor, deschise cu mult timp în urmă. Vor fi necesare eforturi suplimentare susținute în vederea alinierii la acquis-ul UE și la standardele internaționale din acest domeniu. În general, pregătirile în acest domeniu se află într-un stadiu relativ avansat.

Muntenegru a înregistrat unele progrese în domeniul *justiției, libertății și securității*. A început alinierea la acquis în domeniul migrației, al azilului și al vizelor. Construcția centrului pentru străini și pentru solicitanții de azil este în curs de finalizare. Punerea în aplicare a strategiei privind gestionarea integrată a frontierelor și a planului de acțiune aferent este pe drumul cel bun. În domeniul cooperării polițienești și al combaterii criminalității organizate, Muntenegru a continuat să își extindă rețelele internaționale și regionale și să își consolideze cadrul juridic și capacitățile administrative. Operațiunile comune de anchetă desfășurate împreună cu alte țări din regiune, precum și cu state membre ale UE, Interpol și Europol, au dus la o creștere a numărului de puneri sub urmărire, de arestări și de condamnări în domeniul criminalității organizate. Cadrul politic și cadrul juridic din acest domeniu au fost îmbunătățite. Vor fi necesare eforturi suplimentare susținute în vederea alinierii la acquis în acest capitol, mai ales în ceea ce privește azilul, vizele, frontierele externe și Schengen, combaterea criminalității organizate, precum și obținerea unui bilanț pozitiv solid privind anchetele, condamnările și confiscările de droguri. Trebuie consolidată capacitatea de a pune în aplicare cadrul juridic în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală. Sunt necesare eforturi sporite în ceea ce privește combaterea spălării banilor și a traficului de ființe umane. Țara se află într-un stadiu relativ avansat în acest domeniu.

S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește alinierea la acquis în domeniul *științei și cercetării*. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a consolida capacitatea de cercetare și de inovare la nivel național și pentru a facilita integrarea în Spațiul european de cercetare. Este necesar să se mărească nivelul investițiilor în cercetare, în special al celor provenite de la sectorul privat, prin stimularea investițiilor publice și private în activitățile de cercetare științifică. În general, pregătirile în acest domeniu urmează cursul stabilit. S-au

înregistrat unele progrese în domeniul *educației și culturii*. Reforma învățământului superior și modernizarea sistemului de învățământ și de formare profesională trebuie impulsionate. Implementarea reformelor învățământului constituie în continuare o sarcină importantă. În general, pregătirile în acest domeniu se află într-un stadiu relativ avansat.

Muntenegru a realizat puține progrese în domeniul *mediului și al schimbărilor climatice*. Primele semne de ameliorare se fac simțite prin adoptarea legislației privind gestionarea deșeurilor, calitatea aerului și substanțele chimice și prin capacitatea administrativă mobilizată și eforturile depuse în vederea alinierii la acquis în domeniul climei. Este necesar să se acorde mai multă atenție aspectelor legate de calitatea apei și gestionarea deșeurilor. Trebuie să se asigure punerea în aplicare efectivă a acquis-ului privind evaluarea impactului asupra mediului și evaluarea strategică de mediu. Eforturi considerabile sunt necesare în vederea alinierii la acquis-ul în materie de mediu și schimbări climatice, a punerii în aplicare a acestuia și a consolidării capacității administrative și a cooperării interinstituționale. Aspectele legate de mediu și de schimbările climatice trebuie să fie luate în considerare în mod mai sistemic în alte domenii de politică și documente de planificare. Faptul că aceste aspecte nu au beneficiat până acum de prioritate politică, lipsa unei finanțări adecvate și gradul scăzut de sensibilizare în ceea ce privește cerințele în materie de mediu și climă împiedică realizarea de progrese în acest domeniu. Pregătirile în acest domeniu se află încă într-un stadiu incipient.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *protecției consumatorilor și a sănătății*. În domeniul protecției consumatorilor, alinierea legislativă trebuie să continue. Pregătirile în aceste domenii urmează într-o oarecare măsură cursul stabilit. S-au realizat o serie de progrese în ceea ce privește *legislația vamală*. O nouă lege privind tariful vamal contribuie la alinierea într-o mai mare măsură a legislației naționale la Tariful vamal comun. În ceea ce privește capacitatea administrativă și operațională, este necesară accelerarea punerii în aplicare a procedurilor și a metodelor de lucru existente. Trebuie intensificate pregătirile pentru eventuala aderare la Convenția privind un regim de tranzit comun. În general, pregătirile în domeniul uniunii vamale sunt relativ avansate.

S-au realizat unele progrese în domeniul *relațiilor externe*. Muntenegru a devenit membru al OMC. S-au înregistrat unele progrese și în domeniul *politicii externe, de securitate și de apărare*. Muntenegru s-a aliniat tuturor declarațiilor UE și tuturor deciziilor Consiliului și a continuat să contribuie activ la stabilitatea din regiune. Pregătirile în aceste domenii sunt relativ avansate.

Muntenegru a înregistrat progrese inegale în domeniul *controlului financiar*. Deși cadrul juridic al controlului financiar intern public este în vigoare, aplicarea practică a rămas în urmă, în special la nivel local. Este necesar ca Muntenegru să își îmbunătățească dispozițiile privind responsabilitatea managerială în contextul reformei administrației publice. Independența financiară a Instituției naționale de audit ar trebui să fie garantată în practică. Pregătirile în domeniul controlului financiar se află într-un stadiu incipient. S-au înregistrat progrese limitate în ceea ce privește *dispozițiile financiare și bugetare*. La momentul potrivit va trebui instituit un organism de coordonare pentru a orienta pregătirile de preaderare din domeniul resurselor proprii. Este necesară stabilirea cadrului administrativ pentru aplicarea normelor privind resursele proprii. În general, pregătirile în acest domeniu se află într-un stadiu incipient.

Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei

Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei continuă să îndeplinească într-o măsură suficientă **criteriile politice**. Țara continuă să își îndeplinească angajamentele asumate în cadrul Acordului de stabilizare și de asociere. Guvernul a așezat agenda UE în centrul activității sale. Dialogul la nivel înalt privind aderarea, angajat cu Comisia, a servit drept catalizator pentru accelerarea reformelor și a contribuit la realizarea unor progrese substanțiale într-o serie de domenii-cheie de politică. Guvernul a adoptat propuneri vizând îmbunătățirea cadrului legislativ, în domeniul alegerilor, și dezincriminarea calomniei, în domeniul libertății de exprimare. Prima evaluare efectuată de guvern în privința punerii în aplicare a Acordului-cadru de la Ohrid oferă un instrument pentru consolidarea dialogului dintre comunități. Dinamica reformelor trebuie să fie menținută în toate domeniile la care fac referire criteriile politice, în special în scopul asigurării implementării acestora. Legislația corespunzătoare este în curs de dezbatere la nivelul parlamentului. Statul de drept trebuie să rămână în centrul atenției, inclusiv în ceea ce privește libertatea de exprimare, relațiile interetnice și reconcilierea. Este necesar să se asigure o mai mare implicare a societății civile.

Acordul-cadru de la Ohrid continuă să reprezinte un element esențial pentru **democrație și statul de drept** în această țară. *Guvernul* a lansat o evaluare privind implementarea Acordului-cadru de la Ohrid din 2001 până în prezent, cu scopul de a ajunge la un consens în ceea ce privește rezultatele obținute și provocările viitoare. Tensiunile dintre comunități, ca urmare a unor incidente violente din prima jumătate a anului 2012, au provocat îngrijorare. Guvernul a răspuns cu maturitate la această provocare și trebuie să pornească de la acest rezultat pentru a consolida și mai mult relațiile interetnice și reconcilierea, inclusiv în ceea ce privește statutul victimelor conflictului din 2001. S-au înregistrat unele progrese suplimentare în punerea în aplicare pe scară mai largă a legii privind limbile.

Funcționarea *parlamentului* s-a îmbunătățit și dialogul politic a fost menținut, în special în ceea ce privește integrarea în UE. Punerea în aplicare a regulamentului interior a avansat, inclusiv în ceea ce privește principalele solicitări ale opoziției. Parlamentul dezbate în prezent propunerile relevante ale guvernului privind îmbunătățirea cadrului electoral. Vor fi necesare eforturi susținute pentru a aplica pe deplin recomandările formulate de OSCE/ODIHR.

Cooperarea în cadrul coaliției guvernamentale a continuat și a reușit să plaseze procesul de aderare în centrul agendei politice. Guvernul a coordonat în mod eficient implementarea dialogului la nivel înalt privind aderarea pe baza propriei foi de parcurs. În domeniul administrației locale, trebuie accelerate progresele în materie de descentralizare, în special în ceea ce privește cadrul financiar.

În legătură cu *administrația publică*, s-au înregistrat unele progrese. Serviciile pentru cetățeni au fost îmbunătățite și e-Guvernarea este introdusă treptat. Sunt în curs consultări cu privire la reformele majore privind cadrul administrației. Sunt necesare eforturi suplimentare în vederea garantării transparenței, a profesionalismului și a independenței administrației publice. În special, trebuie să fie asigurată respectarea principiilor unui sistem de recrutări și de promovări pe bază pe merite.

În ceea ce privește *sistemul judiciar*, sunt în vigoare garanții legislative și instituționale, însă sunt necesare eforturi suplimentare pentru a se asigura independența și imparțialitatea în practică. Au fost înregistrate progrese, în special în ceea ce privește reducerea numărului de cauze care stagnează pe rolul instanțelor. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura proporționalitatea procedurilor de concediere pe baza unor motive clare și transparente și

pentru a îmbunătăți în mod semnificativ punerea în aplicare a unui sistem de numire și de promovare a magistraților pe bază de merite. Academia de formare a judecătorilor și procurorilor ar trebui să fie sprijinită în continuare în îndeplinirea rolului esențial pe care îl deține în dezvoltarea unei magistraturi cu un grad înalt de profesionalism și calificare.

În domeniul *politicii de combatere a corupției*, cadrul legislativ este în vigoare și capacitatea a fost consolidată într-o oarecare măsură, dar sunt necesare eforturi mai mari în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației existente. Au fost adoptate o serie de măsuri în vederea îmbunătățirii capacităților de verificare și a competențelor executorii ale autorităților. Cu toate acestea, din perspectiva rezultatelor finale, s-au înregistrat puține progrese vizibile. Nu a fost încă stabilit un bilanț pozitiv în materie de instrumentare a cazurilor de corupție la nivel înalt. Este necesară o abordare mai proactivă și mai bine coordonată din partea organismelor de supraveghere și a autorităților de aplicare a legii. Colectarea și analizarea datelor statistice ar trebui îmbunătățite astfel încât eforturile să fie concentrate asupra domeniilor care prezintă cele mai mari nevoi. Corupția rămâne răspândită în multe domenii și continuă să reprezinte o problemă gravă.

S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește *combaterea criminalității organizate*, în special prin emiterea a peste 100 de mandate internaționale de arestare și printr-o cooperare eficientă în cadrul Interpolului și cu Europolul. Legea privind interceptarea comunicațiilor a fost modificată, sporindu-se eficiența și transparența acestei măsuri speciale de investigare. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru consolidarea capacităților autorităților de aplicare a legii și pentru îmbunătățirea cooperării și a schimbului de informații între autorități. Țara se află într-un stadiu avansat în domeniul cooperării polițienești și al combaterii criminalității organizate.

Cadrul juridic și instituțional pentru *drepturile omului și protecția minorităților* este instituit, în linii mari. *Drepturile civile și politice* sunt în general respectate și au fost realizate unele progrese suplimentare în acest sens. Dialogul cu jurnaliștii, sub forma unei mese rotunde, s-a dovedit a fi un important forum în cadrul căruia au fost abordate principalele provocări din domeniul mass-mediei. Guvernul a adoptat o serie de propuneri vizând dezincriminarea calomniei prin adoptarea unei legi de drept civil privind răspunderea în caz de insultă și calomnie. Codul Penal trebuie să fie revizuit în conformitate cu această abordare. Consiliul radiodifuziunii a început punerea în aplicare a dispozițiilor legale de combatere a concentrării proprietății și a conflictului de interese cu sfera politică. Acest consiliu trebuie să demonstreze că respectă o abordare nediscriminatorie și transparentă. Persistă numeroase îngrijorări cu privire la absența pluralismului și la autocenzură. Sunt necesare eforturi susținute pentru abordarea problemelor conexe, cum ar fi transparența campaniilor publicitare ale autorităților publice și drepturile de muncă ale jurnaliștilor.

Se constată unele progrese în ceea ce privește consolidarea *drepturilor sociale și economice*. Consiliul economic și social s-a reunit periodic. Comisia pentru protecția împotriva discriminării se ocupă de prelucrarea plângerilor, deși resursele de care dispune sunt limitate. Legea privind combaterea discriminării trebuie să fie aliniată pe deplin la acquis, în special în ceea ce privește discriminarea pe motive de orientare sexuală. Este nevoie de o protecție mai eficientă a drepturilor femeilor, inclusiv ale celor care aparțin unor grupuri vulnerabile, precum și de eforturi suplimentare în vederea sporirii participării acestora la piața muncii și la viața politică. Integrarea socială a persoanelor cu handicap se menține la un nivel scăzut.

În ansamblu, s-au realizat unele progrese în ceea ce privește *drepturile culturale și ale minorităților*. A fost lansată o revizuire a Acordului-cadru de la Ohrid, care include

recomandări în vederea găsirii de soluții la provocările actuale. Revizuirea și cooperarea concretă dintre diferitele etnii trebuie continuate. Promovarea unui climat de încredere între comunitățile etnice va fi esențială. În ceea ce privește romii, au fost luate mai multe măsuri, în special pentru a soluționa problema persoanelor fără documente de identitate și pentru a integra refugiații de etnie romă. Punerea în aplicare a strategiilor existente și cooperarea interinstituțională trebuie consolidate în mod semnificativ.

În ceea ce privește *aspectele regionale și obligațiile internaționale*, țara a continuat să coopereze pe deplin cu Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie (TPII). Nu mai există cauze pe rol sau proceduri de apel nesoluționate la Haga. Dintre cele patru cauze pe care TPII le-a transferat înapoi către autoritățile naționale în 2008, una a fost respinsă în 2011 de către sistemul judiciar intern și trei au fost respinse în 2012, în conformitate cu solicitarea Ministerului Public și pe baza legii privind amnistia.

În ceea ce privește Curtea Penală Internațională, acordul bilateral de imunitate încheiat cu Statele Unite nu este conform cu pozițiile comune și principiile directoare ale UE. Este necesar ca țara să se alinieze la poziția UE.

Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei a continuat să participe activ la inițiativele de cooperare regională, inclusiv la Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEEC), la Consiliul de Cooperare Regională (CCR) și la Acordul central european de comerț liber (CEFTA). Această țară a preluat președinția în exercițiu a SEEC în iunie 2012. Sediul secretariatului Rețelei Sud-Est Europene de Sănătate (SEEHN) a fost stabilit la Skopje. Țara a continuat să contribuie la misiunea ALTHEA a UE în Bosnia și Herțegovina.

Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei a continuat să joace, în ansamblu, un rol constructiv în ceea ce privește relațiile bilaterale cu statele membre vecine și cu alte țări implicate în procesul de aderare. Relațiile cu partenerii din Balcanii de Vest au fost dezvoltate în continuare. Relațiile cu Grecia sunt afectate în continuare de chestiunea numelui țării. Curtea Internațională de Justiție a adoptat o hotărâre privind Acordul interimar cu Grecia. Țara și-a menținut participarea la discuțiile desfășurate sub egida ONU și are în continuare contacte directe cu Grecia. Discuțiile desfășurate sub auspiciile ONU în vederea ajungerii la o soluție negociată și acceptabilă pentru ambele părți ar trebui continuate cu și mai multă energie, la fel cum ar trebui continuate și reuniunile și contactele bilaterale directe. Ar trebui evitate acțiunile și declarațiile care ar putea periclita relațiile de bună vecinătate.

În 2011, **economia** țării a continuat să crească, într-un ritm mai lent, dar a înregistrat o scădere în prima jumătate a anului 2012. Creșterea economică s-a bazat pe o cerere internă puternică, în timp ce cererea externă a scăzut. Reformele structurale au continuat, însă într-un ritm lent și treptat, în general. S-au înregistrat unele progrese suplimentare în ceea ce privește simplificarea procesului de înmatriculare a întreprinderilor, accelerarea procedurilor judiciare și îmbunătățirea intermedierei financiare. Cu toate acestea, progresele au fost modeste în ceea ce privește găsirea de soluții la rata foarte ridicată a șomajului care este în principal structurală și afectează în special tinerii și persoanele cu un nivel scăzut de calificare.

În ceea ce privește **criteriile economice**, fosta Republică iugoslavă a Macedoniei se află în continuare într-un stadiu avansat. În unele domenii, aceasta a realizat progrese suplimentare pe calea instituirii unei economii de piață funcționale. Această țară ar trebui să poată face față, pe termen mediu, presiunilor concurențiale și forțelor pieței din Uniune, cu condiția să aplice cu fermitate programul său de reformă, în scopul reducerii deficiențelor structurale semnificative.

Țara a menținut un consens la scară largă cu privire la elementele esențiale ale politicilor economice. Politica monetară, bazată pe o raportare *de facto* la euro, a contribuit la stabilitatea macroeconomică. Politica fiscală a permis alinierea, în mare parte, a cheltuielilor la creșterea veniturilor. Procesul de privatizare este în mare parte încheiat. Liberalizarea prețurilor și a comerțului a fost în mare parte realizată. Unele progrese suplimentare au fost înregistrate în ceea ce privește facilitarea intrării pe piață și simplificarea cadrului de reglementare. Procedurile judiciare a fost accelerate, durata medie a procedurilor de faliment fiind redusă și mai mult. Înregistrarea proprietăților este practic finalizată. Până în prezent, sectorul financiar a făcut față destul de bine turbulențelor de pe piața financiară, menținându-și tendința de sporire a intermedierei și de aprofundare a piețelor. Au continuat progresele treptate din sectorul educației. Creșterea investițiilor străine directe (ISD) a contribuit la diversificarea structurii exporturilor țării.

Cu toate acestea, calitatea guvernantei fiscale s-a deteriorat în continuare; planificarea pe termen mediu și gestionarea cheltuielilor publice s-au înrăutățit, iar transparența și fiabilitatea conturilor publice au scăzut. În plus, a fost menținută o orientare pe termen scurt către cheltuieli cu efecte reduse în ceea ce privește stimularea creșterii economice. Datoria sectorului public a crescut în mod considerabil. Rata șomajului a rămas foarte ridicată. Funcționarea pieței forței de muncă este afectată de deficiențe structurale. Nivelul de studii și de calificare al capitalului uman este scăzut. În mod similar, este necesar să se continue modernizarea și consolidarea capitalului fizic. În ciuda îmbunătățirilor treptate, funcționarea economiei de piață continuă să fie îngreunată de o serie de deficiențe instituționale și judiciare. Unele organisme de reglementare și de supraveghere duc în continuare lipsă de resursele și de influența necesare pentru a-și putea îndeplini atribuțiile cu eficacitate. Este necesar să se aducă îmbunătățiri în ceea ce privește capacitatea și eficacitatea administrației publice în materie de furnizare de servicii pentru întreprinderi. Sectorul informal rămâne o problemă importantă.

Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei a înregistrat progrese suplimentare în ceea ce privește îmbunătățirea **capacității de asumare a obligațiilor asociate calității de stat membru**, în special în domeniul liberei circulații a mărfurilor, al concurenței, al siguranței alimentare, al politicii veterinare și al rețelelor transeuropene. Sunt necesare eforturi suplimentare în alte domenii, cum ar fi mediul, politica socială și ocuparea forței de muncă, precum și politica regională și coordonarea instrumentelor structurale. În ansamblu, țara a atins un nivel bun de aliniere cu acquis-ul în acest stadiu al procesului de aderare. De asemenea, a continuat să pună în aplicare fără probleme obligațiile care îi revin în temeiul Acordului de stabilizare și de asociere (ASA), iar Comisia a propus trecerea la a doua etapă a procesului de asociere.

S-au realizat progrese satisfăcătoare în domeniul *liberei circulații a mărfurilor*, în special în ceea ce privește standardizarea și metrologia. Pregătirile în domeniul liberei circulații a mărfurilor sunt avansate. S-au înregistrat unele progrese în domeniul *liberei circulații a lucrătorilor*. Se constată unele progrese în ceea ce privește *dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii*, în special în domeniul serviciilor poștale. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare în ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei privind serviciile și recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale. În ansamblu, țara este într-un stadiu relativ avansat în acest domeniu. S-au înregistrat unele progrese în domeniul *liberei circulații a capitalurilor*. Continuarea liberalizării circulației capitalurilor și a plăților depinde de trecerea la a doua etapă a ASA, care este în curs de examinare de către Consiliu. Pregătirile în acest domeniu își urmează cursul stabilit.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *achizițiilor publice*, unde nivelul de aliniere este ridicat, cu excepția măsurilor corective și a achizițiilor publice în materie de apărare. Capacitatea administrativă în ceea ce privește măsurile corective și concesiunile continuă să fie slab dezvoltată. S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în domeniul *dreptului societăților comerciale*, în special privind auditul. Calificările obținute în străinătate de către auditorii autorizați nu sunt încă recunoscute. În general, pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu relativ avansat. Au fost realizate unele progrese în domeniul *proprietății intelectuale*, unde cadrul legislativ și capacitatea administrativă au fost îmbunătățite în continuare. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare referitor la punerea în aplicare și respectarea legislației. În ansamblu, alinierea în acest domeniu este într-un stadiu relativ avansat.

S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește *politica în domeniul concurenței*, îmbunătățindu-se rezultatele în materie de aplicare a legislației. Pregătirile în acest sector sunt avansate. Resursele puse la dispoziția autorității de concurență trebuie consolidate în continuare. Referitor la *serviciile financiare*, s-au înregistrat progrese în domeniul bancar, al asigurărilor și al pieței valorilor mobiliare, precum și în domeniul serviciilor de investiții. Nu s-a realizat încă alinierea la *acquis-ul esențial* în domeniul infrastructurii pieței financiare. În general, alinierea la *acquis* în acest domeniu este într-un stadiu relativ avansat.

Se constată progrese în domeniul *societății informaționale și mass-mediei*. Alinierea la *acquis* a continuat și au început să fie puse în aplicare principalele garanții în materie de competitivitate. În ceea ce privește politica în domeniul audiovizualului, numărul activităților Consiliului de radiodifuziune a crescut, dar trebuie asigurată o abordare nediscriminatorie. Pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu relativ avansat.

Au fost realizate unele progrese în domeniul *agriculturii și dezvoltării rurale*, în care pregătirile sunt într-un stadiu relativ avansat. S-au înregistrat progrese suplimentare în ceea ce privește crearea unui sistem integrat de administrare și control. Alinierea la *acquis* necesită eforturi continue. Capacitatea administrativă rămâne un motiv de îngrijorare în întregul sector.

S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în domeniul *siguranței alimentare și al politicii veterinare*, în special în ceea ce privește consolidarea instituțiilor și punerea în aplicare a programelor de eradicare a bolilor animalelor. S-au constatat puține progrese în domeniul *fitosanitar*, în care capacitatea administrativă și coordonarea între autoritățile competente nu s-au îmbunătățit. În general, pregătirile în domeniul siguranței alimentare și al politicii veterinare și fitosanitare rămân într-un stadiu relativ avansat.

Se constată puține progrese în domeniul *politicii privind transporturile*. Se constată unele progrese în ceea ce privește alinierea la *acquis-ul* în domeniul transporturilor rutiere, dar nu și în domeniul siguranței rutiere, unde persistă motive de îngrijorare. Alinierea la *acquis-ul* în domeniul legislației feroviare trebuie continuată. Alinierea la *acquis* deja realizată a fost anulată printr-o modificare legislativă de interzicere a accesului concurenților la piața feroviară până în momentul aderării la UE. Comitetul de investigare a accidentelor în domeniul transporturilor feroviare trebuie să devină operațional pentru a acționa ca un organism independent. S-au realizat unele progrese în *sectorul energetic*, în special prin adoptarea unor acte legislative de punere în aplicare care decurg din Legea din 2011 privind energia. S-au obținut progrese și în domeniul energiei regenerabile. Liberalizarea deplină a pieței energiei electrice și a gazelor naturale nu a fost încă realizată. Pregătirile în aceste domenii sunt într-un stadiu relativ avansat.

S-au înregistrat progrese limitate în domeniul *fiscal*. Continuă să fie necesare eforturi pentru armonizarea legislației naționale cu *acquis-ul*, pentru consolidarea luptei împotriva fraudei fiscale și a evaziunii fiscale și pentru îmbunătățirea dotării cu mijloace IT și cu personal. În general, pregătirile în domeniul fiscal sunt într-un stadiu relativ avansat.

Pregătirile în domeniul *politicii economice și monetare* sunt avansate și s-au înregistrat puține progrese suplimentare. Pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu avansat. În domeniul *statistic* s-au înregistrat progrese în ceea ce privește armonizarea statisticilor sectoriale și transmiterea datelor. În general, pregătirile în domeniul statistic sunt într-un stadiu relativ avansat.

S-au realizat puține progrese în domeniul *politicii sociale și al ocupării forței de muncă*. Ratele de șomaj și de sărăcie sunt ridicate, în timp ce participarea femeilor pe piața forței de muncă rămâne scăzută. S-au realizat unele progrese în domeniul dialogului social, însă rolul partenerilor sociali trebuie consolidat în continuare. Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap și protocolul facultativ la Convenție au fost ratificate. În ceea ce privește incluziunea romilor, a persoanelor cu handicap și a altor persoane excluse social, progresele sunt lente. A fost instituit un mecanism de prevenire și protecție împotriva discriminării, dar acesta nu este complet operațional. Capacitatea administrativă globală trebuie consolidată în mod semnificativ. În general, pregătirile în acest domeniu nu sunt într-un stadiu foarte avansat.

Se constată unele progrese în domeniul *politicii privind întreprinderile și industria*. Au fost adoptate diferite strategii și măsuri care indică un angajament puternic în direcția îmbunătățirii mediului de afaceri. Cu toate acestea, punerea în aplicare este împărțită între câteva organisme necoordonate și slab finanțate. Măsurile nu au fost încă puse în aplicare pe deplin.

S-au înregistrat progrese în domeniul *rețelelor transeuropene*. Dezvoltarea rețelelor de transport, energie și telecomunicații continuă și țara participă în mod activ la Observatorul transporturilor din Europa de Sud-Est și la Comunitatea Energiei. A fost atribuit contractul și au început lucrările de construcții la coridorul X, finanțate parțial din componenta III a IPA. Pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu relativ avansat.

Se constată progrese limitate în ceea ce privește *politica regională și coordonarea instrumentelor structurale*. Gestionarea programelor IPA trebuie îmbunătățită pentru a se asigura absorbția integrală și la timp a fondurilor UE. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a remedia deficiențele din sistemele de gestiune și control. În special, dotarea cu personal și nivelul de calificare din structurile de execuție și din Departamentul central de finanțare și contractare al Ministerului de Finanțe trebuie consolidate semnificativ. Pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu relativ avansat.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *sistemului judiciar și al drepturilor fundamentale*, în special în ceea ce privește reducerea numărului de cauze care stagnează pe rolul instanțelor. Sunt necesare îmbunătățiri suplimentare în ceea ce privește numirile pe bază de merite în sistemul judiciar, stabilirea unor motive de demitere clare și previzibile și utilizarea corectă a instrumentelor statistice. În domeniul politicii de combatere a corupției, cadrul legislativ a fost instituit și capacitatea a fost consolidată într-o oarecare măsură, dar este necesară intensificarea eforturilor pentru a se obține un bilanț pozitiv în materie de anchete, urmăriri penale și condamnări. În ceea ce privește drepturile fundamentale, s-au înregistrat unele progrese în domeniul libertății de exprimare, în special în vederea dezincriminării calomniei.

Instituțiile competente trebuie să devină mai eficace în promovarea și protecția în practică a drepturilor fundamentale. Acordul-cadru de la Ohrid reprezintă în continuare un element esențial pentru democrație și statul de drept în țară. Pregătirile în domeniul sistemului judiciar și al drepturilor fundamentale sunt într-un stadiu relativ avansat.

S-au înregistrat progrese în domeniul *justiției, libertății și securității*, în special în ceea ce privește frontierele externe și cooperarea vamală, precum și interceptarea comunicațiilor. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a spori eficiența procedurii de azil, pentru a asigura aplicarea unor proceduri stricte de recrutare pe bază de merite în cadrul poliției, pentru a intensifica combaterea criminalității organizate și pentru a îmbunătăți confiscarea drogurilor. În general, pregătirile în acest sector sunt avansate.

Se constată puține progrese în ceea ce privește *știința și cercetarea*. Rata generală de participare la programele-cadru ale UE continuă să fie bună. Au avansat lucrările de pregătire a programului național pentru știință, cercetare și activități de dezvoltare și a strategiei de inovare, dar documentele aferente nu au fost încă adoptate. În acest domeniu, țara își îndeplinește parțial obiectivele.

S-au înregistrat unele progrese în domeniile *educației, formării, tineretului și culturii*. Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei a continuat să își îmbunătățească rezultatele în ceea ce privește obiectivele de referință comune pentru 2020 din domeniul educației și formării profesionale. Au fost reluate măsurile pregătitoare pentru programele „Învățarea pe tot parcursul vieții” și „Tineretul în acțiune”. Investițiile nu sunt încă realizate echitabil în toate părțile țării și în cadrul societății multiculturale. În domeniul educației și culturii, țara este într-un stadiu relativ avansat.

S-au realizat progrese limitate la capitolul *mediu și schimbări climatice*. S-au înregistrat noi progrese în transpunerea acquis-ului în legislația națională, în special în ceea ce privește gestionarea deșeurilor, calitatea aerului și substanțele chimice. Sunt necesare eforturi semnificative pentru a pune în aplicare legislația națională, în special în domeniile gospodăririi apelor, controlului poluării industriale, protecției naturii și schimbărilor climatice. În general, pregătirile în domeniul mediului sunt într-un stadiu relativ avansat, în timp ce în domeniul schimbărilor climatice sunt încă într-un stadiu incipient.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *protecției consumatorilor și sănătății*, în special în ceea ce privește cadrul juridic și instituțional. Realizarea de progrese suplimentare este în continuare împiedicată de resursele financiare limitate și de structurile operaționale insuficiente, în special în domeniul protecției consumatorilor. În general, pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu relativ avansat.

S-au înregistrat progrese în domeniul *uniunii vamale*, în special în ceea ce privește capacitatea administrativă și operațională. Cooperarea între autorități, combaterea corupției în administrația vamală, precum și capacitatea de combatere a infracțiunilor transfrontaliere s-au îmbunătățit în continuare. Pregătirile în domeniul uniunii vamale își urmează cursul stabilit.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *relațiilor externe*, în special în ceea ce privește politica comercială comună. Cu toate acestea, țara nu are încă o capacitate instituțională suficientă pentru a participa pe deplin la politicile comerciale, de dezvoltare și de ajutor umanitar ale UE. Pregătirile în domeniul relațiilor externe sunt într-un stadiu relativ avansat.

S-au realizat în continuare progrese în domeniul *politicii externe, de securitate și de apărare*. Țara și-a menținut nivelul ridicat de aliniere cu declarațiile UE și deciziile Consiliului și și-a

continuat participarea la operațiunile civile, militare și de gestionare a crizelor. Pregătirile în domeniul politicii externe, de securitate și de apărare sunt avansate.

În ceea ce privește *controlul financiar*, s-au înregistrat unele progrese, în special referitor la auditul extern și la protecția monedei euro împotriva contrafacerii. Cu toate acestea, țara rămâne într-un stadiu incipient în ceea ce privește punerea în aplicare practică a controlului financiar intern public. În general, pregătirile la acest capitol sunt într-un stadiu incipient. Nu au fost realizate progrese deosebite în ceea ce privește *dispozițiile financiare și bugetare*. Instituțiile create pentru a pune în aplicare cadrul administrativ pentru calcularea, estimarea, colectarea, plata, monitorizarea și raportarea corectă referitoare la cadrul privind resursele proprii vor trebui consolidate. Pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu incipient.

Serbia

Serbia este avansată în ceea ce privește îndeplinirea într-o măsură suficientă a **criteriilor politice** și a condițiilor prevăzute în cadrul procesului de stabilizare și de asociere. Stabilitatea și funcționarea instituțiilor au fost asigurate atât înaintea, cât și în urma alegerilor prezidențiale, parlamentare și municipale, precum și a alegerilor din Voivodina. În ciuda încetinirii activității legislative în contextul electoral, s-au constatat progrese în ceea ce privește implementarea reformelor în majoritatea domeniilor. Serbia și-a menținut cooperarea deplină cu Tribunalul Penal Internațional pentru Fosta Iugoslavie (TPII). S-au obținut rezultate în dialogul cu Pristina, dar punerea în aplicare a acordurilor a fost inegală. Interpretarea dată de Serbia acordului privind cooperarea regională și reprezentarea Kosovo a fost clarificată ulterior și, sub rezerva continuării punerii în aplicare a acordului, aceasta nu mai constituie un obstacol în calea participării tuturor părților la cooperarea regională. Noua structură de conducere a Serbiei a subliniat angajamentul acesteia în ceea ce privește punere în aplicare a tuturor acordurilor convenite deja în dialogul cu Pristina, precum și începerea abordării aspectelor politice mai ample. Îndeplinirea acestui angajament este esențială pentru a se trece la următoarea etapă a integrării Serbiei în UE.

Democrația și statul de drept au fost consolidate în continuare. Alegerile au fost calificate de către organismele internaționale de observare drept „competitive, desfășurate într-un mediu propice și organizate profesionist”. Alegerile parlamentare și prezidențiale din Kosovo au fost facilitate de OSCE și s-au desfășurat în mod corespunzător. În conformitate cu RCONU 1244/99 nu au fost organizate alegeri locale în Kosovo, contrar practicilor anterioare. A fost pusă în aplicare legislația din 2011 referitoare la mandatele parlamentare și la finanțarea partidelor politice. S-a constatat totuși o anumită lipsă de transparență a procedurilor Comisiei electorale de stat și a administrării noului registru unic al alegătorilor. Guvernul trebuie să urmeze recomandările misiunii OSCE/ODIHR de observare a alegerilor.

Activitatea legislativă a Parlamentului a fost redusă ca urmare a alegerilor, dar alte activități parlamentare au continuat în mod normal. Sunt necesare reforme suplimentare pentru a se asigura faptul că dispozițiile constituționale, în special în ceea ce privește sistemul judiciar, sunt pe deplin conforme cu standardele europene. *Guvernul* a rămas stabil și a încheiat un mandat complet în funcție. În iulie 2012 s-a format un nou guvern de coaliție. Acesta a menținut orientarea strategică puternică a țării în direcția integrării în UE. Atât noul președinte, cât și noul guvern s-au angajat să continue agenda UE de reforme și să coopereze strâns pentru a realiza progrese satisfăcătoare. Guvernul trebuie să îmbunătățească consultarea părților interesate în elaborarea politicilor și să își dezvolte procedurile de monitorizare a punerii în aplicare a noii legislații.

Reforma *administrației publice* înaintează într-un ritm lent și este îngreunată de un angajament politic insuficient. Cadrul legislativ trebuie completat și aliniat pe deplin la standardele internaționale. Punerea în aplicare a legislației existente și strategia de reformă a administrației publice trebuie îmbunătățite. Ar trebui dezvoltate și puse în aplicare sisteme de recrutare și de promovare pe bază pe merite. Trebuie intensificată punerea în aplicare a recomandărilor organismelor independente de reglementare.

S-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește *controlul civil al forțelor de securitate*. A fost creat un comitet parlamentar specific, dar controlul parlamentar a rămas, în general, limitat. În urma unei hotărâri a Curții Constituționale, trebuie clarificat cadrul legal pentru monitorizarea comunicațiilor de către serviciile secrete și de securitate.

În domeniul *judiciar*, progresele, puține la număr, au fost înregistrate în special în ceea ce privește punerea în aplicare a unor noi legi menite să sporească eficiența sistemului judiciar. Verificarea renumirii în funcție a judecătorilor și a procurorilor nu a corectat deficiențele existente și a fost anulată de către Curtea Constituțională; aceasta a dispus repunerea în funcție a tuturor judecătorilor și procurorilor care atacaseră hotărârea de a nu fi renumiți în funcție. Soluțiile nevalidate de Curtea Constituțională vor trebui prelucrate cu grijă și în conformitate cu hotărârile Curții Constituționale. Nu au fost încă instituite un sistem de evaluare profesională, reguli disciplinare eficace și garanții mai solide în materie de integritate. Pentru a restabili încrederea cetățenilor, autoritățile vor trebui să aibă în vedere măsuri suplimentare de consolidare a independenței, a imparțialității, a competenței, a răspunderii și a eficienței sistemului judiciar, în special: criterii transparente pentru numirea judecătorilor și procurorilor, formare inițială și formare continuă sub responsabilitatea Academiei judiciare, împreună cu evaluarea judecătorilor și a procurorilor în funcție, inclusiv a celor nou numiți în 2009, garanții în materie de integritate și raționalizarea instanțelor. Pentru a face față acestor provocări, este necesar să se elaboreze o nouă strategie pentru reforma sistemului judiciar și un plan de acțiune pentru punerea în aplicare a acesteia, bazat pe o revizuire a modului de funcționare a sistemului judiciar.

Punerea în aplicare a cadrului juridic al *combaterii corupției* a continuat. Autoritatea anticorupție și-a intensificat activitatea, în special în ceea ce privește finanțarea partidelor politice. Cu toate acestea, corupția rămâne răspândită în multe domenii și continuă să reprezinte o problemă gravă. Nu au fost încă instituite o strategie și un plan de acțiune anticorupție. Punerea în aplicare a cadrului juridic și eficiența instituțiilor implicate în combaterea corupției trebuie îmbunătățite în mod semnificativ. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a adopta o abordare mai proactivă în ceea ce privește cercetarea și urmărirea penală a actelor de corupție, iar sistemul judiciar trebuie să obțină, cu timpul, un bilanț solid de condamnări, inclusiv la nivel înalt, în special în cazuri de deturnare a fondurilor publice. Sunt necesare orientări politice mai puternice și o coordonare între autorități mai eficace pentru a obține rezultate semnificativ mai bune în combaterea corupției.

În ceea ce privește *combaterea criminalității organizate*, cadrul juridic este, în general, adecvat și a continuat să fie pus în aplicare. Îmbunătățirea coordonării între autorități și a cooperării regionale și internaționale a dus la obținerea unor rezultate concrete împotriva grupărilor infracționale organizate. Criminalitatea organizată rămâne un motiv serios de îngrijorare în Serbia, mai ales în ceea ce privește spălarea banilor și traficul de droguri. Bilanțul cercetărilor și condamnărilor trebuie îmbunătățit în continuare.

Drepturile omului continuă să fie respectate, în general, și s-au realizat noi progrese în ceea ce privește *drepturile omului și protecția minorităților*. Cadrul legislativ și instituțional pentru

respectarea drepturilor omului este în vigoare. Sunt necesare eforturi suplimentare în ceea ce privește punerea în aplicare a instrumentelor internaționale.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *drepturilor civile și politice*. Libertatea de întrunire și de asociere este garantată prin Constituție și, în general, este respectată, dar, în octombrie 2012, Parada mândriei a fost din nou interzisă. Biroul guvernamental pentru cooperarea cu societatea civilă a fost foarte activ. A fost instituit cadrul juridic pentru libertatea de exprimare, dar violența și amenințările la adresa jurnaliștilor rămân un motiv de îngrijorare. Punerea în aplicare a strategiei în domeniul mass-mediei trebuie accelerată. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie este, în general, respectată, dar procesul de înregistrare a comunităților religioase este în continuare lipsit de transparență și de coerență. Mecanismul național de prevenire a torturii a devenit operațional, dar trebuie consolidat în continuare. Deși a fost deschisă o nouă unitate, supraaglomerarea din sistemul penitenciar rămâne un motiv serios de îngrijorare. Privind accesul la justiție, nu a fost încă dezvoltat un sistem eficace de asistență juridică gratuită.

A fost instituit cadrul juridic pentru protecția *drepturilor sociale și economice*. Sunt necesare măsuri suplimentare pentru combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și mecanisme eficiente de îmbunătățire a protecției femeilor și copiilor împotriva oricărei forme de violență. Grupurile cele mai discriminate sunt romii, persoanele cu handicap și minoritățile sexuale. Sunt necesare o abordare proactivă în direcția unei mai bune includeri a lesbienele, homosexualilor, bisexualilor și persoanelor transgender (LGBT) și o mai mare înțelegere din partea întregii societăți. Trebuie îmbunătățit dialogul social și trebuie găsită o soluție la problema reprezentată de criteriile de reprezentativitate a partenerilor sociali. În ceea ce privește drepturile de proprietate, a început punerea în aplicare a Legii din 2011 privind restituirea.

Cadrul juridic pentru *protecția minorităților* a fost instituit și, în general, este respectat. Au fost luate măsuri pozitive în vederea îmbunătățirii situației minorităților, inclusiv a romilor. A fost introdusă raportarea financiară periodică de către consiliile minorităților naționale. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura punerea în aplicare eficace a legislației minorităților pe întregul teritoriu al Serbiei și pentru a remedia deficiențele identificate. Serbia trebuie să depună mai multe eforturi pentru a sprijini dezvoltarea socioeconomică în zonele Sandžak și Preševo, Bujanovac și Medvedja. Romii, precum și refugiații și persoanele strămutate în interiorul țării, se confruntă în continuare cu o situație dificilă.

În ceea ce privește *aspectele regionale și obligațiile internaționale*, Serbia a continuat să coopereze pe deplin cu Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie. A continuat să ofere acces ușor și rapid la documente și martori, în sprijinul proceselor curente sau planificate ale Tribunalului Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie. A continuat examinarea crimelor de război de către instanțele naționale și au fost intensificate cooperarea regională și schimburile de informații. În vederea obținerii unor rezultate vizibile, Serbia trebuie totuși să își intensifice și mai mult cercetările în legătură cu rețelele de sprijinire a foștilor fugitivi care fac obiectul unor procese în cadrul TPII.

Politica Serbiei privind Curtea Penală Internațională continuă să fie conformă cu principiile directe ale UE și cu pozițiile comune ale acesteia cu privire la integritatea Statutului de la Roma. Serbia nu a încheiat niciun acord bilateral de acordare a imunității.

S-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește Procesul Declarației de la Sarajevo. Bosnia și Herțegovina, Croația, Muntenegru și Serbia au continuat să coopereze cu privire la

găsirea unor soluții durabile pentru refugiații strămutați ca urmare a conflictelor armate din anii '90. Cele patru țări au semnat o declarație ministerială și au convenit asupra unui program regional de locuințe prin care sunt sprijinite aproximativ 27 000 de gospodării, adică aproximativ 74 000 de persoane. În cadrul unei conferințe internaționale a donatorilor care a avut loc la Sarajevo în aprilie 2012 au fost angajate circa 265 de milioane EUR în sprijinul programului. Buna cooperare trebuie să continue cu privire la toate aspectele procesului rămase nesoluționate.

Serbia trebuie să realizeze noi progrese pe calea îmbunătățirii vizibile și durabile a relațiilor cu Kosovo, prioritate-cheie a avizului Comisiei cu privire la cererea de aderare a Serbiei. Noi rezultate au fost obținute în dialogul cu Pristina, încheindu-se acorduri în domeniul cooperării regionale și al reprezentării Kosovo și în cel al gestionării integrate a frontierelor/liniilor de demarcație. Interpretarea dată de Serbia acordului privind cooperarea regională și reprezentarea Kosovo a fost în cele din urmă clarificată, la scurt timp de la formarea unui nou guvern, și, sub rezerva continuării punerii în aplicare a acordului, aceasta nu mai constituie un obstacol în calea participării tuturor părților la cooperarea regională. De asemenea, Serbia a semnat în cele din urmă, în septembrie 2012, protocolul tehnic privind gestionarea integrată a frontierelor, care nu a fost încă pus în aplicare. Punerea în aplicare a altor acorduri încheiate în ceea ce privește libertatea de circulație, cartea funciară, registrele de stare civilă, ștampilele vamale și acceptarea reciprocă a diplomelor este, în general, avansată. În urma alegerilor și a investiției noii sale structuri de conducere, Serbia trebuie să continue să se implice în mod constructiv în următoarea etapă a dialogului, pentru a obține în continuare progrese în vederea îmbunătățirii vizibile și durabile a relațiilor cu Kosovo.

În continuare, Serbia întreține bune relații cu vecinii săi și are o implicare activă în materie de cooperare regională, în special prin prezidarea Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECp), a Inițiativei regionale pentru migrație, azil și refugiați (MARRI), a Inițiativei adriatico-ionice (IAI) și a Organizației Cooperării Economice a Mării Negre (OCEMN). Are în continuare un rol activ în Consiliul de Cooperare Regională (CCR) și în cadrul Acordului central european de comerț liber (CEFTA).

Economia Serbiei a continuat să crească în 2011, cu 1,6 %, însă redresarea și-a încetinit semnificativ ritmul în a doua jumătate a anului, pentru a se contracta în prima jumătate a anului 2012. Rata șomajului a crescut puternic, ajungând la 25 %. Deficitul bugetar a ajuns la 5 % în 2011, fiind chiar mai ridicat în primul semestru al anului 2012. Serbia a încheiat un acord stand-by preventiv cu Fondul Monetar Internațional în septembrie 2011, dar încheierea primei revizuirii a acestuia a fost amânată din cauza faptului că bugetul pe 2012 nu a respectat programul fiscal convenit. Reformele economice au stagnat, în general, în perioada preelectorală. Independența băncii centrale a fost serios pusă în pericol de adoptarea, în august, a unor amendamente la Legea privind Banca Națională a Serbiei. FMI a întreprins o misiune de anchetă în septembrie 2012, dar nu s-au reluat încă negocierile privind un acord stand-by.

În ceea ce privește **criteriile economice**, în perioada de raportare nu s-au înregistrat progrese suplimentare în direcția instituirii unei economii de piață funcționale. Serbia trebuie să depună eforturi semnificative în privința restructurării economiei sale, astfel încât să poată face față pe termen mediu presiunilor concurențiale și forțelor pieței din Uniune.

Consensul privind fundamentele economiei de piață a fost păstrat, în general, dar trebuie revigorat. Riscurile finanțării externe pe termen scurt sunt atenuate de rezervele valutare care sunt în continuare semnificative și de structura favorabilă a datoriei externe care este

predominant pe termen lung. Integrarea comercială cu UE a rămas la un nivel ridicat. Sectorul bancar este bine capitalizat și dispune de lichidități. Banca centrală și-a intensificat activitatea de supraveghere a sectorului bancar. Au fost luate unele măsuri în direcția accelerării și facilitării intrării pe piață. Au fost întreprinse, de asemenea, câteva măsuri limitate de îmbunătățire a mediului de afaceri, în special în domeniul dreptului societăților comerciale și al politicii privind IMM-urile.

Cu toate acestea, deficitele bugetare ridicate au limitat eficacitatea combinației de politici macroeconomice, iar povara principală a ajustării s-a reflectat în politica monetară, care continuă să fie îngrădită de nivelul ridicat de raportare la euro în economie. Condițiile de pe piața forței de muncă s-au înrăutățit brusc, înregistrându-se o creștere a șomajului. Crearea de locuri de muncă durabile reprezintă o provocare majoră. Politica fiscală relaxată și creșterea datoriei publice limitează rapid posibilitățile fiscale de atenuare a noilor șocuri. Pentru a restabili sustenabilitatea finanțelor publice este nevoie de măsuri de consolidare urgente și decisive, susținute de reforme sistemice ale sectorului public. Întârzierile înregistrate în ceea ce privește reformele structurale restrâng, de asemenea, posibilitatea unor răspunsuri de politică menite să impulsioneze creșterea. Este necesar să se acorde o atenție specială îmbunătățirii în continuare a mediului de afaceri. Nu s-au realizat progrese în dezvoltarea unui sector privat dinamic, iar gradul de intervenție a statului în economie rămâne foarte ridicat. Procesul de privatizare și de restructurare a întreprinderilor cu capital de stat a avansat într-un ritm foarte lent și, în unele cazuri, întreprinderi care fuseseră anterior privatizate au redevenit de stat. Previzibilitatea juridică rămâne slabă, iar activitățile economice sunt în continuare afectate de lipsa de claritate în ceea ce privește drepturile de proprietate. Sectorul informal rămâne o problemă importantă.

În ceea ce privește **capacitatea de asumare a obligațiilor asociate calității de stat membru**, Serbia a continuat să își alinieze legislația la cerințele legislației UE, însă într-un ritm mai lent, întrucât atât activitatea guvernului, cât și cea a parlamentului au fost reduse în timpul anului electoral. S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în domeniul dreptului societăților comerciale, al drepturilor de proprietate intelectuală, al statisticii și al uniunii vamale. Sunt necesare eforturi suplimentare în special în domeniul judiciar și al drepturilor fundamentale, al justiției, libertății și securității, al agriculturii și dezvoltării rurale, al mediului și schimbărilor climatice, precum și în ceea ce privește controlul financiar. Acordul interimar (AI) aferent Acordului de stabilizare și de asociere (ASA) a continuat să fie pus în aplicare fără probleme, fără a mai rămâne aspecte nerezolvate. Serbia continuă să obțină rezultate pozitive în ceea ce privește obligațiile care îi revin în temeiul ASA/AI.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *liberei circulații a mărfurilor*, unde pregătirile sunt într-un stadiu relativ avansat. Standardele UE continuă să fie puse în aplicare, iar organismul de acreditare al Serbiei a devenit membru cu drepturi depline al cooperării europene pentru acreditare. Supravegherea pieței rămâne extrem de fragmentată, iar inspecțiile continuă să fie corelate cu o sarcină administrativă inutil de ridicată pentru întreprinderi. Punerea în aplicare a legislației, capacitatea administrativă și coordonarea între instituții trebuie consolidate. S-au înregistrat unele progrese în domeniul *liberei circulații a lucrătorilor*, unde pregătirile sunt într-un stadiu relativ avansat. Coordonarea sistemelor de securitate socială trebuie îmbunătățită, iar pregătirile pentru participarea la rețeaua de servicii europene pentru ocuparea forței de muncă trebuie intensificate.

S-au înregistrat puține progrese în domeniul *dreptului de stabilire și al libertății de a presta servicii*. În domeniul *liberei circulații a capitalurilor*, inclusiv în ceea ce privește combaterea spălării banilor, s-au realizat însă unele progrese. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru

alinieră la *acquis* a legislației privind operațiunile de capital pe termen scurt, bunurile imobiliare și sistemele de plată, precum și pentru intensificarea combaterii spălării banilor. În ansamblu, alinieră în aceste domenii este într-un stadiu relativ avansat.

În domeniul *achizițiilor publice*, s-au înregistrat unele progrese, în special în materie de parteneriate între sectorul public și cel privat. Serbia trebuie să își mențină eforturile pentru a pune în aplicare cadrul legislativ privind achizițiile publice și, în special, pentru a evita neregulile în ceea ce privește utilizarea procedurii negociate. Trebuie asigurată o coordonare eficientă între principalele părți interesate, inclusiv instituțiile de audit și judiciare. Trebuie consolidate în mod semnificativ rezultatele în materie de aplicare a legislației și capacitatea administrativă a serviciului de inspecție bugetară din cadrul Ministerului de Finanțe, care este responsabil de supravegherea procedurilor de achiziții publice. Alinieră în acest domeniu este într-un stadiu relativ avansat.

S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în domeniul *dreptului societăților comerciale*, unde alinieră este avansată, fiind concretizată prin intrarea în vigoare a unei noi legi în februarie 2012 și prin adoptarea mai multor amendamente la legea respectivă. În ceea ce privește contabilitatea și auditul întreprinderilor, ar trebui intensificate eforturile în materie de supraveghere publică independentă, asigurare a calității și investigații. Serbia a înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește alinieră la *acquis*-ul UE în domeniul *drepturilor de proprietate intelectuală* și punerea în aplicare a strategiei privind drepturile de proprietate intelectuală pentru perioada 2011-2015. Nu a fost încă stabilit un mecanism formal de coordonare și cooperare între instituțiile responsabile de protecția drepturilor de proprietate intelectuală. Alinieră în acest domeniu este avansată.

Au fost realizate unele progrese în domeniul *politicii în domeniul concurenței*, unde alinieră este într-un stadiu relativ avansat. Autoritatea de concurență și-a consolidat capacitatea, iar autoritatea în domeniul ajutoarelor de stat a obținut rezultate în ceea ce privește aplicarea legii, dar notificarea prealabilă a măsurilor de ajutor de stat trebuie îmbunătățită. Atât în privința antitrustului și a fuziunilor, cât și a ajutoarelor de stat sunt necesare măsuri suplimentare de sensibilizare. Serbia a înregistrat unele progrese în domeniul *serviciilor financiare*, unde au fost luate măsuri în vederea punerii în aplicare a cerințelor cadrului Basel II. Alinieră legislației Serbiei la *acquis* trebuie continuată și pusă în aplicare în mod eficient pe termen mediu. Alinieră în acest domeniu este într-un stadiu relativ avansat.

S-au înregistrat puține progrese în domeniul *societății informaționale și mass-mediei*, unde alinieră este într-un stadiu relativ avansat. Regimul de autorizare generală a furnizorilor de servicii de telecomunicații a intrat pe deplin în vigoare și au fost introduse câteva dispoziții importante pentru protecția concurenței. A început trecerea de la radiodifuziunea analogică la cea digitală. Independența financiară a autorităților de reglementare în domeniul serviciilor de telecomunicații trebuie îmbunătățită în continuare, iar cadrul legislativ al Serbiei în acest domeniu trebuie aliniat la *acquis*.

S-au înregistrat progrese în domeniul *agriculturii și dezvoltării rurale*, inclusiv în ceea ce privește statisticile agricole. S-au realizat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește pregătirea structurilor și resurselor necesare pentru utilizarea Instrumentului de preaderare pentru dezvoltare rurală (IPARD), dar consolidarea suplimentară a capacității este în continuare esențială. În general, alinieră în acest domeniu se află în continuare într-un stadiu incipient. S-au înregistrat unele progrese în domeniul *siguranței alimentare și al politicii veterinare și fitosanitare*, în care pregătirile sunt într-un stadiu relativ avansat. Este necesară consolidarea în continuare a capacității administrative a instituțiilor implicate în controlul siguranței

lanțului alimentar, în special a laboratoarelor veterinare, fitosanitare și naționale de referință. Sunt necesare eforturi pentru modernizarea unităților din sectorul alimentar și al hranei pentru animale, precum și pentru gestionarea subproduselor de origine animală și a organismelor modificate genetic. Pot fi observate unele progrese în domeniul *pescuitului*. Colectarea datelor de piață trebuie îmbunătățită și trebuie instituită o schemă națională de certificare a capturii pentru importurile și exporturile de produse pescărești. Pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu relativ avansat.

Se constată unele progrese în ceea ce privește *politica în domeniul transporturilor*, în special transportul rutier, transportul pe căile navigabile interioare și transportul aerian. Trebuie adoptate Legea privind căile ferate și Legea privind siguranța feroviară și interoperabilitatea. Trebuie acordată atenție accesului echitabil pe piață; sunt necesare eforturi suplimentare pentru a separa administratorul infrastructurii de operatorul feroviar și trebuie definit în mod corespunzător un organism de reglementare. Trebuie consolidată în continuare capacitatea, mai ales în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației și inspecțiile. În general, alinierea legislației Serbiei în acest domeniu este într-un stadiu relativ avansat.

Se constată puține progrese în domeniul *energiei*. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru deschiderea reală a pieței, pentru descentralizare și pentru stabilirea unor tarife care să reflecte costurile. Nu au fost încă adoptate legislația-cadru privind utilizarea rațională a energiei și legislația privind rezervele de produse de bază. Rolul și independența agenției pentru energie și ale organismului de reglementare în domeniul energiei nucleare trebuie consolidate. Serbia trebuie să abordeze de urgență problema includerii Kosovo în mecanismul regional de tranzit al energiei electrice, astfel cum se menționează în avizul motivat al Comunității Energiei. În general, pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu relativ avansat.

În domeniul *fiscal* au fost înregistrate unele progrese prin implementarea strategiei administrației fiscale sârbe pentru impozitarea societăților comerciale. Modernizarea trebuie să continue. Combaterea economiei subterane constituie în continuare o sarcină importantă. Sunt necesare eforturi considerabile pentru a îmbunătăți sistemul IT și comunicarea cu contribuabilii, precum și pentru a alinia în continuare legislația privind accizele. În general, pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu relativ avansat. Nu se constată progrese în domeniul *politicii economice și monetare*, unde alinierea este într-un stadiu relativ avansat. Modificările recente aduse legii privind banca centrală pun în pericol independența acesteia și, prin urmare, constituie un pas considerabil înapoi în ceea ce privește alinierea la *acquis*. Trebuie îmbunătățită într-o mai mare măsură capacitatea de a formula și coordona politica economică. Se constată progrese satisfăcătoare în domeniul *statisticii*, Serbia aflându-se într-un stadiu relativ avansat. Recensământul populației și al locuințelor a fost efectuat conform calendarului prevăzut. Capacitatea Biroului de statistică va trebui consolidată în următorii ani, pentru a permite o punere în aplicare extinsă a *acquis-ului* în domeniul statisticii.

Se constată unele progrese în domeniul *politicii sociale și a ocupării forței de muncă*, mai ales în ceea ce privește politica privind ocuparea forței de muncă, sănătatea și siguranța la locul de muncă și incluziunea socială. Cu toate acestea, politicile privind ocuparea forței de muncă sunt afectate în general de evoluțiile economice negative și de alocările bugetare limitate, fiind necesară consolidarea lor. Trebuie, de asemenea, depuse eforturi sporite pentru a restructura și reforma protecția socială și pentru a asigura din nou sustenabilitatea acesteia. În ansamblu, Serbia a început să abordeze prioritățile în acest domeniu.

S-au obținut progrese în domeniul *politicii privind întreprinderile și industria*, în care pregătirile sunt pe drumul cel bun. Serbia pune în aplicare Small Business Act în mod corespunzător.

Serbia a realizat unele progrese în domeniul *rețelelor transeuropene*, în care pregătirile sunt într-un stadiu relativ avansat. Serbia continuă să își dezvolte rețelele de transport și de energie și să participe activ la lucrările Observatorului transporturilor din Europa de Sud-Est și la Comunitatea Energiei. Continuă să existe provocări majore în ceea ce privește finanțarea noilor interconexiuni ale rețelelor de energie și de transport. S-au constatat progrese în domeniul *politicii regionale și al coordonării instrumentelor structurale*, în care pregătirile avansează. Serbia a finalizat etapele pregătitoare pentru gestionarea descentralizată a patru componente IPA. Trebuie asigurată în continuare o capacitate adecvată de punere în aplicare. Programarea trebuie îmbunătățită, în special în ceea ce privește pregătirea de proiecte solide pe baza unor strategii relevante.

S-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește *sistemul judiciar și drepturile fundamentale*. Verificarea renumirii în funcție a judecătorilor și a procurorilor nu a corectat deficiențele existente și a fost anulată de către Curtea Constituțională; aceasta a dispus repunerea în funcție a tuturor judecătorilor și procurorilor care atacaseră hotărârea de a nu fi renumiți în funcție. Este necesară o nouă strategie de reformă judiciară, bazată pe o revizuire a modului de funcționare. Punerea în aplicare a cadrului juridic pentru combaterea corupției a continuat. Cu toate acestea, nu au fost încă instituite o nouă strategie și un nou plan de acțiune anticorupție. Sunt necesare orientări politice mai puternice, o coordonare între autorități mai eficace și o abordare proactivă în ceea ce privește cercetarea și urmărirea penală a infracțiunilor de corupție. În ceea ce privește drepturile fundamentale, legislația este în vigoare și, în general, este respectată. Libertatea de expresie este, în general, garantată, dar punerea în aplicare a strategiei în domeniul mass-mediei trebuie accelerată. Discriminarea pe criterii de etnie, sex și orientare sexuală rămâne un fenomen larg răspândit și sunt necesare măsuri suplimentare de combatere a tuturor formelor de discriminare. Sunt necesare o abordare proactivă în direcția unei mai bune includeri a lesbienelelor, homosexualilor, bisexualilor și persoanelor transgender (LGBT) și o mai mare înțelegere din partea întregii societăți. Au fost luate unele măsuri pozitive în vederea îmbunătățirii situației minorităților, inclusiv a romilor, dar sunt necesare eforturi suplimentare pentru a se asigura punerea în aplicare coerentă a legislației în întreaga țară. În ansamblu, Serbia a început să abordeze prioritățile în acest domeniu.

Serbia a realizat unele progrese în domeniul *justiției, libertății și securității*. Serbia este implicată activ în cooperarea judiciară și polițienească internațională și autoritățile de aplicare a legii dispun, în general, de o capacitate suficientă pentru a efectua investigații standard. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a spori capacitățile de efectuare a unor investigații complexe și pentru a consolida coordonarea între autoritățile de aplicare a legii și sistemul judiciar. Trebuie obținut un bilanț de investigații proactive și de condamnări definitive în cazurile de criminalitate organizată. În general, pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu relativ avansat.

S-au înregistrat puține progrese în domeniul *științei și cercetării*. Nivelul investițiilor publice și private în domeniul cercetării rămâne scăzut, iar Serbia trebuie, în general, să își consolideze capacitatea națională de cercetare. În general, pregătirile în acest domeniu sunt pe drumul cel bun. Se constată puține progrese în domeniul *educației și culturii*, unde alinierea este într-un stadiu relativ avansat. S-au înregistrat progrese în asigurarea faptului că sistemul de învățământ este mai favorabil incluziunii sociale, precum și în ceea ce privește

introducerea unor standarde de asigurare a calității în învățământul primar. Îmbunătățirea punerii în aplicare a reformelor învățământului superior rămâne o provocare și este în continuare necesară accelerarea reformelor în sectorul învățământului și formării profesionale. Gestiunea financiară și controlul financiar trebuie în continuare consolidate în vederea participării Serbiei la viitorul program Educație, tineret și sport.

S-au realizat unele progrese în domeniul *mediului*, unde alinierea la *acquis* și ratificarea convențiilor internaționale în materie de mediu au continuat. Sunt necesare eforturi suplimentare semnificative pentru a pune în aplicare legislația națională, în special în domeniile gospodăririi apelor, controlului poluării industriale și gestionării riscurilor, protecției naturii și calității aerului. Consolidarea capacității administrative ar trebui să rămână o prioritate. S-au înregistrat puține progrese în domeniul *schimbărilor climatice*. Sunt necesare eforturi considerabile în ceea ce privește activitățile de sensibilizare cu privire la oportunitățile și provocările acțiunilor în domeniul climei, stabilirea unei abordări naționale mai strategice, alinierea la *acquis-ul* UE în domeniul climei și punerea în aplicare a acestuia, precum și consolidarea capacității administrative și a cooperării interinstituționale. În ansamblu, Serbia a început să abordeze prioritățile în aceste domenii.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *protecției consumatorilor și a sănătății*, unde pregătirile sunt într-un stadiu relativ avansat. Eforturile trebuie să se concentreze pe punerea în aplicare a cadrului legislativ existent, precum și pe alinierea în continuare la *acquis*. Trebuie consolidate coordonarea instituțională între actorii relevanți și capacitatea administrativă în ambele domenii, al protecției consumatorilor și al protecției sănătății publice.

Serbia a înregistrat progrese satisfăcătoare în domeniul *uniunii vamale*, prin adoptarea de noi legi și prin depunerea unor eforturi susținute de îmbunătățire a capacității administrative, în special în domeniul auditului și al formalităților ulterioare vămuirii. Serbia trebuie, de asemenea, să asigure aplicarea corespunzătoare a *acquis-ului* UE la frontiera/linia de demarcație administrativă cu Kosovo. Trebuie pusă în aplicare legislația în materie de securitate legată de domeniul vamal, iar sistemul de prelucrare a declarațiilor vamale trebuie reînnoit sau modernizat. În general, pregătirile în domeniul uniunii vamale sunt pe drumul cel bun.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *relațiilor externe*, unde pregătirile sunt într-un stadiu relativ avansat. Aderarea la OMC este condiționată de finalizarea negocierilor bilaterale. În domeniul *politicii externe, de securitate și apărare*, Serbia și-a îmbunătățit semnificativ alinierea la declarațiile PESC ale UE și a demonstrat un angajament continuu în direcția participării la operațiunile UE de gestionare a crizelor civile și militare. Pregătirile în acest domeniu sunt pe drumul cel bun.

S-au realizat unele progrese în domeniul *controlului financiar*, în special în ceea ce privește auditul extern. Sunt necesare eforturi semnificative pentru a dezvolta gestiunea și controlul financiar al sectorului public, pe baza conceptului de bază al responsabilității manageriale. Nu s-au realizat progrese în ceea ce privește *dispozițiile financiare și bugetare*. Infrastructura administrativă necesară, care presupune coordonarea și legăturile organizatorice și procedurale dintre diferitele instituții implicate în sistemul de resurse proprii, va trebui dezvoltată în timp util. În general, pregătirile în aceste domenii sunt într-un stadiu incipient.

Albania

Acordul politic încheiat în luna noiembrie a anului 2011 între majoritatea aflată la putere și opoziție a marcat sfârșitul impasului politic apărut în urma alegerilor parlamentare din 2009. Acest acord prevedea abordarea reformei electorale și parlamentare, precum și crearea climatului politic propice realizării unor eforturi comune de reformă în alte domenii. Ca urmare, dialogul politic și cooperarea s-au îmbunătățit considerabil, făcând posibilă realizarea de progrese în domeniile-cheie de reformă, inclusiv în privința reformei electorale. Alegerile prezidențiale s-au desfășurat în conformitate cu dispozițiile Constituției, dar procesul politic care le-a însoțit nu s-a bazat pe dialogul pozitiv dintre partide, lansat în noiembrie. În ciuda unei anumite retorici conflictuale dintre guvern și opoziție, acordul politic a continuat să fie pus în aplicare. În ansamblu, Albania a făcut progrese satisfăcătoare în direcția îndeplinirii **criteriilor politice** de aderare la UE și a realizării unei serii de reforme pentru a îndeplini prioritățile-cheie prevăzute în avizul Comisiei din 2010³. S-au realizat progrese în domenii esențiale de reformă politică, cum ar fi funcționarea corespunzătoare a parlamentului, adoptarea proiectelor de acte normative pentru care era nevoie de o majoritate consolidată, numirea avocatului poporului și instituirea unor proceduri de audiere și de vot specifice parlamentului pentru numirile în cadrul Înaltei Curți, precum și modificarea cadrului legislativ pentru alegeri; aceste progrese au permis îndeplinirea celor patru priorități-cheie aferente. Albania a avansat semnificativ în direcția îndeplinirii celor două priorități-cheie referitoare la reforma administrației publice și la îmbunătățirea tratamentelor aplicate deținuților.

În ceea ce privește celelalte șase priorități-cheie, progresele înregistrate au fost moderate în cazul reformei sistemului judiciar și al combaterii corupției, de exemplu prin reformarea regimului de imunitate aplicabil funcționarilor publici și judecătorilor, precum și prin adoptarea legii privind instanțele administrative, și inegale în cazul politicilor de combatere a discriminării, inclusiv protecția minorităților și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunității rome. Printre progresele înregistrate în ceea ce privește combaterea criminalității organizate, reforma proprietății și drepturile femeii s-au numărat o serie de pași importanți, precum creșterea numărului de confiscări de active provenite din săvârșirea de infracțiuni, adoptarea unei strategii cuprinzătoare privind reforma proprietății și aducerea unor modificări la Codul penal, menite să înăsprească sancțiunile pentru cazurile de violență domestică.

În toate domeniile vizate de prioritățile-cheie care nu au fost îndeplinite în totalitate vor fi necesare eforturi suplimentare semnificative pentru a se asigura punerea în aplicare durabilă a angajamentelor deja luate și pentru a se obține noi rezultate concrete, în special în contextul punerii în aplicare. Pentru a păstra actuala dinamică a reformelor și pentru a consolida realizările de până acum, Albania ar trebui să se concentreze în special pe adoptarea prin consens a regulamentului de procedură revizuit al parlamentului și a modificărilor la Legea privind Înalta Curte și la Legea privind funcția publică. Asigurarea durabilității dialogului politic este esențială pentru funcționarea instituțiilor democratice și pentru ca Albania să avanseze pe calea aderării la UE. În ceea ce privește **democrația și statul de drept**, îmbunătățirea dialogului politic în parlament și atmosfera mai constructivă în cadrul reuniunilor comitetelor și al reuniunilor plenare au permis realizarea unor progrese

³ Prioritățile-cheie se referă la următoarele domenii: funcționarea corespunzătoare a parlamentului; adoptarea de legi cu majoritate consolidată; procedurile de numire și numirile în instituțiile-cheie; reforma electorală; desfășurarea alegerilor; reforma administrației publice; statul de drept și reforma sistemului judiciar; combaterea corupției; combaterea criminalității organizate; rezolvarea problemelor legate de dreptul de proprietate; consolidarea drepturilor omului și punerea în aplicare a politicilor de combatere a discriminării; îmbunătățirea tratamentului deținuților și aplicarea recomandărilor avocatului poporului. Textul integral al priorităților-cheie se regăsește în *COM(2010) 680*.

semnificative într-o serie de domenii, în ciuda unor perioade scurte de retorică conflictuală politică și de încetinire temporară a reformelor.

Funcționarea *parlamentului* și dialogul politic s-au îmbunătățit considerabil în urma acordului politic din noiembrie 2011. Acest lucru a permis realizarea unor progrese semnificative, prin adoptarea tuturor proiectelor de acte normative pentru care era nevoie de o majoritate consolidată, prin numirea unui avocat al poporului prin consens, prin desfășurarea unui proces de audieri și vot pentru numirea de către președinte a unui judecător la Înalta Curte și prin aducerea unor modificări la Codul electoral (care acoperă patru dintre prioritățile-cheie ale avizului). În prezent, este esențial să se adopte regulamentul de procedură revizuit al parlamentului. La 11 iunie 2012, un nou președinte a fost ales în al patrulea tur de scrutin al alegerilor, doar cu voturile partidului majoritar aflat la putere. Deși s-au desfășurat conform Constituției, alegerile prezidențiale nu au îndeplinit toate așteptările în materie de incluziune și au afectat consolidarea dialogului și a cooperării politice. Acest lucru a contribuit la încetinirea temporară a eforturilor de reformă în domenii esențiale care necesită un consens politic, însă această problemă a fost remediată la scurt timp.

S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește activitatea *guvernului*. Este vorba de progrese satisfăcătoare privind coordonarea procesului de aderare la UE prin revizuirea, în mod transparent și participativ, a planului de acțiune în vederea îndeplinirii priorităților-cheie ale avizului. Între președintele Comisiei parlamentare privind integrarea europeană, care face parte din opoziție, și ministrul integrării europene a continuat să existe o bună cooperare în ceea ce privește sarcinile de reformă ale țării în vederea aderării la UE. Această cooperare s-a concretizat inclusiv prin participarea comună la Consiliul pentru Stabilizare și asociere UE-Albania din mai 2012. Capacitatea de elaborare a legislației și procesul de planificare pentru alinierea legislației la *acquis* trebuie îmbunătățite în continuare, în special prin punerea în aplicare efectivă a deciziei Consiliului de Miniștri privind NPISAA⁴. În ceea ce privește administrația locală, descentralizarea responsabilităților statului nu a fost însoțită de transferuri adecvate ale resurselor administrative și financiare de la nivel central la nivel local. Existența a două asociații separate ale administrației locale nu contribuie la îmbunătățirea relațiilor instituționale între administrația centrală și locală, în vederea realizării cu succes și în mod transparent a procesului de descentralizare.

S-au înregistrat progrese în ceea ce privește reforma *administrației publice*, care este o prioritate-cheie a avizului, în principal prin adoptarea Legii privind instanțele administrative și a Legii privind organizarea și funcționarea administrației publice, precum și prin desemnarea avocatului poporului. Este esențial să se adopte modificările la Legea privind funcția publică. Punerea în aplicare a legislației adoptate și a actelor administrative trebuie consolidată. Cadrul legislativ și instituțional al administrației publice continuă să fie marcat de deficiențe care trebuie rezolvate în vederea consolidării profesionalismului, depolitizării, meritocrației, transparenței și responsabilității.

În ceea ce privește *sistemul judiciar*, s-au înregistrat progrese moderate în ceea ce privește încheierea reformei sistemului judiciar, care este o prioritate-cheie a avizului. Strategia aferentă reformei sistemului judiciar și planul de acțiune corespunzător din martie 2012 au început să fie puse în aplicare. Au fost adoptate Legea privind instanțele administrative și Legea privind Consiliul Național al Magistraturii. Noul sistem de executori judecătorești privați este operațional. Cu toate acestea, legislația importantă în materie de consolidare a responsabilității, a independenței și a eficienței sistemului judiciar nu este încă finalizată,

⁴

Plan național privind punerea în aplicare a Acordului de stabilizare și de asociere.

nefiind deci nici adoptată și nici pusă în aplicare. În acest sens, este esențial să fie adoptate modificările aduse Legii privind Înalta Curte. Organizarea și transparența instanțelor, cauzele care stagnează în instanțe, statutul administrației judiciare și alocarea bugetară continuă să reprezinte motive de îngrijorare în ceea ce privește eficiența sistemului judiciar. La procedurile inițiate pentru a se clarifica evenimentele din 21 ianuarie 2011 trebuie să se adauge un proces judiciar credibil. Se constată progrese satisfăcătoare în combaterea corupției în sistemul judiciar, prin limitarea imunității judecătorilor. Albania trebuie să accelereze punerea în aplicare a strategiei de reformă judiciară, pentru a asigura independența, eficiența și responsabilitatea instituțiilor sale judiciare.

S-au înregistrat progrese moderate în domeniul politicii *anticorupție*, care este o prioritate-cheie a avizului, în special prin limitarea imunității constituționale a funcționarilor publici de nivel înalt și a judecătorilor. S-au depus eforturi pentru a îmbunătăți cooperarea interinstituțională, schimbul de informații și urmărirea penală a cazurilor de nivel scăzut și mediu, în general. Cu toate acestea, lipsa unei abordări proactive și lipsa de resurse și dotări continuă să obstrucționeze efectuarea unor investigații eficiente. Nu există un bilanț adecvat în materie de cercetări, urmăriri penale și condamnări la toate nivelurile. Corupția este răspândită în multe domenii și continuă să reprezinte o problemă deosebit de gravă.

S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește *combaterea criminalității organizate*, care este o prioritate-cheie a avizului. Trebuie remarcat faptul că s-au realizat progrese în special în ceea ce privește creșterea numărului de confiscări de active provenite din infracțiuni, cooperarea interinstituțională în investigarea infracțiunilor financiare, combaterea spălării banilor și combaterea traficului de persoane. Cooperarea cu statele membre ale UE avansează în mod corespunzător și s-a instituit o legătură de comunicații securizată pentru a facilita schimbul de informații cu Europol. Ar trebui promovate evaluarea amenințărilor și investigațiile proactive, pentru a dezvolta în continuare un bilanț pozitiv în materie de cercetări, urmăriri penale și condamnări la toate nivelurile. Criminalitatea organizată rămâne o provocare majoră în Albania.

S-au înregistrat progrese moderate în domeniul *drepturilor omului și protecției minorităților*.

S-au realizat progrese în ceea ce privește îndeplinirea priorității-cheie care prevede îmbunătățirea tratamentelor aplicate deținuților, consolidarea urmăririi penale a cazurilor de rele tratamente și aplicarea recomandărilor avocatului poporului. S-au întreprins măsuri de îmbunătățire a condițiilor de detenție și de consolidare a cooperării cu avocatul poporului. Se constată în continuare unele cazuri de rele tratamente, iar poliția nu respectă sistematic procedurile în materie de arest și custodie. Nivelul de trai din închisori este în continuare variabil. Există planuri de înființare a unei instituții medicale speciale pentru deținuții bolnavi mental, dar persistă nevoia de asistență specializată suplimentară și de îmbunătățire a tratamentelor. Întârzierile înregistrate în procedurile judecătorești și faptul că Serviciul de eliberare condiționată continuă să nu dispună de resurse suficiente determină în continuare recurgerea în mod exagerat la arestarea preventivă.

S-au înregistrat progrese inegale în ceea ce privește îndeplinirea priorității-cheie care prevede consolidarea protecției drepturilor omului, în special ale femeilor, ale copiilor și ale romilor, precum și punerea în aplicare efectivă a politicilor de combatere a discriminării. Modificările aduse prevederilor din Codul penal referitoare la violența domestică reprezintă o evoluție pozitivă. Punerea în aplicare a unor politici pentru protecția copilului trebuie consolidată. Este necesar să se adopte măsuri legislative pentru persoanele cu handicap și să se revizuiască legislația în vederea eliminării dispozițiilor care ar putea discrimina persoanele LGBT.

Comisarul responsabil de protecția împotriva discriminării a desfășurat activități de sensibilizare în acest sens, însă sunt necesare eforturi suplimentare pentru obținerea unor rezultate pozitive în ceea ce privește cazurile finalizate. Anumite grupuri vulnerabile, cum ar fi persoanele LGBT și romii, se confruntă în continuare cu discriminarea. Relațiile interetnice continuă să fie bune, însă nu au fost luate măsuri în vederea soluționării deficiențelor cadrului instituțional și legislativ global în domeniul minorităților. Punerea în aplicare a instrumentelor de politică privind incluziunea romilor și accesul acestei comunități la protecție socială și la servicii sociale este încă insuficientă, ceea ce conduce la marginalizare. Politicile în domeniul drepturilor omului beneficiază de susținerea largă a societății civile și a donatorilor. Este important ca Albania să acorde prioritate politicilor în domeniile menționate pentru a asigura durabilitatea acestora.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *drepturilor de proprietate*, în special prin adoptarea unei noi legi privind înregistrarea bunurilor imobile, precum și a unei strategii transversale și a unui plan de acțiune pentru reforma în domeniul drepturilor de proprietate, această reformă fiind o prioritate-cheie exprimată în aviz. Sunt necesare măsuri de coordonare și de monitorizare eficiente pentru a se asigura punerea în aplicare a strategiei și coerența între legislația în vigoare și inițiativele viitoare. Este necesară continuarea consultărilor cu părțile interesate în acest sens. Nu a fost încă finalizată prima înregistrare a proprietăților, iar tratarea cererilor de compensare și de restituire din partea foștilor proprietari se efectuează într-un ritm foarte lent.

În ceea ce privește **aspectele regionale** și **obligățiile internaționale**, Albania a continuat să joace un rol constructiv, aducându-și contribuția la stabilitatea regiunii prin consolidarea bunelor sale relații cu vecinii și partenerii regionali. Țara a cooperat pe deplin cu EULEX și, în mai 2012, parlamentul a adoptat o lege specială care permite investigatorilor EULEX să efectueze anchete pe teritoriul Albaniei. În perioada când țara a deținut președinția în cadrul inițiativei MARRI (Inițiativa regională pentru migrație, azil și refugiați), între Albania, Muntenegru și fosta Republică iugoslavă a Macedoniei a intrat în vigoare un acord de facilitare a procedurilor de trecere a frontierei între aceste țări. Resortisanții lor pot, în prezent, să călătorească pe teritoriul celor trei state pentru o perioadă de până la trei luni doar cu prezentarea unei cărți de identitate biometrice.

În ceea ce privește Curtea Penală Internațională, acordul bilateral de imunitate încheiat cu Statele Unite nu este conform cu pozițiile comune și principiile directoare ale UE. Este necesar ca Albania să se alinieze la poziția UE.

Albania a continuat să participe activ la inițiativele de cooperare regională, inclusiv la Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEEC), la Consiliul de Cooperare Regională (CCR) și la Acordul central european de comerț liber (CEFTA). Țara deține președinția CEFTA și pe cea a Consiliului de Miniștri din cadrul Consiliului Europei.

Albania și-a menținut stabilitatea macroeconomică. Creșterea PIB-ului, alimentată în principal de cererea internă, a înregistrat o încetinire, însă a rămas pozitivă, situându-se la 3,1% în 2011. Activitatea economică a stagnat în cursul primului trimestru al anului 2012, pe fondul întreruperilor alimentării cu energie electrică din motive meteorologice. Veniturile sub nivelul așteptărilor și cheltuielile mai ridicate au condus la o creștere a deficitului public și, prin urmare, la o datorie publică mai ridicată. Reformele structurale au pierdut din avânt datorită, în parte, fragilității dialogului politic pe plan național. Politica monetară este în continuare solidă, ceea ce a permis menținerea inflației în limitele stabilite. Deficiențele privind forța executorie a contractelor și statul de drept, nivelurile necorespunzătoare de dezvoltare a

infrastructurii și de capitalul uman, precum și economia informală, continuă să împiedice dezvoltarea economică.

În ceea ce privește **criteriile economice**, Albania a realizat o serie de progrese suplimentare către o economie de piață funcțională. Albania ar trebui să poată face față, pe termen mediu, presiunilor concurențiale și forțelor pieței din Uniune, cu condiția să accelereze și să intensifice reformele structurale, inclusiv prin consolidarea sistemului juridic, precum și a capitalului său fizic și uman.

S-a menținut consensul larg cu privire la elementele esențiale ale unei economii de piață în ciuda contextului politic, adesea polarizat. Economia Albaniei a continuat să crească, deși într-un ritm mai lent, în ciuda condițiilor economice nefavorabile persistente cu care se confruntă principalii săi parteneri comerciali. Politica monetară a contribuit cu succes la menținerea unei inflații stabile și la ancorarea anticipărilor inflaționiste. Funcționarea pieței forței de muncă s-a îmbunătățit ușor. Implicarea statului în economie și nivelul subvențiilor au rămas limitate. Sectorul bancar este bine capitalizat și dispune de lichidități. S-au înregistrat unele noi progrese în facilitarea intrării pe piață.

Cu toate acestea, deficitul fiscal a crescut în 2011, ceea ce a condus la creșterea în continuare a nivelului relativ ridicat al datoriei publice care continuă să înregistreze distorsiuni pe termen scurt. Nivelul în continuare ridicat al deficitului de cont curent este o sursă de vulnerabilitate. Rata șomajului continuă să fie în mod constant ridicată. Punerea în aplicare a procedurilor de faliment este incompletă. Deficiențele statului de drept aduc atingere caracterului executoriu al contractelor, în timp ce problemele nesoluționate în domeniul drepturilor de proprietate au un efect negativ asupra investițiilor și a mediului de afaceri în general. Sectorul informal și nivelul redus de colectare a impozitelor continuă să reprezinte o provocare. Nivelul ridicat și crescând al creditelor neperformante în sistemul bancar este un motiv de îngrijorare. Investițiile în capitalul uman și în infrastructură sunt în continuare insuficiente. Ca urmare a lipsei de diversificare a bazei de producție în ceea ce privește sectoarele și piețele de export, economia este vulnerabilă la șocurile externe.

Albania a înregistrat progrese moderate în ceea ce privește îmbunătățirea **capacității de asumare a obligațiilor asociate calității de stat membru**, în special în domeniile concurenței, fiscalității, statisticii, justiției, libertății și securității, educației și culturii, precum și în cel al uniunii vamale. Progresele au fost limitate în alte domenii, cum ar fi libera circulație a lucrătorilor, achizițiile publice, legislația privind drepturile de proprietate intelectuală, siguranța alimentară, pescuitul, energia, precum și mediul și schimbările climatice. În ansamblu, Albania a continuat să își îndeplinească fără probleme obligațiile care îi revin în temeiul Acordului de stabilizare și de asociere (ASA). Cu toate acestea, este necesar să se asigure punerea în aplicare în timp util a angajamentelor, în special în ceea ce privește drepturile de proprietate intelectuală și industrială. În plus, sunt necesare eforturi susținute pentru consolidarea capacității administrative în vederea punerii în aplicare a legislației și a respectării acesteia.

În domeniul *liberei circulații a mărfurilor*, s-au înregistrat progrese în ceea ce privește standardizarea. Este necesară continuarea activității privind apropierea legislativă de acquis. Nu a fost instituit încă un serviciu adecvat de supraveghere a pieței, însă pregătirile în acest sens sunt relativ avansate.

S-au înregistrat puține progrese în domeniul *liberei circulații a lucrătorilor*. S-au făcut unele pregătiri în vederea viitoarei participări a țării la EURES și a coordonării sistemelor de

securitate socială. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru alinierea la *acquis* a legislației privind accesul la piața forței de muncă. În general, pregătirile în acest domeniu nu sunt într-un stadiu foarte avansat. S-au înregistrat unele progrese în domeniul *dreptului de stabilire și al libertății de a presta servicii*, în special în ceea ce privește recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale. Pregătirile în vederea alinierii la Directiva privind serviciile sunt încă într-un stadiu incipient. Legislația privind serviciile poștale din Albania nu este încă armonizată cu *acquis-ul*. Pregătirile în acest domeniu sunt relativ avansate. S-au înregistrat progrese în domeniul *liberei circulații a capitalurilor* în ceea ce privește măsurile legislative prin adoptarea unor modificări la Codul penal și la Legea privind băncile. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru alinierea la *acquis* a Legii privind sistemele de plată. Pregătirile în domeniul liberei circulații a capitalurilor sunt relativ avansate.

S-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește armonizarea cu *acquis-ul* a cadrului legislativ privind *achizițiile publice* și concesiunile. Repartizarea responsabilităților între toate instituțiile din domeniul achizițiilor publice este în continuare neclară, iar capacitatea administrativă și independența acestora sunt în continuare insuficiente. Pregătirile în acest domeniu sunt relativ avansate. S-au înregistrat unele progrese în domeniul *dreptului societăților comerciale*, în care pregătirile sunt relativ avansate. Albania a aprobat Codul de guvernanță corporativă, continuând astfel alinierea legislației sale la *acquis*. Este necesară continuarea alinierii legislației cu privire la obligațiile de raportare și de întocmire a documentației necesare în cazul fuziunilor și al divizărilor și al contabilității și auditului societăților. S-au înregistrat progrese limitate în domeniul *dreptului proprietății intelectuale*, în care pregătirile nu sunt într-un stadiu foarte avansat. În ceea ce privește aplicarea efectivă a drepturilor de proprietate intelectuală și industrială se constată în continuare lacune semnificative care afectează angajamentele asumate de Albania în temeiul ASA. Se pot raporta unele progrese în domeniul *concurenței*. Alinierea legislativă la *acquis* în materie de antitrust și de control al concentrărilor economice a avansat și a fost adoptată harta ajutoarelor de stat cu destinație regională. Este necesară asigurarea unei protecții adecvate a capacității administrative și a independenței operaționale a autorităților responsabile în materie de ajutoare de stat și de concurență. Pregătirile în domeniul concurenței își urmează cursul stabilit.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *serviciilor financiare*, în care pregătirile sunt relativ avansate. S-a continuat alinierea la *acquis* a legislației bancare, iar piața de investiții a fost dezvoltată în continuare. Sunt necesare eforturi suplimentare în domeniul asigurărilor și al pensiilor ocupaționale, al infrastructurii pieței financiare, al pieței valorilor mobiliare și al serviciilor de investiții. Capacitatea administrativă în sectorul bancar și nebancar rămâne insuficientă. S-au înregistrat puține progrese în domeniul *societății informaționale și mass-mediei*, în care pregătirile nu sunt într-un stadiu foarte avansat. Deși în sectorul comunicațiilor electronice au fost luate o serie de măsuri de reglementare favorabile concurenței, există încă motive de îngrijorare cu privire la reforma și liberalizarea sectorului în general, la incertitudinea juridică și la capacitatea și independența autorității de reglementare în sectorul telecomunicațiilor. Adoptarea Legii privind serviciile media audiovizuale a fost din nou amânată. În ciuda anumitor progrese în ceea ce privește independența mass-mediei, există în continuare motive de îngrijorare în special în ceea ce privește independența autorității de reglementare. Este necesar să se asigure punerea în aplicare efectivă a strategiei de trecere la tehnologia digitală.

S-au înregistrat progrese inegale în alinierea la *acquis* a legislației în domeniul *agriculturii și dezvoltării rurale*, în special cu privire la crearea instituțiilor de dezvoltare rurală. Sunt necesare eforturi în ceea ce privește consolidarea capacităților în domeniul dezvoltării rurale,

înființarea unei cărți funciare și dezvoltarea de strategii în domeniul agriculturii și al utilizării terenurilor. În ansamblu, Albania a început să abordeze prioritățile în acest domeniu. S-au înregistrat progrese limitate în ceea ce privește *siguranța alimentară și politica veterinară și fitosanitară*. Sunt necesare eforturi pentru o mai bună definire a competențelor, responsabilităților și comunicării referitoare la gestionarea riscurilor, pentru îmbunătățirea modalității de înregistrare a circulației animalelor și a controlului bolilor animalelor, precum și pentru modernizarea unităților din sectorul alimentar și al hranei pentru animale. Pregătirile în aceste domenii sunt într-un stadiu incipient. S-au înregistrat progrese limitate în domeniul *pescuitului*, în care pregătirile nu sunt într-un stadiu foarte avansat. Este în continuare necesar să se sporească resursele și capacitățile tehnice de monitorizare, control și supraveghere ale serviciilor competente, inclusiv ale Centrului operațional maritim interinstituțional. Repartizarea sarcinilor în ceea ce privește raportarea și comunicarea între direcțiile din cadrul Ministerului Mediului, Pădurilor și Apelor nu este clar definită.

S-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește *politica în domeniul transporturilor*, în special în materie de cabotaj în sectorul maritim. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru alinierea la *acquis* și punerea în aplicare efectivă a legislației. Capacitățile administrative și tehnice ale diferitelor moduri de transport rămân deficitare, în special în cazul transportului aerian și al siguranței rutiere. Întreținerea infrastructurii feroviare ridică motive de îngrijorare și necesită mai multe resurse. S-au înregistrat puține progrese în sectorul *energiei*. Lipsa de diversificare afectează securitatea aprovizionării cu energie electrică. Sunt necesare eforturi suplimentare în materie de reformare a pieței energiei pentru garantarea viabilității sectorului. Capacitatea administrativă și independența autorității de reglementare în domeniul energiei necesită o consolidare suplimentară. În general, pregătirile în domeniul transporturilor și în cel al energiei nu sunt într-un stadiu foarte avansat.

S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește alinierea la *acquis* a legislației privind *impozitarea* indirectă, precum și consolidarea capacității administrației fiscale în materie de investigație și de audit intern. Sunt necesare eforturi suplimentare în domeniul impozitării directe, al colectării impozitelor, al rambursării TVA-ului și al tehnologiei informațiilor. Pregătirile în acest domeniu sunt relativ avansate. Albania nu a înregistrat progrese în ceea ce privește alinierea la *acquis* a legislației în domeniul *politicii economice și monetare*, iar pregătirile în acest domeniu sunt în continuare insuficiente. S-au înregistrat puține progrese în elaborarea documentului de politică economică. Capacitățile în materie de formulare a politicilor sunt insuficiente. S-au realizat unele progrese în domeniul *statisticii*. INSTAT a realizat un recensământ al populației și al locuințelor în octombrie 2011. Statisticile sectoriale necesită îmbunătățiri substanțiale și este necesară punerea la dispoziție a unor resurse suficiente pentru viitorul recensământ agricol. Trebuie garantate independența și capacitatea administrativă a INSTAT. În general, pregătirile în domeniul statistic sunt într-un stadiu relativ avansat.

În domeniul *politicii sociale și al ocupării forței de muncă* s-au înregistrat puține progrese, iar pregătirile nu sunt într-un stadiu foarte avansat. Piața forței de muncă continuă să fie caracterizată de un nivel ridicat al sectorului informal, de o participare scăzută a femeilor și de un șomaj relativ ridicat în rândul tinerilor. Incluziunea socială a persoanelor cu handicap și a minorității rome este în continuare insuficientă. Trebuie abordat aspectul durabilității finanțării pentru a se asigura punerea în aplicare cu succes a reformelor în materie de asistență și de protecție socială. Punerea în aplicare a politicilor în acest domeniu continuă să fie o provocare. În domeniul *politicii privind întreprinderile și industria* s-au înregistrat unele progrese, iar pregătirile sunt relativ avansate. Au fost luate unele măsuri pentru a facilita

accesul IMM-urilor la finanțare și pentru a îmbunătăți cadrul de reglementare privind desfășurarea activităților comerciale. Procedurile de ieșire de pe piață continuă să fie lente.

În domeniul *rețelelor transeuropene* s-au realizat unele progrese. Transportul feroviar este în continuare subdezvoltat, fiind necesare investiții substanțiale pentru întreținerea și modernizarea infrastructurii de transport. În ceea ce privește rețelele energetice, sunt necesare eforturi suplimentare pentru finalizarea liniilor de interconectare electrică cu țările vecine și pentru începerea elaborării unei strategii de introducere a gazelor naturale. În general, pregătirile în acest domeniu nu sunt într-un stadiu foarte avansat. În domeniul *politicii regionale și al coordonării instrumentelor structurale* s-au înregistrat unele progrese, iar pregătirile sunt încă într-un stadiu incipient. Sunt necesare eforturi considerabile pentru a institui capacitățile instituționale și administrative la nivel central și local și pentru elaborarea unei serii de proiecte mature și de calitate.

S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a politicilor în domeniul *sistemului judiciar și al drepturilor fundamentale*, în special prin eforturile de a aborda prioritățile-cheie relevante stabilite în avizul Comisiei. Cu toate acestea, cadrul legislativ este în continuare caracterizat de lacune semnificative, în special în ceea ce privește reforma sistemului judiciar. Punerea coerentă în aplicare a instrumentelor legislative și politice rămâne o provocare în toate domeniile acestui capitol. Alinierea Albaniei la standardele europene și la acquis în domeniul sistemului judiciar și al drepturilor fundamentale nu este foarte avansată.

În domeniul *justiției, libertății și securității* s-au realizat unele progrese, în special în ceea ce privește gestionarea frontierelor, cooperarea internațională și combaterea criminalității organizate. Trebuie intensificate eforturile în ceea ce privește coordonarea între instituțiile de aplicare a legii și obținerea unor rezultate pozitive în materie de cercetări, urmărire penală și condamnări. În general, pregătirile în acest domeniu sunt avansate.

În domeniul *științei și cercetării* s-au înregistrat puține progrese, iar pregătirile nu sunt într-un stadiu foarte avansat. Sunt necesare eforturi suplimentare la nivel național pentru consolidarea capacităților de cercetare și de inovare, precum și pentru mărirea competitivității țării. Nivelul investițiilor în cercetare rămâne foarte scăzut, iar dezvoltarea capitalului uman trebuie consolidată.

În domeniul *educației și culturii* se constată progrese satisfăcătoare în ceea ce privește alinierea la standardele europene, în special în domeniul învățământului superior, și dezvoltarea educației și formării profesionale (EFP). Sunt necesare eforturi suplimentare pentru îmbunătățirea transparenței în instituțiile de învățământ superior private. În 2012, Albania a început să participe la programul „Cultura”. În general, pregătirile în acest domeniu sunt relativ avansate.

Deși s-au înregistrat unele progrese în alinierea la acquis a legislației în domeniul *mediului*, au existat foarte puține progrese în domeniul *schimbărilor climatice*. Sunt necesare eforturi suplimentare urgente pentru alinierea, punerea în aplicare și respectarea legislației. Sensibilizarea și consultarea publicului cu privire la inițiativele legislative sau investițiile publice rămân, în continuare, insuficiente. Este nevoie de un angajament politic mai puternic și de acțiuni mai bine coordonate în aceste domenii. Sunt necesare investiții substanțiale, resursele alocate în prezent fiind, în continuare, limitate. Este necesar ca aspectele în materie de mediu să fie mai bine integrate în alte domenii de politică, cum ar fi transporturile și energia. În ceea ce privește schimbările climatice, sunt necesare eforturi considerabile în materie de sensibilizare, de stabilire a unei abordări naționale mai strategice, de aliniere la

acquis și de punere în aplicare a acestuia, precum și de consolidare a capacității administrative și a cooperării interinstituționale. Pregătirile în domeniul mediului sunt încă într-un stadiu incipient, în timp ce pregătirile în domeniul schimbărilor climatice rămân într-un stadiu foarte incipient.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *protecției consumatorilor și a sănătății*. Nivelul punerii în aplicare și respectării legislației rămâne foarte scăzut. Nu a fost instituit încă un serviciu de supraveghere a pieței. Gradul redus de cunoaștere a sistemului de protecție a sănătății, atât în rândul personalului de specialitate, cât și al publicului, afectează transparența acestuia și punerea sa în aplicare. Sectorul sănătății este în continuare insuficient finanțat. Pregătirile în aceste domenii nu sunt într-un stadiu foarte avansat. În domeniul *uniunii vamale* s-au înregistrat progrese în ceea ce privește alinierea legislativă, iar pregătirile sunt relativ avansate. Există în continuare lacune în ceea ce privește capacitatea administrativă și operațională în general, inclusiv compatibilitatea sistemelor informatice cu cerințele UE. Sunt necesare eforturi suplimentare privind determinarea valorii în vamă și facilitarea comerțului.

S-au înregistrat progrese moderate în domeniul *relațiilor externe*. Albania și-a continuat buna cooperare cu OMC și CEFTA. Capacitățile administrative ale instituțiilor implicate în politica comercială trebuie îmbunătățite în continuare. În domeniul *politicii externe, de securitate și de apărare*, țara a continuat să se alinieze la pozițiile adoptate în cadrul politicii de securitate și apărare comune a UE și a demonstrat un angajament politic continuu în ceea ce privește participarea la operațiunile civile, militare și de gestionare a crizelor. Albania nu a finalizat încă registrul online de evidență a armelor și a munițiilor aflat în gestionarea poliției naționale. În general, pregătirile în acest domeniu rămân pe drumul cel bun.

În domeniul *controlului financiar* s-au înregistrat puține progrese, iar pregătirile nu sunt încă foarte avansate. Există în continuare lacune în ceea ce privește punerea în aplicare a cadrului juridic al controlului financiar intern public și responsabilitatea managerială. Este necesară îmbunătățirea auditurilor externe în conformitate cu standardele INTOSAI.

În domeniul *dispozițiilor financiare și bugetare* nu s-au realizat progrese deosebite. Vor trebui stabilite, în timp util, structuri de coordonare și norme de punere în aplicare corespunzătoare în vederea gestionării sistemului de resurse proprii. În general, pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu incipient.

Bosnia și Herțegovina

Instituirea autorităților executive și legislative a fost completată prin încheierea acordului privind formarea unui guvern central după șaisprezece luni de impas politic apărut în urma alegerilor generale din octombrie 2010. Odată cu formarea noului Consiliu de Miniștri și cu adoptarea a două legi importante referitoare la UE, atenția s-a focalizat, într-o primă fază, asupra integrării în UE. Acest dinamism nu a putut fi totuși menținut. Cu trecerea timpului, consensul politic inițial a dispărut, iar progresele în ceea ce privește agenda UE au stagnat. S-a inițiat o remaniere a autorităților de stat, precum și a celor federale și cantonale, însă acest proces a fost întrerupt de dispute politice și dificultăți de ordin juridic. Lipsește în continuare, în rândul reprezentanților politici, o viziune comună asupra orientării generale, a viitorului și a cadrului instituțional al țării, deși o astfel de viziune reprezintă o condiție indispensabilă pentru realizarea unui pas înainte, din punct de vedere calitativ, pe calea aderării acestei țări la UE.

Ca urmare a disocierii mandatului Reprezentantului Special al Uniunii Europene (RSUE) de Biroul Înaltului Reprezentant, acțiunile Șefului delegației UE/RSUE în Bosnia și Herțegovina au avut un rol călăuzitor într-o serie de domenii, sprijinind autoritățile în eforturile lor de realizare a obiectivelor agendei UE în domenii-cheie.

În general, Bosnia și Herțegovina a înregistrat progrese limitate în îndeplinirea **criteriilor politice**. În luna iunie, a fost lansat la Bruxelles un dialog la nivel înalt privind procesul de aderare (HLDAP) cu reprezentanți ai autorităților și ai partidelor politice din Bosnia și Herțegovina în vederea explicării cerințelor de aderare la UE. Participanții au convenit asupra unei foi de parcurs interne pentru integrarea în UE, având ca obiectiv intrarea în vigoare a Acordului de stabilizare și de asociere (ASA) și depunerea unei cereri de aderare credibile, în conformitate cu concluziile Consiliului pe această temă. Nu s-a respectat primul termen stabilit în foaia de parcurs din luna iunie, și anume data-limită pentru prezentarea unei propuneri convenite în vederea conformării cu hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Sejdic-Finci. Lipsa unui mecanism de coordonare eficace între diferitele niveluri de guvernare, care să asigure transpunerea, punerea în aplicare și respectarea legislației UE, trebuie remediată cu prioritate, astfel încât țara să se poată exprima în mod univoc în chestiunile legate de UE și să beneficieze efectiv de asistența pentru preaderare acordată de UE.

În ceea ce privește **democrația și statul de drept**, în urma alegerilor generale din octombrie 2010, a fost instituit un guvern central, în luna februarie. În luna iunie a început remanierea autorităților de stat și a celor federale, însă rezultatele acestui proces rămân incerte ca urmare a disputelor politice și a dificultăților de ordin juridic. Consolidarea funcționalității instituțiilor și a mecanismelor de coordonare a acestora rămâne o problemă care trebuie abordată cu prioritate. Nu a fost încă realizată armonizarea *Constituției* cu Convenția europeană a drepturilor omului. Nu a fost încă prezentată Adunării Parlamentare o propunere de modificare a *Constituției*, bazată pe consens politic, prin care să se asigure conformitatea acesteia cu Convenția europeană a drepturilor omului (cauza Sejdic-Finci).

Adunarea Parlamentară a înregistrat unele progrese în ceea ce privește armonizarea legislației la acquis-ul UE, în special prin adoptarea Legii privind ajutoarele de stat și a Legii privind recensământul populației și al locuințelor. În vederea respectării obligațiilor în temeiul AI/ASA, este în continuare necesar să se acorde prioritate instituirii Consiliului privind ajutoarele de stat, asigurării conformității cu principiile UE privind întreprinderile publice și întocmirii unui inventar complet al ajutoarelor de stat. Întârzierile înregistrate în formarea guvernului central și remanierea în curs a autorităților publice la toate nivelurile au avut un efect negativ asupra eficienței activităților legislative. Este necesară îmbunătățirea cooperării între parlamentele entităților, Adunarea Parlamentară Națională și Consiliul național de miniștri în ceea ce privește aspectele legate de UE.

S-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește îmbunătățirea funcționalității și a eficienței *autorităților publice* la toate nivelurile, observându-se în continuare efectele negative ale unui proces decizional fragmentat și necoordonat. Bugetul național pentru 2012 a fost adoptat în luna mai, fiind urmat de destrămarea coaliției de guvernare. Formularea politicii externe este în continuare supusă unor poziții divergente în cadrul președinției Bosniei și Herțegovinei cu privire la unele aspecte.

S-au realizat puține progrese în domeniul reformei *administrației publice*. Planul de acțiune aferent strategiei de reformă a administrației publice a fost revizuit, astfel încât să ofere un cadru pentru reformă în următorii cinci ani. Coordonarea între diferitele administrații la toate

nivelurile este în continuare redusă, iar procesul de reformă al administrației publice nu beneficiază de sprijinul politic necesar. Este necesar să fie abordată chestiunea sustenabilității financiare a administrației publice la toate nivelurile. A fost creată instituția avocatului poporului la nivel național, însă reducerea finanțării activităților sale avut un impact negativ asupra eficienței acesteia. Fragmentarea și politizarea au continuat să afecteze înstituirea unui serviciu public profesionist, responsabil, transparent și eficient, ai cărui membri să fie recrutați pe bază de merite și competențe.

S-au înregistrat progrese limitate în domeniul reformei *sistemului judiciar*. Dialogul structurat în materie de justiție a condus la o atitudine constructivă față de nevoia unei reforme cuprinzătoare, bazate pe asumarea responsabilității la nivel național, inclusiv în ceea ce privește punerea în aplicare a strategiei de reformă a sectorului judiciar și a strategiei privind crimele de război naționale. Au fost introduse măsuri suplimentare pentru a reduce numărul de cauze care stagnează pe rolul instanțelor, în special cele privind facturile la utilități, însă numărul lor, inclusiv al celor privind crimele de război, rămâne la un nivel foarte ridicat. Aplicarea armonizată a dreptului penal în întreaga țară, precum și caracterul fragmentat al organizării și al bugetelor instituțiilor judiciare, trebuie abordate în continuare.

Bosnia și Herțegovina a înregistrat progrese limitate în ceea ce privește lupta împotriva *corupției*, care rămâne o problemă gravă și este răspândită în multe domenii din sectorul public și cel privat. În ciuda existenței unui cadru juridic, voința politică de a aborda această problemă și de a îmbunătăți capacitatea instituțională rămâne, în continuare, insuficientă. Punerea în aplicare a strategiei și a planului de acțiune trebuie accelerată. A fost adoptat regulamentul pentru Agenția anticorupție, însă acesta nu a fost pus în aplicare pe deplin. Urmărirea judiciară a cazurilor de corupție se desfășoară, în continuare, într-un ritm lent și doar un număr limitat de cazuri de corupție la nivel înalt a fost deferit justiției. Punerea în aplicare insuficientă a legislației și problemele de coordonare între entități reprezintă, în continuare, motive de îngrijorare. Bosnia și Herțegovina are nevoie de un angajament politic mai susținut și de acțiuni mai ferme împotriva corupției. S-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește *combaterea criminalității organizate*. Grupurile infracționale din UE continuă să își procure arme și muniții din Bosnia și Herțegovina. Activitățile de criminalitate organizată sunt, de asemenea, legate de tranzitul drogurilor pe rutele traficului internațional.

Respectarea ***drepturilor omului și protecția minorităților*** sunt, în general, asigurate. Bosnia și Herțegovina a ratificat principalele convenții internaționale privind drepturile omului, însă punerea lor în aplicare rămâne inegală.

Drepturile civile și politice sunt, în general, respectate. S-au realizat unele progrese în ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor de detenție. Noul centru psihiatric din Sokolac nu a fost încă dat în funcțiune. Nu a fost încă realizată o reformă cuprinzătoare a sistemului penitenciar. Legea-cadru privind asistența judiciară gratuită nu a fost încă adoptată. S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește accesul la justiție, însă cadrul juridic și instituțional din această țară rămâne fragmentat. Libertatea de exprimare, libertatea de întrunire, precum și libertatea de gândire, de conștiință și de religie sunt înscrise atât în Constituția statului, cât și în constituțiile entităților. Consiliul presei a continuat să colaboreze îndeaproape cu instituțiile judiciare și cu asociațiile de jurnaliști pentru îmbunătățirea calității informațiilor prezentate și pentru sensibilizarea cetățenilor cu privire la drepturile lor legale. Jurnaliștii și editorii au continuat să fie intimidați și amenințați. Presiunile politice asupra mass-mediei și polarizarea acesteia pe criterii politice și etnice rămân un motiv de îngrijorare. A crescut numărul încercărilor de subminare a independenței Agenției de reglementare în domeniul comunicațiilor și a serviciilor publice de radiodifuziune. Nu au fost încă numiți directorul

general și membrii consiliului de administrație al Agenției de reglementare în domeniul comunicațiilor. În ceea ce privește societatea civilă, este în continuare necesar să se îmbunătățească mecanismele de cooperare la toate nivelurile și să se sporească transparența în alocarea fondurilor. În septembrie a avut loc la Sarajevo o reuniune internațională pentru pace care a reunit principalii lideri religioși ai tuturor confesiunilor.

Drepturile economice și sociale sunt, în general, respectate. S-au înregistrat unele progrese în direcția combaterii violenței împotriva femeilor și în domeniul educației copiilor preșcolari. Punerea în aplicare a drepturilor femeilor și copiilor este în continuare inegală. S-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește creșterea gradului de incluziune în sistemul școlar. Separarea *de facto* pe criterii etnice și discriminarea din unele școli publice continuă să reprezinte motive de îngrijorare. Organizarea sistemelor de educație pe baza apartenenței și a divizării etnice continuă să reprezinte un obstacol în calea returnării durabile a refugiaților. A intrat în vigoare o lege privind lupta împotriva discriminării la nivel național, însă punerea sa efectivă în aplicare a înregistrat puține progrese. Discriminarea față de lesbiene, homosexuali, bisexuali și persoanele transgender rămâne un fenomen larg răspândit. Sistemul de prestații sociale se bazează în continuare pe statut, nu pe necesități, ceea ce are un impact negativ asupra situației grupurilor vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu handicap. Dialogul social și exercitarea drepturilor de muncă au continuat să fie îngreunate de lipsa recunoașterii partenerilor sociali la nivelul statului și de un cadru legislativ fragmentat.

*Respectarea și protecția minorităților*⁵ și a *drepturilor culturale* sunt, în general, asigurate. Influența consiliilor minorităților naționale asupra procesului de elaborare a politicilor a rămas limitată, parțial din cauza lipsei de sprijin politic și financiar. S-au înregistrat unele progrese în punerea în aplicare a planului de acțiune privind locuințele pentru romi. Trebuie intensificate eforturile pentru punerea în aplicare efectivă a planurilor de acțiune în materie de sănătate, de ocupare a forței de muncă și de educație, pentru sporirea resurselor puse la dispoziție și pentru asigurarea unei aplicări durabile a tuturor celor patru planuri de acțiune. Un număr de copii romi nu sunt înregistrați la naștere și, prin urmare, nu se pot înscrie la școală și nu beneficiază de asigurări de sănătate. Minoritatea romă continuă să se confrunte cu condiții foarte dificile de viață și să facă obiectul discriminării. În ceea ce privește refugiații și persoanele strămutate în interiorul țării, s-au înregistrat unele progrese în domeniul locuințelor, în contextul punerii în aplicare a strategiei revizuite privind anexa 7 la Acordul de pace de la Dayton/Paris. Discriminarea în ceea ce privește accesul la un loc de muncă, serviciile medicale și drepturile de pensie continuă să afecteze durabilitatea returnării și a integrării locale. Nu au fost încă instituite pe deplin proceduri transparente de alocare a fondurilor pentru sprijinirea returnării.

În ceea ce privește *aspectele regionale și obligațiile internaționale*, a continuat punerea în aplicare a Acordului de pace de la Dayton/Paris. Cooperarea cu Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavia este, în general, satisfăcătoare în majoritatea domeniilor.

A continuat cooperarea între instanțele și parchetele din Bosnia și Herțegovina, Croația și Serbia. Punerea în aplicare a acordurilor bilaterale privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor judecătorești în materie penală este în curs. Urmărirea penală a cazurilor de crime de război a continuat să fie îngreunată de obstacole juridice în calea extradării prevăzute în Codul de procedură penală. Nu s-a finalizat încă protocolul privind

⁵ După cum reiese din Legea privind protecția drepturilor persoanelor care aparțin minorităților naționale, există 17 minorități naționale în Bosnia și Herțegovina. Cele trei etnii constitutive – bosniacii, croații și sârbii – nu reprezintă minorități naționale.

schimbul de informații și dovezi în cazurile de crime de război între parchetul din Bosnia și Herțegovina și parchetul însărcinat cu crimele de război din Serbia.

În ceea ce privește Curtea Penală Internațională, acordul bilateral de imunitate încheiat cu Statele Unite nu este conform cu pozițiile comune și principiile directoare ale UE. Este necesar ca țara să se alinieze la poziția UE.

S-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește Procesul Declarației de la Sarajevo. Bosnia și Herțegovina, Croația, Muntenegru și Serbia au continuat să coopereze cu privire la găsirea unor soluții durabile pentru refugiații strămutați ca urmare a conflictelor armate din anii '90. Cele patru țări au semnat o declarație ministerială și au convenit asupra unui program regional de locuințe prin care sunt sprijinite aproximativ 27 000 de gospodării, adică aproximativ 74 000 de persoane. În cadrul unei conferințe internaționale a donatorilor care a avut loc la Sarajevo în aprilie au fost angajate circa 265 de milioane EUR în sprijinul programului. Buna cooperare trebuie să continue cu privire la toate aspectele procesului rămase nesoluționate.

Bosnia și Herțegovina a continuat să participe activ la inițiativele de cooperare regională, inclusiv la Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEEC), la Consiliul de Cooperare Regională (CCR) și la Acordul central european de comerț liber (CEFTA). Relațiile Bosniei și Herțegovinei cu vecinii săi s-au dezvoltat în continuare, însă este necesară soluționarea pe deplin a problemelor legate de frontiere și de dreptul de proprietate. Au avut loc mai multe reuniuni pentru discutarea implicațiilor aderării Croației la UE în iulie 2013 asupra relațiilor bilaterale. În acest context, au continuat discuțiile cu privire la chestiunea încă nerezolvată a gestionării frontierelor, acestea înregistrând progrese limitate. Acordul privind tranzitul liber prin portul Ploce din Croația și prin coridorul Neum din Bosnia și Herțegovina, precum și acordul privind micul trafic de frontieră ar trebui aliniate la acquis-ul UE. Având în vedere aderarea iminentă a Croației, chestiunile în materie de frontiere, comerț și tranzit trebuie rezolvate în regim de urgență.

Economia Bosniei și Herțegovinei a crescut cu 1,3 % în 2011, fiind susținută de relansarea cererii interne și – într-o mai mică măsură – de cererea externă aflată încă în creștere. Procesul de redresare s-a inversat la începutul anului 2012 ca o consecință a deteriorării mediului economic. Rata șomajului a rămas foarte ridicată. A avut loc o anumită consolidare fiscală ca urmare a creșterii veniturilor și a unor măsuri de reducere a cheltuielilor. Cu toate acestea, calitatea finanțelor publice a rămas scăzută și sustenabilitatea fiscală a fost grav afectată de adoptarea târzie a bugetului național și a unei strategii bugetare pe termen mediu. Nivelul scăzut al consensului cu privire la elementele fundamentale ale politicii economice și fiscale a avut un impact negativ asupra reformelor la nivel național. A fost convenit un nou acord stand-by cu FMI pe o perioadă de doi ani, în vederea sprijinirii eforturilor țării în materie de contracarare a efectelor deteriorării mediului extern și de abordare a vulnerabilităților externe și interne.

În ceea ce privește **criteriile economice**, Bosnia și Herțegovina a realizat puține progrese suplimentare către instituirea unei economii de piață funcționale. Este necesar să se depună importante eforturi suplimentare de reformă, astfel încât țara să poată face față pe termen lung presiunii concurențiale și forțelor pieței din Uniune.

A fost menținută stabilitatea financiară și monetară, în timp ce inflația a scăzut. Regimul de consiliu monetar a continuat să se bucure de un grad înalt de credibilitate. Creșterea creditului a continuat într-un ritm ușor atenuat, permițând astfel redresarea cererii interne. Schimburile

comerciale au continuat să se intensifice, iar nivelul de integrare comercială cu UE și țările din regiune a rămas la un nivel ridicat. Se constată o serie de îmbunătățiri limitate în ceea ce privește mediul de afaceri, în special cu privire la accelerarea procesului de înmatriculare a întreprinderilor.

Cu toate acestea, întârzierile în adoptarea bugetelor naționale pe 2011 și 2012, precum și a cadrelor globale pentru politici fiscale pentru perioadele 2012-2014 și 2013-2015, au afectat grav sustenabilitatea și credibilitatea politicii fiscale în Bosnia și Herțegovina. Calitatea finanțelor publice s-a menținut la un nivel scăzut, cu o pondere ridicată a cheltuielilor curente în PIB. Repercusiunile deteriorării mediului extern afectează din ce în ce mai mult finanțele publice începând cu 2012, atât împrumuturile publice, cât și datoria confruntându-se cu o creștere rapidă. Această situație are ca efect îndepărtarea, într-o anumită măsură, a investitorilor privați. Dezechilibrele externe, în special deficitul comerțului exterior și deficitul de cont curent, sunt în creștere. Procesele de privatizare, de restructurare a întreprinderilor de stat și de liberalizare a industriilor de rețea au stagnat. Capacitatea de producție și competitivitatea economiei au rămas scăzute, întrucât nu s-au exploatat corespunzător sursele interne de creștere. Condițiile de pe piața muncii au rămas deficitare, iar rigiditățile structurale, cum ar fi nivelurile ridicate ale contribuțiilor sociale și transferurile sociale direcționate necorespunzător au continuat să împiedice crearea de locuri de muncă. Rata șomajului a continuat să fie foarte ridicată, iar rata de participare foarte scăzută. Mediul de afaceri continuă să fie afectat de lipsa eficienței administrative și de deficiențele statului de drept. Sectorul informal rămâne o problemă importantă.

Bosnia și Herțegovina a înregistrat progrese limitate în ceea ce privește alinierea legislației și a politicilor sale la **standardele europene**. S-au înregistrat unele progrese în domenii precum libera circulație a mărfurilor, concurența, proprietatea intelectuală, cercetarea și cu privire la o serie de aspecte legate de justiție, libertate și securitate. Se menține necesitatea unor eforturi speciale în ceea ce privește libera circulație a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor, vama și fiscalitatea, achizițiile publice, politica privind ocuparea forței de muncă și politica socială, educația, cultura, industria și IMM-urile, agricultura și pescuitul, siguranța alimentară, sectorul veterinar și fitosanitar, mediul și schimbările climatice, transporturile, energia, societatea informațională și mass-media, precum și controlul financiar și statisticile. În ansamblu, punerea în aplicare a Acordului interimar (AI) a fost inegală. Țara continuă să încalce AI ca urmare a nerespectării Convenției europene a drepturilor omului și a punerii insuficiente în aplicare a obligațiilor privind ajutoarele de stat. A fost adoptată Legea privind ajutoarele de stat, însă rămân nerezolvate chestiunile referitoare la instituirea Consiliului privind ajutoarele de stat, conformitatea cu principiile UE referitoare la întreprinderile de stat și inventarul schemelor de ajutoare. Punerea în aplicare a Legii privind recensământul populației trebuie accelerată.

Bosnia și Herțegovina a înregistrat unele progrese în domenii legate de **piața internă**. În domeniul *liberei circulații a mărfurilor* s-au realizat unele progrese în ceea ce privește standardizarea, acreditarea, supravegherea piețelor și protecția consumatorilor. Sunt necesare în continuare eforturi substanțiale pentru alinierea cadrului juridic la legislația UE, pentru îmbunătățirea capacității administrative și pentru realizarea unui spațiu economic unic. Este necesară în continuare instituirea unui dialog public-privat privind piața industrială.

În domeniile *liberei circulații a persoanelor, serviciilor și dreptului de stabilire* s-au înregistrat puține progrese. Ambele entități pun în aplicare noi planuri de conturi pentru instituțiile financiare, care au făcut obiectul unei armonizări comune, iar supravegherea bancară între entități s-a menținut la un nivel satisfăcător. Va fi esențial să se continue

simplificarea procedurilor de înmatriculare a întreprinderilor și să se alinieze cadrul legislativ privind serviciile poștale.

Nu s-au înregistrat progrese în domeniul *liberei circulații a capitalurilor*. Este nevoie de o aliniere suplimentară la *acquis*, precum și de o armonizare a legislației la nivel național. În domeniul *vamal* și *fiscal* se constată puține progrese. Există încă lacune în ceea ce privește alinierea legislației, precum și capacitatea administrativă și operațională în general. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru furnizarea unor servicii mai bune contribuabililor, pentru facilitarea schimburilor comerciale și pentru asigurarea unei puneri în aplicare efective și a respectării legislației, inclusiv în materie de proprietate intelectuală.

Bosnia și Herțegovina a înregistrat unele progrese în ceea ce privește adoptarea legislației naționale în materie de ajutoare de stat și aplicarea normelor de *concurență*. Nu s-au înregistrat progrese în domeniul *achizițiilor publice*, în special cu privire la alinierea completă a legislației în domeniu. S-au înregistrat în continuare progrese în domeniul *drepturilor de proprietate intelectuală*.

S-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește *politica privind ocuparea forței de muncă și politica socială*. Este necesar să se accelereze armonizarea legislativă și să se adopte și să se pună în aplicare documente strategice. Nu a fost încă adoptată strategia de incluziune socială la nivelul statului. Au fost instituite legi-cadru și strategii în domeniul *educației*, însă acestea nu au fost puse încă în aplicare. S-au realizat unele progrese în domeniul *culturii*. Au continuat progresele în domeniul *cercetării* și pregătirile pentru „O Uniune a inovării”. Negocierile de aderare la *Organizația Mondială a Comerțului* au înregistrat noi progrese.

Bosnia și Herțegovina a înregistrat puține progrese privind îndeplinirea standardelor europene într-o serie de *politici sectoriale*. În ceea ce privește *industria și întreprinderile mici și mijlocii* (IMM-uri), trebuie încă adoptate o strategie națională de dezvoltare, incluzând elemente de politică industrială, și noua strategie privind IMM-urile. S-au înregistrat puține progrese în domeniul *agriculturii* și dezvoltării rurale, al siguranței alimentare, al politicii veterinare și fitosanitare, precum și în cel al *pescuitului*. O repartizare clară a competențelor, o coordonare mai strânsă între stat și entități în ceea ce privește alinierea la *acquis* în aceste domenii și modernizarea unităților din aceste sectoare rămân esențiale. Lipsa de progrese a avut un impact negativ asupra schimburilor comerciale cu produse agricole, în special cu UE.

Pregătirile Bosniei și Herțegovinei în domeniul *mediului* au rămas într-un stadiu incipient. Este necesar să se instituie un cadru juridic armonizat pentru protecția mediului și să se creeze capacități instituționale adecvate. Capacitatea administrativă este redusă, iar comunicarea orizontală și verticală între diferitele autorități trebuie consolidată. În ceea ce privește *schimbările climatice*, este necesară abordarea chestiunilor privind adoptarea unei strategii naționale în materie de climă, alinierea la *acquis* și sensibilizarea publicului.

Bosnia și Herțegovina a înregistrat puține progrese în sectorul *transporturilor*, însă au existat unele evoluții pozitive în ceea ce privește rețelele de transport transeuropene și transportul aerian. Legea privind transportul mărfurilor periculoase nu a fost încă pe deplin aliniată la *acquis-ul* UE. Trebuie abordată chestiunea modernizării infrastructurii de transport. Pregătirile în domeniul *energiei* sunt încă într-un stadiu incipient. Ca parte la Tratatul de instituire a Comunității Energiei, Bosnia și Herțegovina trebuie să pună în aplicare legislația relevantă a UE în domeniul energiei. Pentru a garanta securitatea aprovizionării cu energie electrică, trebuie să existe o societate națională de transport care să acopere tot teritoriul țării și trebuie adoptată o strategie globală în domeniul energiei.

S-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește *societatea informațională și mass-media*. Armonizarea cadrului juridic privind radiodifuziunea publică rămâne incompletă. Persistența problemelor legate de independența autorității de reglementare în domeniul comunicațiilor și a serviciilor publice de radiodifuziune, presiunile politice asupra mass-mediei și ritmul lent de punere în aplicare a reformei în domeniul radiodifuziunii publice reprezintă în continuare motive de îngrijorare.

Se constată puține progrese în domeniul *controlului financiar*. Legislația în acest domeniu trebuie încă adoptată și pusă în aplicare, iar comitetul de coordonare al unităților centrale de armonizare trebuie să își reasume rolul. Este necesară consolidarea capacităților de audit intern și a independenței instituțiilor de audit extern. S-au înregistrat unele progrese în domeniul *statisticii*. Este necesară îmbunătățirea statisticilor sectoriale, cum ar fi conturile naționale, statisticile privind întreprinderile și cele agricole. Trebuie intensificată cooperarea între instituțiile naționale de statistică la nivel de stat și de entitate și alte agenții naționale relevante, având în vedere, de asemenea, punerea în aplicare a Legii privind recensământul populației și al locuințelor.

S-au înregistrat unele progrese în diferite domenii legate de *justiție, libertate și securitate*. În domeniul *politicii privind vizele* a continuat abordarea obiectivelor prioritare. Acordul de facilitare a eliberării vizelor, încheiat între UE și Bosnia și Herțegovina, precum și acordul privind readmisia au fost aplicate, în continuare, fără probleme. În decembrie 2010 a intrat în vigoare regimul de călătorie fără viză către spațiul Schengen pentru cetățenii din Bosnia și Herțegovina care dețin pașapoarte biometrice. În cadrul mecanismului de monitorizare a situației după liberalizarea vizelor, Bosnia și Herțegovina a adoptat o serie de măsuri bine orientate pentru o mai bună gestionare a fluxului de migrație. Trebuie încă puse în aplicare o serie de reforme adoptate ca parte a foii de parcurs privind liberalizarea vizelor. În special, trebuie rezolvate în regim de urgență chestiunile privind instituirea unui sistem funcțional pentru schimbul electronic de date între autoritățile de aplicare a legii și parchetele de pe întregul teritoriu al Bosniei și Herțegovinei și privind înființarea unei agenții anticorupție pe deplin funcționale, dotată cu personalul necesar și resursele financiare adecvate.

Pregătirile țării în domeniile *gestionării frontierelor, azilului și migrației* au avansat. S-au înregistrat în continuare îmbunătățiri în ceea ce privește sistemul de azil și de protecție internațională, monitorizarea fluxurilor de migrație și cooperarea între autorități. Este necesară modernizarea în continuare a infrastructurii la unele puncte de trecere a frontierei. Trebuie încă abordată problema punctelor neautorizate de trecere atât la frontiera cu Muntenegru, cât și la frontiera cu Serbia. S-au realizat unele progrese în domeniul combaterii *spălării banilor*. Punerea în aplicare a strategiei și a planului de acțiune pentru prevenirea spălării banilor rămâne limitată. S-au înregistrat puține progrese în lupta *antidrog*. Absența unei urmăriri judiciare eficace reprezintă un obstacol în lupta împotriva traficului de droguri, care rămâne o problemă gravă.

Au continuat eforturile depuse de Bosnia și Herțegovina pentru sporirea capacității și a eficienței *poliției*. Fragmentarea forțelor polițienești din Bosnia și Herțegovina subminează în continuare eficiența, cooperarea și schimbul de informații. *Combaterea criminalității organizate* este în continuare insuficientă din cauza lipsei unei coordonări eficace între autoritățile de aplicare a legii. Criminalitatea organizată rămâne un motiv serios de îngrijorare, care afectează statul de drept și mediul de afaceri. Eforturile de combatere a *traficului de persoane* trebuie intensificate, iar identificarea victimelor trebuie îmbunătățită. Bosnia și Herțegovina a înregistrat unele progrese în combaterea terorismului. A fost

reînstituit Grupul operativ comun de luptă împotriva terorismului, însă punerea în aplicare a strategiei de prevenire și combatere a terorismului rămâne deficitară.

Pregătirile pentru *protecția datelor cu caracter personal* au continuat, însă trebuie consolidate eforturile în materie de aplicare a legii și independența agenției de supraveghere. Un regim de protecție a datelor cu caracter personal care funcționează bine este crucial pentru ca Bosnia și Herțegovina să încheie acorduri cu Europol și Eurojust.

Turcia

În luna mai a fost lansată o agendă pozitivă pentru sprijinirea și completarea negocierilor de aderare prin intensificarea cooperării într-o serie de domenii de interes comun: reformele politice, alinierea la *acquis*, dialogul privind politica externă, regimul vizelor, mobilitatea și migrația, comerțul, energia, combaterea terorismului și participarea la programe ale Uniunii. Șase dintre cele opt grupuri de lucru create pentru a încuraja alinierea la *acquis* s-au reunit pentru prima dată.

A început elaborarea noii constituții prin intermediul unui proces relativ democratic și participativ. Cu toate acestea, există motive tot mai mari de îngrijorare cu privire la faptul că Turcia nu a înregistrat progrese substanțiale în direcția îndeplinirii depline a criteriilor politice. Situația în ceea ce privește respectarea drepturilor fundamentale continuă să reprezinte o sursă de profundă îngrijorare. Această îngrijorare provine, în special, din aplicarea largă a cadrului juridic privind terorismul și criminalitatea organizată prin care se încalcă în mod repetat dreptul la libertate și securitate, dreptul la un proces echitabil și libertatea de exprimare, de întrunire și de asociere. În timp ce dezbaterile continuă pe teme considerate sensibile, cum ar fi chestiunea armeană și rolul armatei, restricțiile impuse, în practică, libertății mass-mediei și numeroasele acțiuni în justiție împotriva unor scriitori și jurnaliști reprezintă în continuare probleme grave. În consecință, autocenzura este larg răspândită.

În ceea ce privește *democrația și statul de drept*, s-au luat măsuri pozitive în ceea ce privește participarea la elaborarea noii Constituții, însă, în general, procesul legislativ s-a confruntat cu o absență repetată a consultărilor. Investigațiile privind presupusele planuri de lovitură de stat, care ar constitui o ocazie de consolidare a încrederii în buna funcționare a instituțiilor democratice și a statului de drept în Turcia, au fost umbrite de preocupări reale cu privire la aplicarea lor pe scară largă și la deficiențele procedurilor judiciare. Problema kurdă reprezintă, în continuare, o provocare esențială pentru democrația Turciei; deschiderea democratică din 2009, având ca scop abordarea, printre altele, a problemei kurde, nu a avut nicio urmare. Autoritățile locale din sud-estul țării au avut de suferit datorită arestării a numeroși politicieni locali. S-a înregistrat o creștere semnificativă a atacurilor teroriste comise de PKK.

În ceea ce privește reforma *administrației publice* s-au înregistrat progrese în domeniul reformei legislative. Crearea instituției avocatului poporului este un pas important în garantarea drepturilor cetățenilor și în asigurarea responsabilității administrației publice. Reforma administrației publice necesită un sprijin politic sporit, iar în ceea ce privește descentralizarea administrativă nu s-au înregistrat progrese.

Controlul civil al forțelor de securitate a fost consolidat în continuare. Introducerea controlului parlamentar asupra bugetului apărării a reprezentat o evoluție pozitivă, însă domeniul său de aplicare a rămas limitat. În general, Statul-Major e evitat exercitarea de

presiuni directe sau indirecte în chestiunile politice. S-au luat mai multe măsuri simbolice în vederea democratizării în continuare a relațiilor dintre civili și militari. Este necesară continuarea reformelor, în special în ceea ce privește sistemul judiciar militar și controlul civil al jandarmeriei.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul *sistemului judiciar* în urma adoptării celui de-al treilea pachet de reformă judiciară, care introduce o serie de îmbunătățiri ale sistemului judiciar penal al Turciei, inclusiv reducerea restricțiilor impuse mass-mediei în ceea ce privește publicarea informațiilor referitoare la investigațiile penale și eliminarea dispoziției prin care un procuror are dreptul de a interzice anumite publicații. În urma intrării în vigoare a modificărilor juridice, au fost eliberați mai mulți deținuți arestați preventiv. Cu toate acestea, reformele juridice nu au reușit să abordeze deficiențele de bază care reprezintă principalele motive aflate la baza condamnărilor repetate ale Turciei de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Incidența și durata arestării preventive continuă să constituie motive serioase de îngrijorare. Sunt necesare măsuri suplimentare privind independența, imparțialitatea și eficiența sistemului judiciar, inclusiv ale sistemului de justiție penală și în ceea ce privește numărul ridicat de cauze penale grave pendinte. De asemenea, sunt necesare măsuri suplimentare pentru creșterea ratei de participare a femeilor la sistemul judiciar. Strategia de reformă judiciară trebuie revizuită cu participarea tuturor părților interesate, inclusiv a comunității juridice și a societății civile din Turcia.

S-au realizat progrese limitate în domeniul *combaterii corupției*, cu unele rezultate în ceea ce privește punerile sub acuzare și transparența în finanțarea partidelor politice. Este necesară sporirea transparenței finanțărilor politice. Sfera largă a imunităților continuă să reprezinte o deficiență a acestui domeniu. Nu a fost încă dezvoltat un bilanț pozitiv în materie de cercetări, puneri sub acuzare sau condamnări în cazurile de corupție. Există preocupări în ceea ce privește imparțialitatea în soluționarea cazurilor de corupție. Punerea în aplicare a strategiei naționale anticorupție necesită un angajament politic mai puternic.

S-au înregistrat progrese inegale în ceea ce privește *combaterea criminalității organizate*. Turcia participă la principalele convenții internaționale, însă lipsa unei legi privind protecția datelor continuă să limiteze cooperarea polițienească la nivel internațional și împiedică încheierea unui acord de cooperare operațională cu Europol. Numirea unui ofițer de legătură aparținând forțelor polițienești la Europol ar contribui la îmbunătățirea cooperării bilaterale. Nu s-au observat progrese importante în ceea ce privește combaterea traficului de ființe umane.

În ceea ce privește *drepturile omului și protecția minorităților* sunt necesare eforturi considerabile în majoritatea domeniilor, în special în domeniul libertății de exprimare, de asociere și de întrunire și al libertății convingerilor religioase.

Deși s-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește *respectarea legislației internaționale privind drepturile omului*, reformele importante pentru consolidarea structurilor în domeniul drepturilor omului sunt nefinalizate, iar numărul de proceduri penale inițiate împotriva entităților care apără drepturile omului constituie un motiv de îngrijorare.

A continuat tendința descendentă în ceea ce privește *tortura și relele tratamente* din locurile de detenție. Cu toate acestea, utilizarea excesivă a forței continuă să reprezinte un motiv de îngrijorare și s-au înregistrat puține progrese în combaterea *impunității*. Există un număr semnificativ de proceduri judiciare care trenează, prioritatea fiind acordată contraacuzățiilor formulate de către forțele de securitate.

În ceea ce privește *închisorile*, creșterea continuă a numărului deținuților duce la o suprapopulare considerabilă, cu un impact semnificativ asupra condițiilor de igienă și a altor condiții fizice. Condițiile de detenție, în special cele pentru minori, continuă să reprezinte un motiv de profundă îngrijorare. Nu s-a realizat încă revizuirea sistemului de gestionare a plângerilor în închisori. Serviciile medicale pentru deținuți și condițiile de detenție ale minorilor sunt domenii care necesită eforturi speciale.

Au fost înregistrate progrese limitate în ceea ce privește la *accesul la justiție*. Domeniul de aplicare și calitatea asistenței juridice sunt inadecvate. Nu există niciun mecanism eficace de monitorizare prin care s-ar putea remedia problemele persistente de multă vreme.

În ceea ce privește *libertatea de exprimare*, în urma adoptării celui de-al treilea pachet de reformă judiciară au fost eliberați preventiv mai mulți jurnaliști, au fost reduse restricțiile impuse mass-mediei în ceea ce privește publicarea de informații referitoare la investigațiile penale și s-a interzis confiscarea manuscriselor înainte de publicare. Cu toate acestea, creșterea numărului actelor de încălcare a libertății de exprimare reprezintă un motiv de profundă îngrijorare, iar libertatea presei a continuat să fie restrânsă și mai mult în practică. Cadrul juridic, în special în ceea ce privește criminalitatea organizată și terorismul, și interpretarea acestuia de către instanțe conduc la abuzuri. Acest lucru, combinat cu o concentrare ridicată a mass-mediei în conglomeratele industriale ale căror interese depășesc sfera liberei circulații a informațiilor și a ideilor, a condus la practicarea pe scară largă a autocenzurii. Interzicerea frecventă a site-urilor reprezintă un motiv de profundă îngrijorare și este necesară revizuirea legislației privind internetul.

În ceea ce privește libertatea de întrunire și libertatea de asociere, dacă demonstrațiile de 1 Mai și activități precum „Ziua Comemorării Genocidului Armean” s-au desfășurat într-o atmosferă pașnică, în timpul unor demonstrații care nu primiseră autorizare prealabilă au existat cazuri de violență și de utilizare disproporționată a forței de către forțele de securitate. A fost vorba în special, dar nu exclusiv, de demonstrații legate de problema kurdă. Dreptul constituțional la libertatea de întrunire și de asociere este uneori interpretat într-un mod exagerat de restrictiv. Legea privind demonstrațiile și mitingurile trebuie revizuită, iar acuzațiile referitoare la utilizarea excesivă a forței de către forțele de securitate trebuie cercetate și, eventual, urmărite penal. Normele privind colectarea de fonduri sunt în continuare restrictive și discreționare. Nu s-a înregistrat nicio evoluție a legislației privind partidele politice.

Au existat progrese limitate în ceea ce privește *libertatea de gândire, de conștiință și de religie*. Prin aplicarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) s-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește obiecția pe motive de conștiință. Dialogul cu comunitățile religioase nemusulmane a continuat. Cu toate acestea, persoane care aparțin unor religii minoritare sau care nu aparțin niciunei religii au făcut obiectul amenințărilor din partea extremiștilor. Urmează a fi instituit un cadru juridic în conformitate cu CEDO care să permită tuturor comunităților religioase nemusulmane și comunității alevi să își desfășoare activitățile fără restricții nejustificate.

Din punct de vedere juridic, nu s-au înregistrat progrese în ceea ce privește respectarea *drepturilor femeilor și a egalității de gen*. Guvernul a stabilit un plan de acțiune pentru a aborda problemele semnalate în raportul Parlamentului European „Femeile din Turcia în perspectiva anului 2020”. Legea privind protecția familiei și prevenirea violenței împotriva femeilor are drept obiectiv protejarea împotriva violenței a membrilor familiei și a celor care trăiesc în afara căsătoriei. Procedurile prevăzute în cazuri de urgență sunt, în general, pozitive,

la fel ca și exercițiul de consultare privind incluziunea întreprins de autorități împreună cu societatea civilă. De asemenea, sunt necesare eforturi substanțiale pentru ca această nouă lege, împreună cu legislația existentă deja, să devină o realitate socială și economică. Este necesar ca legislația să fie pusă în aplicare în mod coerent în întreaga țară. Este nevoie de o mai mare implicare și participare a femeilor pe piața forței de muncă, în elaborarea politicilor și în politică. O lege privind operația cezariană a fost adoptată fără a se realiza o pregătire și o consultare suficientă a societății civile. Dezbaterile care au precedat această lege și o dezbateră similară pe tema avorturilor au fost marcate de polarizare. Problema căsătoriilor precoces și forțate rămâne un motiv de profundă îngrijorare.

În ceea ce privește *drepturile copiilor* sunt necesare eforturi în toate domeniile, inclusiv în educație, combaterea muncii copiilor, sănătate, capacitate administrativă și coordonare. În general, este necesară luarea unor măsuri cu caracter preventiv și de reabilitare mai pronunțat pentru minori. Detenția copiilor nu are loc în condiții adecvate și este necesară instituirea unor instanțe suplimentare pentru minori, în conformitate cu legislația în vigoare.

În ceea ce privește *persoanele vulnerabile din punct de vedere social și/sau persoanele cu handicap* sunt încă necesare măsuri suplimentare în vederea sporirii participării acestor persoane la viața economică și socială.

Sunt necesare eforturi suplimentare pentru combaterea *discriminării*. Nu există o legislație cuprinzătoare împotriva discriminării și sunt încă necesare eforturi substanțiale din partea guvernului pentru a proteja efectiv persoanele vulnerabile, inclusiv femeile, copiii și persoanele lesbiene, homosexuale, bisexuale și transgender împotriva abuzurilor din partea societății, a discriminării și a violenței.

S-au înregistrat progrese limitate în domeniul *drepturilor lucrătorilor și sindicatelor*. Legislația privind drepturile sindicale ale funcționarilor publici a fost modificată, însă nu este deocamdată conformă cu normele UE și cele ale OIM. Acțiunile colective ale sindicatelor se confruntă cu numeroase restricții.

Prin adoptarea actului legislativ de modificare a Legii din 2008 privind fundațiile s-au înregistrat progrese în ceea ce privește *drepturile de proprietate*. Aplicarea continuă. Cu toate acestea, în domeniul de aplicare al legislației existente continuă să nu intre fundațiile care au fuzionat, adică fundațiile a căror administrare a fost preluată de Direcția Generală pentru Fundații, și nici proprietățile confiscate de la fundațiile alevi. Acțiunile în justiție aflate în curs, dintre care unele au fost introduse de guvern, împotriva mănăstirii siriene ortodoxe Mor Gabriel suscită îngrijorare. Turcia trebuie să asigure respectarea deplină a drepturilor de proprietate ale tuturor comunităților religioase nemusulmane și ale altor comunități.

Abordarea Turciei cu privire la *minorități* rămâne restrictivă, deși, pentru prima dată, reprezentanți ai grupurilor minorităților, nu doar ai minorităților recunoscute oficial de Turcia, au fost invitați în Parlament pentru a-și face cunoscute opiniile cu privire la o nouă Constituție. Obiectivul respectării și protejării depline a limbii, a culturii și a drepturilor fundamentale în conformitate cu standardele europene nu a fost încă atins. Este necesar ca Turcia să aibă o abordare globală și să își intensifice eforturile pentru a spori toleranța față de minorități și securitatea acestora și pentru a promova incluziunea lor socială. Legislația existentă trebuie revizuită și este necesar să se introducă o legislație cuprinzătoare de combatere a discriminării și să se instituie mecanisme de protecție sau organisme specifice pentru combaterea rasismului, a xenofobiei, a antisemitismului și a intoleranței. Ar trebui să se aplice acordurile și convențiile relevante.

În ceea ce privește *drepturile culturale*, Turcia a realizat progrese și s-a constatat reducerea restricțiilor privind utilizarea limbii kurde în închisori în timpul vizitelor și în corespondență. Cu toate acestea, utilizarea altor limbi decât turca este în continuare restricționată de legislație, inclusiv de Constituție și de Legea privind partidele politice. De asemenea, sistemul judiciar a luat o serie de decizii restrictive privind utilizarea altor limbi decât turca, inclusiv utilizarea limbii kurde în cauze juridice în care sunt implicați politicieni kurzi și militanți pentru drepturile omului.

În ceea ce privește problematica *romilor* s-au înregistrat unele progrese, dar soluționarea acestora necesită o abordare sistematică. Este necesară stabilirea unei strategii globale, iar această problemă trebuie să se regăsească și să fie integrată în principalele documente de politică. Nu există date cantitative privind situația romilor, iar acest lucru împiedică elaborarea unor politici în cunoștință de cauză.

În ceea ce privește *estul și sud-estul* țării a existat o dezbatere intensă în problema kurdă, dar nu s-au înregistrat progrese în vederea găsirii unei soluții. Atacurile teroriste s-au intensificat, la fel ca și operațiunile militare. UE a condamnat toate atacurile teroriste. Detenția unor politicieni aleși și a unor militanți pentru drepturile omului a suscitat îngrijorare. În incidente precum uciderea de civili de la Uludere, autoritățile nu au răspuns apelului de a efectua investigații eficace și rapide și audieri publice transparente. Este în continuare necesar ca adevărul despre execuțiile extrajudiciare și actele de tortură din sud-estul țării din anii '80 și '90 să fie stabilit cu respectarea garanțiilor procedurale. Atingerea termenului de prescriere va pune capăt, în curând, cercetărilor judiciare în cazuri de infracțiuni comise în trecut, care nu au condus la niciun rezultat. Minele terestre și sistemul de gardieni sătești constituie în continuare motive de îngrijorare.

Procesul de compensare a *persoanelor strămutate în interiorul țării (PSI)* a continuat, dar eficacitatea sistemului nu a fost încă evaluată. În ceea ce privește *refugiații și solicitanții de azil* se constată unele îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în centrele de returnare. Cu toate acestea, nu există încă o strategie națională care să răspundă mai bine nevoilor persoanelor strămutate în interiorul țării sau un cadru juridic cuprinzător pentru refugiați și pentru solicitanții de azil. Sunt necesare îmbunătățiri suplimentare în ceea ce privește detenția și practicile de deportare.

Cu privire la *aspectele regionale și obligațiile internaționale*, Turcia și-a reiterat sprijinul pentru negocieri între liderii celor două comunități, desfășurate sub auspiciile Secretarului General al ONU, în vederea găsirii unei soluții globale la *problema Ciprului*. În ciuda apelurilor repetate lansate de Consiliu și Comisie, Turcia a continuat să nu își respecte obligațiile privind punerea în aplicare integrală și nediscriminatorie a protocolului adițional la Acordul de asociere și nici nu a înlăturat toate obstacolele din calea liberei circulații a mărfurilor, astfel cum s-a subliniat în Declarația Comunității Europene și a statelor sale membre din 21 septembrie 2005 și în concluziile Consiliului, inclusiv în cele din decembrie 2006 și din decembrie 2010. Nu s-au înregistrat progrese în direcția normalizării relațiilor bilaterale cu Republica Cipru. Mai mult, în a doua jumătate a anului 2012, Turcia a hotărât să înghețe relațiile cu Președinția Consiliului UE asigurată de Cipru, refuzând chiar să participe la vreuna din reuniunile prezidate de Președinția cipriotă. Consiliul European și-a exprimat îngrijorarea profundă cu privire la declarațiile și amenințările formulate de Turcia și a solicitat respectarea deplină a rolului Președinției Consiliului, aceasta fiind o caracteristică instituțională fundamentală a UE, prevăzută în tratat. Turcia a continuat să facă declarații în care își face cunoscute obiecțiile cu privire la activitățile de forare realizate de Republica Cipru și în care amenință cu represalii împotriva societăților petroliere care ar participa la

activitățile cipriote de explorare. UE a insistat asupra drepturilor suverane ale tuturor statelor membre ale UE, printre care se numără încheierea de acorduri bilaterale, precum și explorarea și exploatarea resurselor lor naturale, în conformitate cu acquis-ul UE și cu dreptul internațional, inclusiv cu Convenția ONU asupra dreptului mării.

După ultima rundă de discuții preliminare din iulie 2011, între Grecia și Turcia sunt în curs negocieri în vederea stabilirii unei date pentru următoarea rundă. Grecia și Cipru au formulat un număr considerabil de plângeri oficiale legate de violarea continuă a apelor lor teritoriale și a spațiului lor aerian, care a constat și în efectuarea de zboruri deasupra insulelor grecești.

În ceea ce privește *cooperarea regională*, Turcia continuă să participe la inițiativele regionale, inclusiv la Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECP) și la Consiliul de Cooperare Regională (CCR). Turcia sprijină integrarea europeană a tuturor țărilor din regiune și și-a intensificat contactele cu țările din Balcanii de Vest, exprimându-și angajamentul ferm pentru promovarea păcii și a stabilității. Relațiile cu statul membru UE vecin Bulgaria au continuat să fie pozitive.

Economia Turciei a continuat să crească puternic, acest lucru fiind rezultatul politicilor orientate spre stabilitate și creștere economică puse în aplicare în cea mai mare parte în deceniul anterior. De la jumătatea anului 2011, ritmul de creștere economică a scăzut treptat odată cu reducerea cererii interne, fiind însoțit de o îmbunătățire în ceea ce privește balanța comercială și balanța contului curent. Cu toate acestea, dezechilibrele externe care există încă și presiunile inflaționiste considerabile continuă să reprezinte o amenințare pentru stabilitatea macroeconomică.

În ceea ce privește **criteriile economice**, Turcia are o economie de piață funcțională. Ea ar trebui să poată face față, pe termen mediu, presiunii concurențiale și forțelor pieței din Uniune, cu condiția să accelereze punerea în aplicare a programului său amplu de reformă structurală.

În 2011, economia Turciei a cunoscut o creștere de 8,5 %, înregistrând doar o ușoară scădere față de 2010, când creșterea a fost de 9,2 %. Creșterea economică a fost determinată în mare măsură de cererea internă, în special de cea provenind din sectorul privat. În prima jumătate a anului 2012 s-a observat o încetinire importantă a creșterii economice, de 3,1 % față de anul precedent. Temperarea cererii interne este însoțită de o îmbunătățire a deficitelor comerciale și de cont curent, deși creșterea a pornit de la niveluri foarte ridicate (10 % din PIB în 2011). Expansiunea economică robustă a permis, de asemenea, o creștere puternică a ocupării forței de muncă și o scădere a șomajului, de la aproximativ 11 % la jumătatea anului 2011 la sub 9 % un an mai târziu. Politica monetară a devenit mai instrumentală și a înregistrat succese în limitarea creșterii de credit și reducerea deficitului de cont curent. În 2011, evoluția bugetului a fost mai bună decât se preconizase, iar datoria publică a scăzut la aproximativ 39 % din PIB până la jumătatea anului 2012. Reformele și creșterea veniturilor alocate educației au generat un impact pozitiv asupra nivelului de educație și asupra ratelor de școlarizare. Gradul de integrare comercială și economică cu UE este în continuare ridicat.

În același timp, scenariul unei „aterizări line” este pus la încercare de momente de incertitudine financiară și de sentimentul unui risc global, iar pentru îmbunătățirea coordonării combinației de politici ar putea fi necesare mai multe eforturi. Deficitul de cont curent este încă semnificativ. Inflația a scăzut, dar se menține la un nivel ridicat. Aceste dezechilibre indică existența unor probleme de competitivitate și lipsa de economii interne insuficiente, de unde rezultă că sunt necesare reforme structurale suplimentare. Nu s-au depus eforturi în

vederea creșterii transparenței fiscale și a unei mai bune ancorări a politicii fiscale, care ar contribui, de asemenea, la consolidarea credibilității Turciei pe piețe. Ieșirea de pe piață rămâne un proces costisitor și îndelungat, iar procedurile de faliment sunt în continuare relativ greoaie. Pentru îmbunătățirea competitivității întreprinderilor ar trebui să fie pusă integral în aplicare legea privind ajutoarele de stat. Deși au existat unele îmbunătățiri în cazul capitalului uman al țării, în cazul capitalului fizic acestea au fost modeste.

Turcia a continuat să își îmbunătățească **capacitatea de asumare a obligațiilor asociate calității de stat membru**. Majoritatea domeniilor, în special dreptul societăților comerciale, statistica, știința și cercetarea și acquis-ul uniunii vamale, au înregistrat progrese. Trebuie continuate eforturile în vederea unei alinieri sporite în majoritatea domeniilor. Este necesar să se consolideze capacitatea administrative pentru o preluare eficace și eficientă a acquis-ului. Capacitatea de aplicare a legii trebuie, de asemenea, să fie consolidată în anumite domenii. Eforturile de aliniere au fost monitorizate de către organisme instituite în temeiul acordului de asociere, precum și de către grupurile de lucru create pe baza agendei pozitive.

În domeniul *liberei circulații a mărfurilor* s-au înregistrat unele progrese. Turcia a introdus în ordinea sa juridică principiul recunoașterii reciproce în domeniul nearmonizat și a devenit membru cu drepturi depline al CEN și al CENELEC. Cu toate acestea, în calea comerțului continuă să existe obstacole de ordin tehnic, prin care se împiedică libera circulație a mărfurilor în unele zone, ceea ce contravine obligațiilor asumate de Turcia în cadrul uniunii vamale. Alinierea în acest domeniu este într-un stadiu avansat. S-au înregistrat puține progrese în domeniul *liberei circulații a lucrătorilor*. Turcia și-a consolidat capacitatea în vederea viitoarei participări la EURES și a coordonării sistemelor de securitate socială. Pregătirile în acest domeniu au fost demarate. În ceea ce privește *dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii* se constată puține progrese, în acest domeniu fiind necesare eforturi suplimentare. În ansamblu, alinierea este într-un stadiu incipient. S-au înregistrat progrese limitate în ceea ce privește *libera circulație a capitalurilor*. Într-o serie de sectoare există în continuare restricții cu privire la circulația capitalurilor. Trebuie îmbunătățită capacitatea de aplicare a legislației în vederea combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului. Sunt necesare eforturi suplimentare în ceea ce privește alinierea la acquis și la recomandările relevante ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI). Pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu incipient.

În domeniul *achizițiilor publice* se constată progrese limitate. Instituțiile necesare au fost create, iar capacitatea administrativă s-a îmbunătățit. Este necesar să se adopte proiectul de strategie de aliniere, care include un plan de acțiune cu termene precise. Este necesar ca Turcia să abroge derogările care nu sunt în conformitate cu acquis-ul și să continue alinierea legislației, în special în domenii precum serviciile de utilitate publică, concesiunile și parteneriatele public-privat. Organizarea sistemului căilor de atac nu a fost încă revizuită. Pregătirile în acest domeniu sunt relativ avansate. S-au realizat progrese suficiente în ceea ce privește *dreptul societăților comerciale*. Cadrul juridic și instituțional s-a îmbunătățit odată cu instituirea autorității turce pentru standardele de contabilitate și de audit. Cu toate acestea, este necesar să se consolideze capacitatea instanțelor comerciale și a organizațiilor cu scop lucrativ pentru a putea aplica prevederile noului Cod comercial al Turciei. În ansamblu, alinierea Turciei în acest domeniu se află într-un stadiu avansat. Se constată unele progrese în domeniul *dreptului proprietății intelectuale*. Este necesară adoptarea unei legislații actualizate conforme cu acquis-ul. Este esențială mărirea capacității sistemului judiciar și a administrației vamale în vederea asigurării cu eficacitate a respectării *dreptului proprietății intelectuale*. Este necesar, de asemenea, să se intensifice măsurile de combatere a mărfurilor contrafăcute. Este crucial să existe o coordonare și o cooperare mai strânse între părțile interesate și organismele publice

din domeniul *dreptului proprietății intelectuale*. În aceeași măsură, sunt extrem de importante campaniile generale de sensibilizare cu privire la riscurile încălcării *dreptului proprietății intelectuale*. Turcia abordează numai parțial prioritățile din acest domeniu.

În ceea ce privește *politica în domeniul concurenței* se constată progrese limitate. Turcia a aplicat efectiv normele privind practicile antitrust și concentrările economice. Cu toate acestea, recente evoluții din domeniul juridic suscită îngrijorări în ceea ce privește capacitatea autorității de concurență de a-și desfășura în continuare activitățile în mod independent. Nu s-au realizat progrese în domeniul ajutoarelor de stat, iar o serie de practici de ajutor de stat existente contravin normelor uniunii vamale. Legea privind ajutoarele de stat rămâne ineficace în absența unor norme de punere în aplicare. Alinierea este avansată în ceea ce privește concentrările economice. În domeniul ajutoarele de stat, țara nu este încă suficient de bine pregătită.

În domeniul *serviciilor financiare* s-au înregistrat unele progrese. Standardele Basel II au devenit obligatorii pentru sectorul bancar. Sunt necesare eforturi suplimentare, în special în domeniul piețelor valorilor mobiliare și al serviciilor de investiții, precum și în sectorul asigurărilor. Pregătirile din acest domeniu urmează cursul stabilit. Se constată progrese în domeniul *societății informaționale și al mass-mediei*. Cu toate acestea, alinierea la cadrul UE privind comunicațiile electronice rămâne limitată, în special în ceea ce privește autorizarea și accesul pe piață. Sunt necesare eforturi constante în vederea continuării procesului de aliniere a legislației privind serviciile societății informaționale. Dispozițiile privind conținutul online, care ar putea limita libertatea de exprimare, cât și o interpretare într-un sens prea larg a anumitor dispoziții legislative, în special în ceea ce privește sancțiunile împotriva radiodifuzorilor, suscită îngrijorare. Pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu relativ avansat.

Alinierea în domeniul *agriculturii și dezvoltării rurale* a înregistrat progrese limitate. Au fost extinse capacitățile în domeniul statisticilor agricole și al rețelei de date contabile agricole. Punerea în aplicare a programului de preaderare pentru dezvoltare rurală s-a îmbunătățit, dar sunt necesare eforturi intense pentru a se asigura o absorbție adecvată a fondurilor. Interdicția *de facto* la importurile de bovine vii, de carne de vită și de produse derivate nu a fost pe deplin ridicată și nu mai există strategii de reorientare a sprijinului pentru agricultură și nici pentru statisticile agricole. Pregătirile în acest domeniu nu sunt într-un stadiu foarte avansat. S-au înregistrat unele progrese în domeniul *siguranței alimentare și al politicii veterinare și fitosanitare*. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a se înainta în direcția alinierii depline la *acquis*. Adaptarea unităților agroalimentare la standardele UE, controlul circulației animalelor, sănătatea animalelor, în special lupta împotriva febrei aftoase, și subprodusele de origine animală sunt domenii care necesită eforturi semnificative. Pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu incipient. Se constată unele progrese în domeniul *pesculuiului*, în special în ceea ce privește capacitatea administrativă, gestionarea resurselor și a flotei, inspecțiile și controlul, precum și acordurile internaționale. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare în ceea ce privește alinierea legislativă, acțiunile structurale, politica de piață și ajutoarele de stat. Alinierea în acest domeniu nu este foarte avansată.

În sectorului *transporturilor* s-au înregistrat unele progrese, iar alinierea se află, în general, într-un stadiu relativ avansat. Turcia trebuie să își alinieze legislația la pachetele legislative recente ale UE în domeniul transportului maritim și al celui feroviar. Sunt necesare eforturi suplimentare în domeniul resurselor umane și al capacității tehnice, în vederea aplicării *acquis-ului*, în special în domeniul mărfurilor periculoase și al pregătirii pentru cazuri de

urgență în transportul maritim. Lipsa de comunicare între centrele de control al traficului aerian din Turcia și din Republica Cipru compromise grav siguranța traficului aerian.

În sectorul *energiei* se constată unele progrese, în special în ceea ce privește energia din resurse regenerabile și eficiența energetică. Sunt necesare eforturi suplimentare în domeniul gazelor naturale, al securității nucleare și al protecției împotriva radiațiilor, inclusiv al gestionării responsabile a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive. În sectorul gazelor naturale, concurența este în continuare limitată. Trebuie îmbunătățită funcționarea mecanismului de stabilire a prețurilor pe bază de costuri pe piața energiei electrice. Un astfel de mecanism nu a fost încă instituit pe piețele gazelor naturale. Este necesar să se consolideze independența și capacitatea instituțională a autorității de reglementare. În ansamblu, alinierea Turciei în acest domeniu se află într-un stadiu relativ avansat.

În *domeniul fiscal* s-au realizat progrese limitate în ceea ce privește alinierea legislativă. Au existat evoluții pozitive în ceea ce privește eliminarea practicilor discriminatorii existente în domeniul impozitării tutunului, cooperarea administrativă și capacitatea operațională. Cu toate acestea, există în continuare discrepanțe față de *acquis*. Sunt necesare eforturi suplimentare în ceea ce privește accizele la băuturile spirtoase astfel încât să se asigure conformitatea cu planul de acțiune pentru reducerea diferențelor dintre produsele importate și cele interne. Eliminarea treptată a practicilor discriminatorii este esențială pentru obținerea de progrese în viitor. Nu se constată progrese în ceea ce privește impozitarea directă. În ansamblu, alinierea în acest domeniu este într-un stadiu relativ avansat.

S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește *politica economică și monetară*. Banca centrală a utilizat diferite instrumente pentru a asigura stabilitatea prețurilor și a finanțelor, însă rezultatele au fost variate. Alinierea la *acquis* rămâne incompletă, în special în ceea ce privește independența totală a băncii centrale și interzicerea accesului privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare. Capacitatea de elaborare și coordonare a unei politici economice este adecvată. În ansamblu, Turcia se află într-un stadiu avansat de pregătire.

În *domeniul statisticii* s-au realizat progrese suficiente, în special în ceea ce privește clasificările și registrele, statisticile referitoare la populație și alte statistici sectoriale. Sunt necesare progrese suplimentare, în special în ceea ce privește conturile naționale, statisticile privind întreprinderile și statisticile agricole. În general, alinierea la *acquis* în acest domeniu se află într-un stadiu bun.

În *domeniul politicii sociale și al ocupării forței de muncă* s-au realizat unele progrese, inegale însă, în special prin îmbunătățirea capacității administrative, extinderea sistemului de securitate socială și adoptarea unor noi dispoziții legale privind sănătatea și securitatea la locul de muncă și a legislației privind sindicatele funcționarilor publici. Cu toate acestea, drepturile sindicale ale lucrătorilor și ale funcționarilor publici nu corespund încă standardelor UE și ale OIM. Sunt necesare eforturi suplimentare de instituire a unui cadru clar de politică pentru combaterea sărăciei, reducerea segmentării pieței forței de muncă, combaterea muncii nedecarate și pentru mărirea ratelor de ocupare în rândul femeilor și al persoanelor cu handicap. În ansamblu, alinierea în acest domeniu se află într-un stadiu relativ avansat.

Turcia a obținut progrese în ceea ce privește principiile și instrumentele *politicii privind întreprinderile și industria* și adoptarea unor strategii sectoriale. Turcia a atins un nivel suficient de aliniere în acest domeniu.

În domeniul *rețelelor transeuropene*, Turcia a realizat unele progrese, iar alinierea este avansată. Se constată unele progrese în domeniul rețelelor de transport și de energie electrică. Este necesară continuarea eforturilor pentru interconectarea rețelelor de gaz și realizarea coridorului sudic al gazelor.

S-au obținut unele progrese în domeniul *politicii regionale și al coordonării instrumentelor structurale*. Cadrul instituțional pentru punerea în aplicare a componentelor IPA de dezvoltare regională și de dezvoltare a resurselor umane a fost consolidat, iar structurile operative ale programelor operaționale pentru competitivitate regională, mediu și dezvoltare a resurselor umane au fost acreditate să organizeze licitații, să încheie contracte și să preia funcții de gestiune financiară. Capacitatea administrativă a instituțiilor IPA trebuie însă consolidată în continuare. Pregătirile în acest domeniu nu sunt într-un stadiu foarte avansat.

În domeniul *judiciar* s-au realizat unele progrese după adoptarea celui de-al treilea pachet de reformă judiciară care aduce o serie de îmbunătățiri sistemului de justiție penală al Turciei. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare în ceea ce privește independența, imparțialitatea și eficiența sistemului judiciar, inclusiv a sistemului de justiție penală și în ceea ce privește numărul mare de cazuri penale grave care stagnează pe rolul instanțelor. Este necesar să se mărească rata de participare a femeilor în sistemul judiciar. S-au realizat progrese limitate în domeniul combaterii corupției, cu unele rezultate în ceea ce privește punerile sub acuzare și transparența în finanțarea partidelor politice. Punerea în aplicare a strategiei naționale anticorupție necesită un angajament politic mai puternic. Situația privind respectarea *drepturilor fundamentale* continuă să fie o sursă de grave preocupări care provin, în special, din aplicarea într-un sens prea larg a cadrului juridic privind terorismul și criminalitatea organizată, prin care se încalcă în mod repetat dreptul la libertate și securitate, dreptul la un proces echitabil și libertatea de exprimare, de întrunire și de asociere.

În domeniul *justiției, libertății și securității* se constată progrese limitate. Turcia acordă cu succes asistență umanitară refugiaților sirieni. Cu toate acestea, sistemul său de azil este departe de a îndeplini standardele UE. Este necesar ca Turcia să își mărească capacitatea de prevenire a migrației ilegale. După ce acordul de readmisie între UE și Turcia a fost parafat în luna iunie, este de o importanță capitală ca acesta să fie semnat și pus efectiv în aplicare cu promptitudine și ca actualele obligații de readmisie să fie îndeplinite în totalitate. Adoptarea legii privind străinii și protecția internațională și reformele gestionării frontierelor continuă, de asemenea, să reprezinte o prioritate. Se constată doar progrese limitate în ceea ce privește alinierea legislației în domeniul vizelor. Lipsa unei legislații adecvate în domeniul protecției datelor constituie o piedică în calea progreselor. Sunt necesare reforme în domeniul luptei împotriva terorismului și a criminalității organizate. În ansamblu, alinierea în acest domeniu se află într-un stadiu incipient.

În domeniul *științei și cercetării* s-au înregistrat progrese suficiente. Turcia a luat măsuri pentru a-și consolida și mai mult capacitatea și integrarea în spațiul european de cercetare. Participarea Turciei și rata de succes în programul-cadru de cercetare al UE (PC7) au crescut, însă sunt necesare eforturi suplimentare pentru a spori calitatea propunerilor depuse și a cercetătorilor. În ansamblu, Turcia este bine pregătită în acest domeniu.

S-au realizat unele progrese în domeniul *educației și culturii*. Interesul populației față de programele UE a continuat să crească. Turcia a extins durata învățământului obligatoriu de la 8 la 12 ani. S-au realizat puține progrese în domeniul culturii, iar în ceea ce privește alinierea legislativă nu s-a înregistrat niciun progres. În ansamblu, alinierea Turciei în acest domeniu se află într-un stadiu relativ avansat.

În ceea ce privește continuarea alinierii în domeniul *mediului și al schimbărilor climatice* s-au obținut progrese inegale. Turcia a realizat progrese suficiente în domeniul apei, unele progrese în ceea ce privește gestionarea deșeurilor și poluarea industrială și progrese limitate în ceea ce privește calitatea aerului și protecția naturii. Progresele sunt aproape inexistente în domeniul legislației orizontale de mediu și inexistente în ceea ce privește protecția naturii și substanțele chimice. O atenție deosebită trebuie acordată durabilității zonelor protejate existente și a siturilor „Natura 2000” potențiale. În ceea ce privește schimbările climatice este necesar să se formuleze și să se pună în aplicare o politică mai ambițioasă și mai bine coordonată, atât la nivel național, cât și internațional. Nu au fost realizate progrese suplimentare în ceea ce privește capacitatea administrativă. Este necesar să se consolideze agenda de mediu a Ministerului Mediului și Urbanizării, precum și coordonarea și cooperarea dintre autoritățile relevante, la toate nivelurile. Pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu incipient.

Se constată unele progrese în domeniul *protecției consumatorilor și al sănătății*. Nu au fost încă adoptate actele legislative esențiale legate de protecția consumatorilor, iar inițiativele la nivelul consumatorilor sunt în continuare modeste. Turcia a înființat noi structuri administrative în domeniul sănătății publice. Este necesar ca funcționarea acestora să fie monitorizată îndeaproape. În general, pregătirile în acest domeniu urmează cursul stabilit.

În domeniul *uniunii vamale* s-au realizat progrese suficiente. Uniunea vamală UE-Turcia i-a permis Turciei să atingă un nivel ridicat de aliniere la acquis în acest domeniu. Este necesară continuarea procesului de aliniere în ceea ce privește scutirea de taxe vamale, zonele libere, supravegherea, contingentele tarifare și dreptul proprietății intelectuale. Trebuie continuate pregătirile în domeniul sistemelor informatice utilizate în sectorul vamal. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a se îmbunătăți controalele bazate pe risc și procedurile simplificate, în vederea facilitării comerțului legitim, asigurându-se, în același timp, securitatea și siguranța. S-au realizat unele progrese în domeniul *relațiilor externe*. Este necesar să se continue procesul de aliniere în domenii precum sistemul generalizat de preferințe și controlul produselor cu dublă utilizare. Utilizarea intensivă a măsurilor de salvagardare reprezintă un motiv de îngrijorare. În general, alinierea în acest domeniu se menține la un nivel ridicat.

Dialogul politic cu UE în domeniul *politicii externe și de securitate* s-a intensificat în mod semnificativ și datorită rolului regional influent al Turciei în sprijinirea securității, a tranziției economice și a reformelor democratice, inclusiv în ceea ce privește evoluțiile recente din Africa de Nord. Turcia a condamnat ferm și în mod repetat actele de violență comise împotriva civililor de către regimul sirian, a menținut o politică a frontierelor deschise cu Siria și acordă asistență umanitară unui număr de aproximativ 100 000 de refugiați sirieni. În perioada de raportare, alinierea Turciei la declarațiile PESC a continuat să fie redusă în comparație cu perioadele anterioare. Nu s-au realizat progrese în ceea ce privește normalizarea relațiilor cu Armenia. Relațiile diplomatice cu Israel sunt în continuare degradate. În ansamblu, pregătirile în domeniul politicii externe, de securitate și apărare sunt într-un stadiu relativ avansat.

În domeniul *controlului financiar* se constată unele progrese, în special în ceea ce privește protecția monedei euro. Sunt necesare în continuare eforturi suplimentare, mai ales cu privire la domeniul de aplicare a următoarei revizuii a documentului de politică privind controlul intern al finanțelor publice, consolidarea funcției de audit intern în cadrul administrației publice și consolidarea serviciului de coordonare antifraudă din Turcia. Modificările recente

aduse Legii privind curtea de conturi ar putea anula evoluțiile anterioare în domeniul auditului extern. În general, pregătirile în acest domeniu sunt într-un stadiu relativ avansat.

În domeniul *dispozițiilor financiare și bugetare* nu s-au realizat progrese deosebite, iar pregătirile se află într-un stadiu incipient. Este necesar să se stabilească în timp util structuri solide de coordonare, o capacitate administrativă adecvată și norme de punere în aplicare.

Islanda

Islanda continuă să îndeplinească **criteriile politice**. Islanda este un stat democratic funcțional, cu instituții solide și cu tradiții de democrație reprezentativă adânc înrădăcinate. Sistemul judiciar al țării este de înaltă calitate, iar Islanda asigură consolidarea continuă a nivelului său deja ridicat de protecție a drepturilor fundamentale.

Propunerile consiliului constituțional privind reforma Constituției sunt în prezent revizuite de către Parlament. În urma concluziilor comitetului special de anchetă, s-au luat o serie de măsuri în vederea sporirii eficienței administrației publice. Alegerile prezidențiale au avut loc în iunie 2012, președintele în exercițiu fiind reales pentru un al cincilea mandat.

Biroul Procurorului Special și-a continuat în mod eficient activitatea în cazurile legate de criza bancară din 2008. În aprilie 2012, Curtea de punere sub acuzare a constatat că persoana care era prim-ministru la momentul crizei financiare se face vinovată de unul din cele patru capete de acuzare, și anume de faptul că nu a convocat reuniuni specifice ale cabinetului înainte de criză. Nu a fost pronunțată nicio sentință.

Se constată progrese în ceea ce privește consolidarea în continuare a cadrului anticorupție. Referitor la conflictele de interese, în primăvara anului 2012 a fost instituit un cod de conduită pentru personalul administrației centrale. Mai este necesar să se instituie coduri de conduită pentru funcționarii publici în general și pentru consilierii politici.

Islanda a continuat să garanteze respectarea drepturilor fundamentale, în special a drepturilor economice și sociale. Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap, Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie și Convenția-cadru a Consiliului Europei pentru protecția minorităților naționale nu au fost încă ratificate.

După o recesiune îndelungată și profundă, **economia** islandeză a început să se redreseze în 2011. Creșterea a fost de 2,6 % în 2011, continuând la o rată similară în prima jumătate a anului 2012. Autoritățile au continuat măsurile de restructurare a datoriei interne, de stabilizare a sectorului financiar și de consolidare fiscală. Pentru a doua oară după criză, țara a emis obligațiuni internaționale în valoare de 1 miliard USD, care au fost vândute investitorilor străini în mai 2012 la o rată a dobânzii de 6 %. Islanda și-a redobândit cotația „investment grade” la toate cele trei mari agenții de rating. Cu toate acestea, bilanțurile slabe ale sectoarelor financiare și nefinanciare continuă să reprezinte riscuri considerabile pentru stabilitatea economică și financiară. Eliminarea restricțiilor impuse mișcărilor de capital rămâne o sarcină politică esențială.

În ceea ce privește **criteriile economice**, Islanda poate fi considerată o economie de piață funcțională. Cu toate acestea, deficiențele sectorului financiar și restricțiile la care este supusă circulația capitalurilor împiedică în continuare alocarea eficientă a resurselor. Pe termen mediu, Islanda ar trebui să poată face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței din Uniune, cu condiția să continue soluționarea lipsurilor structurale cu care se confruntă în

prezent, prin intermediul unor politici macroeconomice și al unor reforme structurale adecvate.

Combinăția de politici cu un accent puternic pe stabilizarea cursului de schimb, pe consolidarea fiscală și pe restructurarea datoriei interne a contribuit la obținerea unui grad mai mare de stabilitate macroeconomică. Politica monetară a fost rigidizată ca reacție la creșterea inflației, iar cursul de schimb a rămas, în mare parte, stabil. Consolidarea fiscală a continuat prin introducerea în bugetele pe 2011 și 2012 a unor măsuri suplimentare pe partea de venituri și pe partea de cheltuieli. Au fost luate măsuri pentru reducerea riscurilor generale legate de refinanțarea publică și pentru consolidarea finanțelor locale. Islanda și-a menținut excedentul comercial și o balanță a conturilor curente subiacente în general echilibrată. Scăderea ratei șomajului și creșterea recentă a ratei de ocupare a forței de muncă sugerează o oarecare îmbunătățire a condițiilor pe piața forței de muncă. Țara dispune de o infrastructura de bază solidă, de resurse naturale abundente și de o piață a forței de muncă flexibilă, cu rate mari de participare.

Cu toate acestea, există în continuare vulnerabilități macrofinanciare considerabile. Inflația anuală s-a menținut peste ținta vizată, iar ratele anticipate ale inflației sunt ridicate. Păstrarea stabilității ratei de schimb constituie, în continuare, o provocare. Riscurile fiscale persistă. Nivelurile datoriei publice și private rămân ridicate, chiar și după restructurare, gospodăriile și întreprinderile se confruntă în continuare cu probleme semnificative. Există numeroase incertitudini cu privire la calitatea activelor băncilor, iar intrarea în incapacitate de plată continuă să fie un fenomen larg răspândit. Rata șomajului este în continuare de aproximativ 7 %, apropiindu-se de niveluri fără precedent în această țară. Șomajul afectează în special tinerii și include o proporție ridicată a șomerilor pe termen lung. Stabilizarea macroeconomică are loc într-o situație de protecție temporară prin restricții impuse circulației capitalurilor care vor trebui eliminate. Creșterea economică, investițiile și dezvoltarea sunt împiedicate de existența unor bariere semnificative la intrarea pe piață în anumite sectoare. Structura industrială continuă să nu fie foarte diversificată.

Capacitatea Islandei de asumare a obligațiilor asociate calității de stat membru a continuat să fie evaluată luându-se în considerare, de asemenea, participarea acestei țări la Spațiul Economic European (SEE). Nivelul general de pregătire pentru a face față cerințelor acquis-ului rămâne bun, în special datorită participării Islandei la Spațiul Economic European.

Problema Icesave rămâne nerezolvată, în pofida progreselor obținute. În decembrie 2011, Autoritatea AELS de Supraveghere a introdus o acțiune împotriva Islandei la Curtea de Justiție a AELS, pentru a obține o declarație potrivit căreia Islanda nu a respectat dispozițiile directivei privind sistemele de garantare a depozitelor și articolul 4 din Acordul privind SEE cu privire la nediscriminare. Islanda a contestat aceste afirmații și a susținut că ar trebui să fie respinse. O serie de state membre ale UE și ale AELS au transmis Curții observații scrise. Comisia Europeană a intervenit la Curtea de Justiție a AELS în sprijinul Autorității AELS de Supraveghere. Între timp, primele două plăți parțiale provenite din lichidarea comercială a societății *Landsbanki Íslands hf* au fost efectuate către creditorii prioritari în decembrie 2011 și în mai 2012.

Negocierile de aderare au continuat să progreseze. În perioada de raportare, au fost deschise 14 capitole, iar dintre acestea opt au fost închise provizoriu. Peste jumătate din toate capitolele de negociere (adică 18) au fost deschise, iar dintre acestea 10 au fost închise provizoriu.

În general, pregătirile pentru asumarea obligațiilor de stat membru au continuat în domenii acoperite parțial de SEE, precum și în capitolele care nu intră în sfera SEE. Islanda este în general aliniată la *acquis* și aplică o parte substanțială a acestuia în domeniile reglementate de SEE, cum ar fi libera circulație a mărfurilor, libertatea de circulație a lucrătorilor, dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii, achizițiile publice, dreptul societăților comerciale, dreptul proprietății intelectuale, concurența și societatea informațională și mass-media.

Raportul privind progresele înregistrate confirmă o serie de provocări în următoarele domenii: servicii financiare, agricultură și dezvoltare rurală, mediu, pescuit, libera circulație a capitalurilor, siguranța alimentară, politica veterinară și fitosanitară, impozitare și vamă.

În ceea ce privește capacitatea administrativă ar trebui să se acorde o atenție permanentă asigurării disponibilității resurselor umane și financiare pentru pregătirile necesare aferente procesului de aderare la UE.

Islanda continuă să fie aliniată într-o foarte mare măsură la *acquis-ul privind libera circulație a mărfurilor*. Sunt necesare eforturi suplimentare în ceea ce privește măsurile orizontale și legislația privind produsele atât în cadrul „vechii abordări”, cât și al celei „noi”, precum și în ceea ce privește capacitatea administrativă, inclusiv în domeniul supravegherii pieței.

În domeniul *liberei circulații a lucrătorilor*, nivelul Islandei de aliniere la *acquis* este în continuare ridicat. Se constată progrese suficiente în ceea ce privește coordonarea sistemelor de securitate socială. Islanda va trebui să își extindă normele de coordonare a securității sociale și la resortisanții țărilor terțe care sunt rezidenți legali și să continue pregătirile pentru înființarea unui sistem de schimb de date electronice.

În domeniul *dreptului de stabilire și al libertății de a presta servicii*, legislația este aliniată într-o măsură foarte mare la *acquis*. Alinierea la a treia directivă privind serviciile poștale nu a fost realizată încă și restricțiile existente în sectorul pescuitului trebuie eliminate.

Islanda aplică parțial *acquis-ul* în domeniul *liberei circulații a capitalurilor*. Există însă în continuare excepții, mai ales în legătură cu restricțiile impuse investițiilor și controalele riguroase aplicate capitalurilor în Islanda.

În domeniul *achizițiilor publice*, Islanda este foarte avansată. Nivelul de aliniere și punerea în aplicare în acest domeniu sunt în continuare satisfăcătoare, cu excepția căilor de atac și a directivelor privind achizițiile publice în materie de apărare.

În domeniul *dreptului societăților comerciale*, Islanda a atins deja un nivel ridicat de aliniere și aplică o parte substanțială a *acquis-ului*. Mai este necesară alinierea completă la *acquis-ul* privind dreptul societăților comerciale și la standardele de contabilitate și de audit.

Islanda își menține nivelul ridicat de aliniere la *acquis-ul* privind *drepturile proprietății intelectuale* și dispune de capacitatea administrativă necesară punerii în aplicare a acestuia. Alinierea la directiva privind asigurarea aplicării nu a fost încă realizată pe deplin.

În ceea ce privește *politica în domeniul concurenței*, Islanda a atins un nivel ridicat de aliniere la *acquis*. Măsurile de ajutor de stat luate de Islanda ca răspuns la criza financiară au fost în conformitate cu dispozițiile *acquis-ului* relevant.

Alinierea în domeniul *serviciilor financiare* se află într-un stadiu bun. În pofida progreselor realizate, trebuie continuate activitățile de aliniere la noul *acquis*, precum și de asigurare a

unei aplicări efective a acestuia și a unei supravegheri adecvate. Litigiul Icesave rămâne nerezolvat. Cauza introdusă de Autoritatea AELS de Supraveghere împotriva Islandei este în curs de soluționare la Curtea de Justiție a AELS.

În domeniul *societății informaționale și al mass-mediei*, Islanda a atins deja un nivel ridicat de aliniere și aplică o parte substanțială a acquis-ului. Este necesar să se remedieze mai multe deficiențe legate de transpunere în domeniul politicii audiovizuale și al serviciilor societății informaționale.

În domeniul *agriculturii și dezvoltării rurale*, în care politica Islandei nu este, în general, aliniată la acquis, au început pregătirile. A fost adoptat un cadru de strategie și de planificare pentru măsurile care trebuie luate pentru a se asigura conformitatea cu cerințele UE în domeniul agriculturii și al dezvoltării rurale. Pentru a pune în aplicare toate aspectele politicii agricole comune este necesar să se creeze structuri administrative corespunzătoare.

În domeniul *siguranței alimentare și al politicii veterinare și fitosanitare*, legislația Islandei și cadrul administrativ sunt parțial conforme cu acquis-ul. S-au realizat unele progrese în domenii precum siguranța alimentară în general și normele în materie de siguranță alimentară. Este necesar să se acopere lacunele din legislația în domeniul sănătății animalelor și plantelor, al organismelor modificate genetic, al alimentelor noi și al produselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman.

Islanda continuă să aplice un sistem de gestionare a *pescuitului* care are obiective similare cu cele urmărite în UE, dar în cazul căruia unele norme diferă în mod substanțial de normele UE. Limitările libertății de stabilire, de prestare de servicii și a circulației capitalurilor, aplicate în sectorul pescuitului, nu sunt conforme cu acquis-ul.

În domeniul *transporturilor*, Islanda se află deja într-un stadiu bun de aliniere. Se constată progrese în ceea ce privește normele în domeniul siguranței rutiere. Este necesar să se finalizeze transpunerea legislației relevante a UE privind transportul rutier și aerian.

Legislația privind *energia* continuă să fie parțial în conformitate cu acquis-ul. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru alinierea la acquis-ul referitor la stocurile de petrol, la eficiența energetică și la piața internă de energie, precum și pentru consolidarea independenței și a capacității administrative a autorității de reglementare.

În domeniul *fiscal*, Islanda continuă să fie parțial aliniată la acquis și să dispună de o bună capacitate administrativă. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru realizarea interconectivității și a interoperabilității sistemelor informatice cu sistemele informatice ale UE utilizate în domeniul fiscal.

În domeniul *politicii economice și monetare*, alinierea Islandei la acquis se află într-un stadiu bun. Este necesar să se acopere lacunele existente în ceea ce privește acquis-ul în domeniul politicii monetare, să se consolideze independența băncii centrale și să se interzică finanțarea monetară a sectorului public.

În domeniul *statisticii*, Islanda aplică parțial acquis-ul. Aceasta a realizat o mare parte a recensământului populației și locuințelor. Este necesar să se continue alocarea de resurse suficiente oficiului de statistică.

În domeniul *politicii sociale și al ocupării forței de muncă*, Islanda a continuat să aplice și să transpună o parte substanțială a acquis-ului. Au fost demarate pregătirile pentru participarea la

Fondul social european și se află în curs de elaborare o strategie globală de ocupare a forței de muncă. Rămâne să fie finalizată alinierea legislativă în domeniul combaterii discriminării și al egalității de șanse.

Pregătirile Islandei în domeniul *politicii privind întreprinderile și industria* se mențin la un nivel ridicat. Accesul IMM-urilor la finanțare este încă afectat de criza financiară.

În domeniul *rețelelor transeuropene*, alinierea Islandei la standardele UE se menține la un nivel bun.

În vederea îndeplinirii cerințelor UE în domeniul *politicii regionale și al coordonării instrumentelor structurale* au fost adoptate un plan de acțiune cuprinzător și calendarul aferent. Este necesar ca Islanda să desemneze viitoarea autoritate de gestionare și să pregătească strategia și documentele de programare necesare pentru politica de coeziune.

Islanda are în continuare standarde ridicate în domeniul *judiciar și al drepturilor fundamentale*, iar cadrul politicii sale anticorupție a continuat să fie consolidat. Islanda continuă, de asemenea, să își consolideze nivelul deja ridicat de protecție a drepturilor fundamentale. Legislația privind drepturile cetățenilor și protecția datelor nu este încă armonizată cu acquis-ul.

Islanda continuă să aplice Acordul Schengen și este destul de avansată în ceea ce privește alinierea la acquis în domeniul *justiției, libertății și securității*. Sunt necesare eforturi suplimentare în vederea alinierii la acquis în domenii precum migrația, azilul și cooperarea judiciară.

Islanda a continuat să participe în mod activ la programul-cadru al UE în domeniul *științei și cercetării*. Pregătirile pentru aderarea la UE și integrarea în spațiul european de cercetare sunt foarte avansate.

Islanda a atins un nivel ridicat de aliniere în domeniul *educației și culturii* și a continuat să participe la mai multe programe ale UE în acest domeniu.

Cadrul legislativ și administrativ în domeniul *mediului și al schimbărilor climatice* rămâne, în mare măsură, în conformitate cu acquis-ul și a continuat să fie consolidat. Nu s-a realizat încă alinierea deplină la acquis-ul privind protecția naturii, calitatea apei și schimbările climatice. Islanda trebuie să ratifice Convențiile de la Espoo și Rotterdam.

Islanda a atins deja un nivel ridicat de aliniere și aplică o parte substanțială a acquis-ului în domeniul *protecției consumatorilor și al sănătății*. Se constată noi progrese în domeniul sănătății publice. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a se acoperi lacunele rămase în ceea ce privește alinierea la acquis în domeniul protecției consumatorilor.

Islanda aplică în mare măsură acquis-ul în domeniul uniunii vamale. Au fost demarate pregătirile pentru punerea în aplicare efectivă a legislației UE la momentul aderării. Lacunele în ceea ce privește alinierea la acquis-ul uniunii vamale a UE nu au fost încă acoperite, inclusiv în materie de tarife vamale, reglementări vamale generale, reguli de origine, proceduri cu impact economic, norme de securitate și eliminarea taxelor vamale. Este necesar să se continue pregătirile pentru dezvoltarea interconectivității cu sistemele informatice care au legătură cu UE.

În ceea ce privește *relațiile externe*, Islanda este aliniată într-o măsură foarte mare la acquis. Se constată progrese în acest domeniu, Islanda și UE convenind să organizeze periodic consultări pe tema politicii comerciale.

În domeniul *politicii externe, de securitate și de apărare*, Islanda se menține la un nivel ridicat de aliniere. Atenția deosebită acordată de Islanda politicii referitoare la regiunea arctică evidențiază angajamentul acesteia de a juca un rol activ în cadrul organizațiilor regionale din Europa de Nord.

Sistemul de *control financiar* al Islandei este parțial în conformitate cu standardele internaționale și cu cele mai bune practici ale UE. Este necesar să se continue eforturile pentru pregătirea documentului strategic privind controlul financiar intern public, precum și pentru instituirea unui audit intern, pentru asigurarea conformității cu standardele INTOSAI în domeniul auditului extern și pentru protejarea intereselor financiare ale UE.

Islanda continuă să aibă un bun nivel de aliniere la domeniile de politică subiacente legate de *dispozițiile financiare și bugetare*. Este nevoie să se intensifice pregătirile administrative în vederea stabilirii sistemului de resurse proprii și să se înființeze în mod oficial o structură de coordonare.